

PIĄTEK-CZWARTEK
13-19|03|2026|

DZIENNIK ELBLĄSKI TYGODNIK

ELBLĄG, GODKOWO, GRONOWO ELBLĄSKIE, MARKUSY,
MILEJEWO, MŁYNARY, PASŁĘK, RYCHLIKI, TOLKMICKO

cena 6,99 zł (w tym 8% VAT)

IKAT GAZETA
braniewska

BRANIEWO, FROMBORK, LELKOWO,
PIENIĘŻNO, PŁOSKINIA, WILCZĘTA

ISSN 2956-2740

CO, GDZIE, KIEDY?

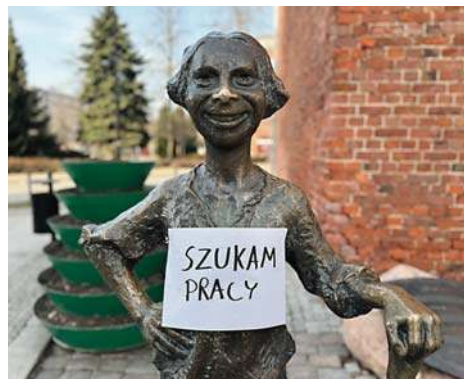

OLSZTYN PRZYJEŻDŻA DO ELBLĄGA

ISSN 2956-2740 NR INDEKSU 442968 \ NR 11
Fot. Emil Marecki

Autobusy zamiast tramwajów | 2

Coraz więcej bezrobotnych | 3

Ciągnikiem wiół „księżyc” | 4

Nagrody Prezydenta Elbląga rozdane | 6-7

AUTOBUSY ZAMIAST TRAMWAJÓW

OD PONIEDZIAŁKU, 9 MARCA, DO ODWOŁANIA W ELBLĄGU ZAWIESZONE ZOSTAŁO KURSOWANIE TRAMWAJÓW LINII 4 I 5, A W ZAMIAN URUCHOMIONA ZOSTAŁA ZASTĘPCZA KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA T1 I T4. ZMODYFIKOWANO TAKŻE ROZKŁADY JAZDY NA LINIACH 1 I 3. UTRUDNIENIA W FUNKCJONOWANIU PUBLICZNEGO TRANSPORTU SĄ ZWIĄZANE Z REMONTEM TOROWISKA PRZY UL. OGÓLNEJ.

Zmiany w organizacji ruchu przy ul. Ogólnej

Ze względu na prowadzone roboty pętla tramwajowa przy ul. Ogólnej została czasowo wyłączona z użytkowania, a fragment północnej jezdni tej ulicy jest zamknięty. Wprowadzono też tymczasową organizację ruchu. „Na południowej jezdni, na odcinku od sklepu Lidl do skrzyżowania z ul. Fromborską obowiązywać będzie ruch dwukierunkowy. Na wysokości sklepu Lidl wykonany zostanie także tymczasowy, utwardzony przejazd przez torowisko” — zapowiedział Urząd Miejski w Elblągu.

Zmiany w kursowaniu tramwajów

Zamiast do pętli przy ul. Ogólnej tramwaje na liniach 1 i 3 dojeżdżają do tymczasowej pętli przy ul. Obrońców Pokoju. Zwiększona została też liczba ich kursów. Jednocześnie całkowicie zamarł ruch na liniach 4 i 5.

Zastępcza komunikacja autobusowa

W miejsce zawieszonych tramwajów uruchomiono zastępczą komunikację autobusową T1 i T4. Linia T1 to okrężna linia biegnąca trasą: Ogólna – Odrodzenia – Mazurska – Browarna – Obrońców Pokoju – plk. Dąbka – Ogólna. Na ul. Obrońców Pokoju, przy skrzyżowaniu z ul. Poprzeczną i Batorego, ustawione zostały tymczasowe przystanki tej linii.

Linia T4 wiedzie trasą: Ogólna – plk. Dąbka – 12 Lutego – Pl. Konstytucji. Na parkingu przy Pl. Konstytucji, w pobliżu przystan-

ku tramwajowego przy ul. 1 Maja, stanął tymczasowy przystanek autobusowy tej linii.

Rozkłady jazdy obowiązujące obecnie na liniach tramwajowych i zastępczych liniach autobusowych dostępne są na stronie ZKM Elbląg.

„W autobusach linii zastępczej będzie można korzystać z EKM, a bilety papierowe będzie można kupić wyłącznie ukierowcy za odliczoną kwotę podczas postoju autobusu na przystanku” — poinformował Zarząd Komunikacji Miejskiej w Elblągu.

Po zakończeniu prac przy pętli tramwajowej na ul. Ogólnej na przełomie marca i kwietnia rozpocznie się kolejny remont torowiska, tym razem przy ul. 1 Maja.

Elbląg czeka na nowe tramwaje

Ratusz przypomniał, że prace w obrębie torów to przygotowanie infrastruktury do obsługi nowych wagonów, które mają pojawić się w Elblągu we wrześniu 2027 roku.

„Zakup 10 nowych tramwajów oraz modernizacja torowisk o wartości blisko 184 mln zł to inwestycja

w nowoczesną komunikację miejską na kolejne lata” — podkreśliło Biuro Prasowe Prezydenta Miasta.

Nowy tabor dostarczy turecka firma Bozankaya Rayli Sistemler A.Ş., która wygrała przetarg.

Wagony będą jednokierunkowe, niskopodłogowe albo częściowo niskopodłogowe, o długości (łącznie ze zderzakami) od 19 do 24 metrów. Każdy z nich zostanie wyposażony w kabinę motorniczego w przedniej części oraz stanowisko sterownicze z tyłu pojazdu.

Umowa obejmuje również dostawę specjalistycznego wyposażenia obsługowego, niezbędnego do wykonywania przeglądów i napraw, oraz pakietu części zamiennych, przekazanie pełnej dokumentacji technicznej wraz z oprogramowaniem i licencjami, a także szkolenie pracowników obsługujących nowy tabor.

Podzespoły do wagonów wykona polska firma Medcom, specjalizująca się

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Ewelina Gulińska
dziennikarka
e.gulinska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 502 499 529

Elwira Kowalska
manager ds. reklamy
e.kowalska@dziennikelblaski.pl
Tel.: 604 408 305

w projektowaniu, produkcji i integracji systemów przeznaczonych do pojazdów szynowych.

EWELINA GULIŃSKA

MIASTO CHCE ZMODERNIZOWAĆ DWA SCHRONY

W ELBLĄGU 11 OBIEKTÓW MOŻE PEŁNIĆ FUNKCJĘ SCHRONÓW, A MIEJSCA W NICH WYSTARCZYŁYBY DLA OKOŁO 6 PROC. MIESZKAŃCÓW MIASTA. RATUSZ CHCE ZMODERNIZOWAĆ DWA Z NICH, DLATEGO OGŁOSIŁ PRZETARGI NA PRZYGOTOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWO-KOSZTORYSOWEJ.

Schrony znajdują się w piwnicach czynnych placówek oświatowych, jednak w dokumentach przetargowych nie wskazano ich dokładnej lokalizacji.

Pierwszy z obiektów znajduje się w obrębie ewidencyjnym nr 3. Schron powstał w latach 60. XX wieku, a ostatni remont przeprowadzono w 1985 roku. Ma około 287 mkw powierzchni całkowitej, z czego 165 mkw stanowi powierzchnię użytkową. Do obiektu prowadzą trzy wej-

ścia: jedno z piwnicy budynku oraz dwa z zewnątrz od strony zachodniej.

Drugi schron znajduje się w obrębie ewidencyjnym nr 17. Został wybudowany w 1962 roku jako element Terenowej Obrony Przeciwnoświatowej, a w latach 70. przeszedł modernizację. W ostatnich latach wykonywano tam drobne prace naprawcze. Obiekt ma około 273 mkw powierzchni, w tym 160 mkw powierzchni użytkowej. Do schronu prowadzą dwa wejścia: jedno z piwnicy budynku,

drugie z zewnątrz od strony wewnętrznego dziedzińca.

Dla wymienionych schronów przygotowano już kosztorysy, a w tym roku planowane jest pozyskanie środków na ich dostosowanie do obecnych wymogów budowli ochronnych z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Władze miasta przygotowują również miejsca ukrycia wplanowanych nowych budynkach.

– Skupimy się w tym roku na dokumentacji jak największej liczby obiektów, które są w dyspozycji na-

szego miasta, bo jest ona kosztownie kwalifikowanym. Nie będę spekulował, ile miejsc w schronach będziemy mogli stworzyć. Na dzisiaj to, co posiadamy, to tylko albo aż 6 procent pokrycia w stosunku do liczby ludności. W kraju bywa gorzej – powiedział w lutym Michał Missan, prezydent Elbląga.

– Mamy wyznaczone progi ustawowe i będziemy do nich dążyć, choć przez kilkadziesiąt lat nikt w ogóle w to nie inwestował i nie da się tego nadrobić w rok,

dwa albo nawet pięć lat. Na razie będziemy się skupiać na modernizacji w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej oraz na projektach. Natomiast co do nowych obiektów to na razie nie będę nic mówił, ale są w planach – dodał.

W budżecie Elbląga na 2026 rok zaplanowano 500 tys. zł na przygotowanie dokumentacji dotyczącej modernizacji dwóch schronów. Całkowity koszt ich modernizacji oszacowano na 2,15 mln zł.

Oferty w przetargu dotyczącym schronu w obrębie nr 17 można składać do 20 marca, natomiast w przypadku obiektu w obrębie nr 3 do 23 marca. Wybrani wykonawcy będą mieli cztery miesiące od podpisania umowy na przygotowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Schronów pozostałych znajdujących się w Elblągu pozostaje pod kontrolą Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz Państwowej Straży Pożarnej.

EWELINA GULIŃSKA

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 7B
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCZA REDAKTORA NACZELNEGO
Ewelina Gulińska
e.gulinska@dziennikelblaski.pl

REDAKTOR WYDANIA
Ewelina Gulińska e.gulinska@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE internet@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 515
PRENUMERATA E-WYDANIE
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 531

DZIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 502 499 529
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl
Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Polska Press Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia
Drukarnia w Białymstoku
Ignatki, ul. Przemysłowa 26
16-001 Kleosin

Zmiana jest widoczna także w rocznym ujęciu. W grudniu 2024 roku w Elblągu zarejestrowanych było 2451 bezrobotnych. Rok później, w grudniu 2025 roku, liczba ta wzrosła do 2992, czyli o 541 osób. Pod koniec lutego 2026 roku bezrobotnych było już 3294, a więc o 843 osoby więcej niż w grudniu 2024 roku.

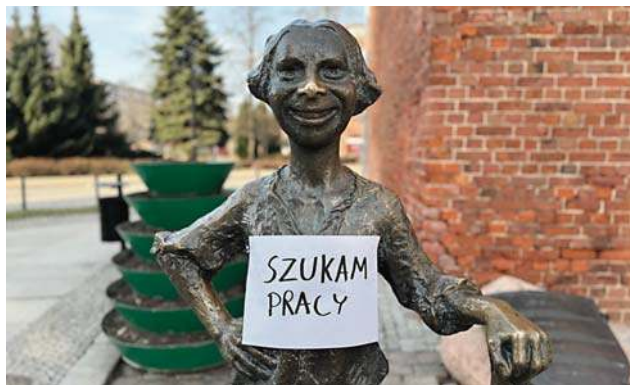
Struktura bezrobocia w mieście jest niemal równa pod względem płci. W lutym w rejestrach elbląskiego PUP znajdowało się 1648 kobiet oraz 1646 mężczyzn. Tylko 446 osób posiadało prawo do zasiłku, co stanowi około 13,5 procent wszystkich bezrobotnych w mieście.

Największą grupą pozostają osoby pozostające bez pracy przez dłuższy czas. Długotrwale bezrobotnych jest 1452, czyli około 44 procent wszystkich zarejestrowanych w Elblągu. Wysoki jest także udział starszych osób – 903 bezrobotnych ma powyżej 50 lat, co stanowi około 27 procent ogółu.

W statystykach widoczna jest również obecność młodszych osób: 707 bezrobotnych nie ukończyło 30 roku życia, co stanowi około 21 procent wszystkich zarejestrowanych. W tej grupie 100 osób ukończyło naukę w ciągu ostatnich 12 miesięcy. W ewidencji urzędu pracy jest również 212 osób z niepełnosprawnościami.

CORAZ WIĘCEJ BEZROBOTNYCH

STOPA BEZROBOCIA W ELBLĄGU WYNOŚI 8,3 PROCENT, A LICZBA OSÓB BEZ PRACY WCIĄŻ ROŚNIE. POD KONIEC LUTEGO 2026 ROKU W REJESTRACH POWIATOWEGO URZĘDU PRACY BYŁO 3294 BEZROBOTNYCH, CZYLI O PONAD 300 WIĘCEJ NIŻ JESZCZE DWA MIESIĄCE WCZEŚNIEJ. W POWIECIE ELBLĄSKIM SYTUACJA JEST JESZCZE TRUDNIEJSZA, PONIEWAŻ STOPA BEZROBOCIA SIĘGA TAM 14,2 PROCENT.

To tylko zdjęcie ilustracyjne. Piekarczyk nie narzeka na brak pracy

Stopa bezrobocia w Elblągu wynosi 8,3 procent, czyli wyraźnie więcej niż średnia w całej Polsce – 6 procent.

Powiat elbląski

Jeszcze trudniejsza sytuacja utrzymuje się w powiecie elbląskim, gdzie stopa bezrobocia wynosi 14,2 procent. W lutym 2610 mieszkańców powiatu było zarejestrowanych jako bezrobotni, podczas gdy miesiąc wcześniej było ich

2571. Oznacza to wzrost o 39 osób.

Najwięcej bezrobotnych odnotowano w gminie Paślęk – 995 osób, co oznacza, że ponad co trzeci bezrobotny w powiecie pochodzi właśnie z tej gminy. Drugą pod względem liczby bezrobotnych jest gmina Elbląg – 322 osoby. Kolejne miejsca zajmują Rychliki – 247 osób oraz Tolkmicko – 235 osób.

W gminie Markusy zarejestrowanych było 201 osób

bez pracy. W pozostałych gminach liczba bezrobotnych jest wyraźnie niższa: Młynary – 181 osób, Godkowo – 172 osoby, Gronowo Elbląskie – 159 osób oraz Milejewo – 97 osób.

W całym powiecie 1401 bezrobotnych to kobiety, a 1209 to mężczyźni. Prawo do zasiłku mają 342 osoby, czyli około 13 procent wszystkich zarejestrowanych.

Struktura bezrobocia pokazuje, że dominują osoby pozostające bez pracy przez dłuższy czas: 1446 mieszkańców powiatu jest długotrwale bezrobotnych, czyli ponad 55 procent wszystkich zarejestrowanych. Powyżej 50 lat ma 701 osób, a 644 osoby nie ukończyły 30 roku życia. W przypadku 94 osób minął najwyżej rok od ukończenia przez nie nauki.

Łącznie w mieście Elbląg i powiecie elbląskim w lutym 2026 roku zarejestrowanych było 5904 bezrobotnych. **EWELINA GULIŃSKA**

WAŻ NADAŁ NA WOLNOŚCI

ZASKAKUJĄCE ZGŁOSZENIE ODEBRAŁ DYŻURNY POLICJI W ELBLĄGU. MIESZKANIEC JEDNEGO Z WIEŻOWCÓW PRZY UL. PŁK. STANISŁAWA DĄBKA 23 ZADZWONIŁ POD NUMER ALARMOWY, INFORMUJĄC, ŻE W JEGO ŁAZIENCE ZNAJDUJE SIĘ... WAŻ.

Do zdarzenia doszło w nocy z piątku na sobotę (6/7 marca). Mężczyzna wyjaśnił dyżurnemu, że gdy wcześniej opuszczał mieszkanie, w łazience nie było żadnego zwierzęcia.

– Otrzymaliśmy zgłoszenie od mężczyzny, który twierdził, że w swojej łazience natknął się na węża. Na miejsce zostali skierowani policjanci. Okazało się, że w pomieszczeniu rzeczywiście znajduje się około metrowy wąż – poinformował nadkom. Krzysztof Nowacki, oficer prasowy Komendy Miejskiej Policji w Elblągu.

Policjanci wezwali na miejsce lekarza weterynarii. Podczas interwencji nie udało się złapać gada, ponieważ wpelzł z powrotem do odpływu i zniknął w instalacji.

O tej sytuacji powiadomiono Spółdzielnię Mieszkaniową „Sielanka”, która zarządza budynkiem przy ul. płk. Dąbka.

– Do mieszkańców trafiły już ulotki informacyjno-ostrzegawcze, a także sprawdzane są pomieszczenia wspólnego użytkowania – przekazał nadkom. Krzysztof Nowacki.

Również strażnicy miejscy włączyli się w poszukiwanie węża.

– Był to wąż zbożowy, czyli gatunek często hodowany w warunkach domowych. Zwierzę nie jest jadowite – wyjaśnił nadkom. Nowacki.

Policjanci ustalają teraz, skąd gad w ogóle się wziął.

– Najprawdopodobniej uciekł z hodowli i przedostał się do innego mieszkania kanałem wentylacyjnym albo odpływem – stwierdził oficer prasowy elbląskiej policji.

Wąż zbożowy naturalnie występuje w południowo-wschodnich Stanach Zjednoczonych i jest jednym z najczęściej trzymanyh w domu gatunków węży.

EWELINA GULIŃSKA

ELBLĄG ROZPOCZĄŁ ŚWIĘTOWANIE

TŁUMY ELBLĄŻAN PRZYSZŁY W NIEDZIELNY WIECZÓR NA PLAC KAZIMIERZA JAGIELLOŃCZYKA, BY WSPÓLNIE ROZPOCZĄĆ ŚWIĘTOWANIE 780 ROCZNICY NADANIA ELBLĄGOWI PRAW MIEJSKICH. NA MIESZKAŃCÓW CZEKAŁO WIDOWISKO Z LASERAMI, EFEKTAMI SPECJALNYMI I MUZYKĄ DJ-A MATTA BUKOVSKIEGO.

Uczestników wydarzenia powitał prezydent Elbląga Michał Missan. – Dobry wieczór. Przede wszystkim witam wszystkie panie. Chciałem się wam pokłonić, życzyć wszystkiego dobrego i bardzo podziękować za to, że jesteście i zawsze możemy na was liczyć. Wszystkiego dobrego. A że koincydencja dat dzisiaj... Sami państwo widzą, jak Piekarczyk wystrojony. To po pierwsze dla kobiet, a po drugie dlatego, że dzisiaj 505 rocznica jego czynu,

kiedy przeciął swoją łopatą linę i obronił Elbląg przed najazdem krzyżackim – powiedział prezydent.

– Wchodzimy też w 780-lecie nadania praw

miejskich naszemu miastu. Elbląg jest jednym z najstarszych miast w Polsce. Możemy być z niego dumni. Na przestrzeni wieków rozwijał się i dziś

wygląda tak, jak widać na załączonym obrazku, a będziemy pracowali, żeby było jeszcze piękniej, jeszcze bezpieczniej, jeszcze wygodniej – dodał Michał Missan.

Prezydent Elbląga zapowiedział, że niedzielne widowisko było dopiero początkiem miejskich obchodów. W najbliższych miesiącach zaplanowano jeszcze wiele wydarzeń związanych z jubileuszem uzyskania przez Elbląg praw miejskich. **EG**

REKLAMA

komunikat

Wójt Gminy Braniewo

podaje do publicznej wiadomości, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Braniewo zgodnie z zarządzeniem nr 16/IX/2026 Wójta Gminy Braniewo z dnia 9.03.2026 r. wywieszono na okres 21 dni wykaz nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy. Szczegółowe informacje można uzyskać pod nr. tel. (55) 644 03 00.

W KRYNICY MORSKIEJ POJAWI SIĘ SYGNALIZACJA ŚWIETLNA

W KRYNICY MORSKIEJ RUSZAJĄ PRZYGOTOWANIA DO BUDOWY SYGNALIZACJI ŚWIETLNEJ PRZY DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 501. ZOSTANIE ONA ZAMONTOWANA W REJONIE POLOMARKETU, W MIEJSCU O DUŻYM NATĘŻENIU RUCHU.

Fot. Zarząd Drog Wojewódzkich w Gdańsku

Investycja ma na celu poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w szczególności pieszych, oraz usprawnienie organizacji ruchu w tym miejscu — poinformowały władze Krynicy Morskiej. Prace z nią związane obecnie są na etapie projektowania oraz uzgodnień. Ma on potrwać do końca marca. Zgodnie z planem budowa sygnalizacji powinna zakończyć się w czerwcu.

Przedsięwzięcie realizuje samorząd województwa pomorskiego. **EG**

CIĄGNIKIEM WIOŻŁ „KSIĘŻYC”

POLICJANCI Z KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W ELBLĄGU Z GRUPY SPEED PODCZAS PATROLU ZAUWAŻYLI CIĄGNIK ROLNICZY PRZEWOŻĄCY DUŻY, ZAFOLIOWANY BALOT SIANA. WIDOK BYŁ NA TYLE CHARAKTERYSTYCZNY, ŻE FUNKCJONARIUSZE POSTANOWILI ZATRZYMAĆ POJAZD DO KONTROLI.

Fot. KMP Elbląg

Wyglądało jakby mężczyzna ciągnikiem przewoził księżyc ito w pełni. W rzeczywistości był to zafoliowany balot siana — mówi nadkom. Krzysztof Nowacki, oficer prasowy KMP w Elblągu. Za kierownicą siedział 51-letni mieszkaniec powiatu elbląskiego. W trakcie rozmowy policjanci wyczuli od niego zapach alkoholu. Badanie alkomatem wykazało 1,12 promila alkoholu w jego organizmie.

— To dziwne, ponieważ 51-latek mówił policjantom, że nie pił wcześniej żadnego alkoholu. Teraz mężczyzna odpowie przed sądem za kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości. Może mu grozić kara do 3 lat pozbawienia wolności — dodaje nadkom. Krzysztof Nowacki.

Sprawa 51-latka trafi do sądu. **EG**

PASŁĘK OTWORZY BRAMĘ KAMIENNA DLA TURYSTÓW?

Punkt widokowy, wystawy o historii regionu i ekspozycja poświęcona pszczelarstwu — to w przyszłości może oferować Brama Kamienna w Pasłęku. Miasto przygotowuje projekt przebudowy zabytkowego obiektu i nadania mu funkcji turystycznej.

Wstępna koncepcja zakłada kilka sposobów zagospodarowania. Na najniższym poziomie planowana jest ekspozycja związana z lokalnym rzemiosłem, najprawdopodobniej pszczelarstwem. W gminie działa koło pszczelarzy, które posiada kolekcję dawnych narzędzi i sprzętu używanego w pasiekach. Na drugiej kondygnacji miałyby być organizowane czasowe wystawy poświęcone historii ziemi pasłęckiej i jej mieszkańcom. Rozważane jest także utworzenie niewielkiej sali multimedialnej. Na najwyższym poziomie powstałby punkt widokowy, z którego można by podziwiać panoramę miasta.

Projekt określi również zakres prac w budynku. W planach jest m.in. rozbiorca części ścian działowych, odświeżenie pomieszczeń, naprawa lub wymiana podłóg, okien i drzwi oraz wymiana wyposażenia.

Fot. miasto i gmina Pasłęk

Zabytkowa Brama Kamienna była kiedyś główną bramą wjazdową do miasta

Dokumentacja projektowa ma być gotowa do 31 sierpnia 2026 roku, a na jej opracowanie samorząd chce przeznaczyć 120 tysięcy złotych.

Po przygotowaniu dokumentacji samorząd postara się o pieniądze na remont. Według zapowiedzi władz miasta Brama Kamienna mogłaby zostać udostępniona zwiedzającym pod koniec 2028 roku.

Brama Kamienna, nazywana także Bramą Wysoką

lub Wysoką Wieżą, powstała około 1330 roku. Była główną bramą wjazdową do miasta i częścią średniowiecznych fortyfikacji, w skład których wchodziły też fosa i zwodzony most. Budowla ma pięć kondygnacji i 21,4 metra wysokości.

W przeszłości mieściły się tu m.in. pomieszczenia użyteczności publicznej i lokale zbiorowego zamieszkania. Obecnie obiekt nie jest użytkowany. Ostatni kapitalny remont przepro-

wadzono w 1997 roku, przy okazji obchodów 700-lecia nadania Pasłękowi praw miejskich. Wsparły go m.in. niemieckie miasta partnerskie. Wykonano wtedy szereg prac konserwatorskich i zabezpieczających, które pozwoliły ochronić historyczną konstrukcję i odnowić architektoniczne detale.

Brama Kamienna jest jedną z dwóch zachowanych historycznych bram Pasłęka. Druga to Brama Młyńska u podnóża wzgórza zamkowego, która prowadziła do młynów i przystani nad rzeką Wąską. Trzecia — Brama Garncarska — została rozebrana w XIX wieku.

W ostatnich latach w Pasłęku odnowiono także fragment dawnych murów obronnych otaczających starówkę. Do dziś zachował się ich odcinek o długości około 1200 metrów. To najdłuższy zachowany fragment średniowiecznych fortyfikacji miejskich w województwie warmińsko-mazurskim. **RED./PAP**

BIBLIOTEKA POSZUKUJE PAMIĄTEK I WSPOMNIEŃ

JESIENIĄ MINIE 80 LAT OD POWSTANIA PIERWSZEJ BIBLIOTEKI W PASŁĘKU. ZBLIŻAJĄCY SIĘ JUBILEUSZ TO OKAZJA DO PRZYPOMNIENIA HISTORII WSZYSTKICH BIBLIOTEK, KTÓRE DZIAŁAŁY W MIEŚCIE, ORAZ ZGROMADZENIA ARCHIWALNYCH MATERIAŁÓW.

Na przestrzeni ośmiu dekad w Pasłęku funkcjonowały różne formy instytucji bibliotecznych: od powiatowej przez miejską, gromadzką i gminną po pedagogiczną oraz filię wojewódzkiej biblioteki. Przez lata były one miejscem spotkań, edukacji i ważnym elementem życia kulturalnego.

„W związku z 80 rocznicą początków pasłęckiej biblioteki poszukujemy wszelkich informacji, zdjęć i dokumentów związanych z pasłęckimi bibliotekami. Mogą to być zdjęcia z wy-

Fot. archiwum Biblioteki Publicznej w Pasłęku

Dzień Działacza Kultury w nowo otwartej siedzibie Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pasłęku

darzeń w bibliotece, zdjęcia stoisk bibliotecznych na miejskich czy powiatowych wydarzeniach, dokumenty dotyczące biblioteki. Zapraszamy również do kontaktu i spisania wspomnień byłych pracowników dawnej biblioteki miejskiej czy biblioteki powiatowej, jak i dawnych filii bibliotecznych” — poinformowały władze Pasłęka.

Skontaktować się z Biblioteką Publiczną w Pasłęku można od poniedziałku do piątku w godzinach 12-15 oraz w sobotę, 14 marca, w godzinach 10-14.

KRADZIEŻE NA CMENTARZACH. POLICJA APELUJE O CZUJNOŚĆ

Policja z Elbląga coraz częściej otrzymują zgłoszenia dotyczące kradzieży wieńców, kwiatów i innych ozdób z grobów. Funkcjonariusze proszą o czujność i przypominają, że takie czyny są przestępstwem.

W związku z coraz częściej pojawiającymi się tego typu zdarzeniami policjanci prowadzą wzmożone działania prewencyjne w rejonie cmentarzy, zwłaszcza w często odwiedzanych miejscach.

– Apelujemy do osób odwiedzających zmarłych bliskich o czujność i reagowanie na wszelkie podejrzaną sytuację – przekazał Jakub Sawicki, rzecznik prasowy Komendy Miejskiej Policji w Elblągu.

Elbląscy policjanci podają kilka prostych sposobów, które mogą utrudnić działanie złodziejom i zmniejszyć ryzyko kradzieży dekoracji z grobów. Radzą przede wszystkim, aby nie kłaść z wyprzedzeniem cennych ozdób na grobach.

Pomocne może być też oznaczanie wiązanek i wieńców od spodu trwałym markerem lub wyraźnym lakierem do paznokci, co utrudnia ich sprzedaż i pozwala później rozpoznać skradzioną dekorację.

Policjanci sugerują także, aby spryskać liście lub

kwiaty farbą w sprayu albo polać je woskiem ze zniczy.

– Takie oznaczenie nie przeszkadza w upamiętnieniu bliskich, a sprawia, że dekoracje stają się mniej atrakcyjne dla osób, które chciałyby je ukraść i odsprzedać – podpowiada Sawicki.

Kolejnym sposobem jest delikatne uszkodzenie kompozycji, które nie

wpływa na jej estetykę, ale może zniechęcić złodzieja. Funkcjonariusze zachęcają również do korzystania z dodatkowych zabezpieczeń, np. niewielkich metalowych uchwytów do mocowania wieńców.

– Kradzież wieńców, kwiatów czy innych ozdób z cmentarzy jest przestępstwem, za które gro-

żą surowe konsekwencje prawne, nawet do 8 lat pozbawienia wolności – przypomina rzecznik prasowy KMP w Elblągu.

Policja sugeruje, aby w przypadku zauważenia kradzieży lub próby kradzieży niezwłocznie powiadomić najbliższą jednostkę policji lub zadzwonić pod numer alarmowy 112. **EG**

ZUCHWAŁA KRADZIEŻ PRZY POCZCIE

ZNIKNAŁ PIEKARCZYK LISTONOSZ, KTÓRY STAŁ PRZY POCZCIE GŁÓWNEJ NA PLACU SŁOWIAŃSKIM W ELBLĄGU. OKAZAŁO SIĘ, ŻE DO ZUCHWAŁEJ KRADZIEŻY FIGURKI DOSZŁO W BIAŁY DZIEŃ.

Piekarczyk niedługo powróci na swoje miejsce

W środę, 11 marca, nasza dziennikarka zauważyła, że figurki Piekarczyka Listonosza nie ma na miejscu. Została tylko tabliczka. O sprawie niezwłocznie poinformowaliśmy Urząd Miejski w Elblągu. Początkowo urzędnicy nie mieli informacji o zniknięciu figurki. Niedługo po naszym telefonie do ratusza zadzwoniła jednak kobieta, która poinformowała o próbie kradzieży.

Jak przekazał nam Jacek Żukowski z biura prasowego Urzędu Miejskiego w Elblągu, do zdarzenia doszło dziś w biały dzień. Sprawca próbował ukraść figurkę, jednak został przyłapany na gorącym uczynku i w trakcie ucieczki ją porzucił.

– Na szczęście dzięki szybkiej interwencji jednego z mieszkańców figurkę udało się odzyskać i w najbliższych dniach powróci na swoje miejsce – poinformował Jacek Żukowski.

– Chcemy jasno podkreślić, że takie akty wandalizmu i niszczenia wspólnego dobra są absolutnie niedopuszczalne. Piekarczyk jest symbolem naszego miasta i elementem przestrzeni, o którą wszyscy powinniśmy wspólnie dbać – dodał.

– Rolę się odwróciły. Tym razem to Elblązanin uratował... Piekarczyka! – napisał prezydent Elbląga w mediach społecznościowych.

Podziękowania dla mieszkańca przekazał także elbląski ratusz.

– Składamy serdeczne podziękowania Panu, który zareagował i zainterweniował. Taka postawa jest doskonałym przykładem obywatelskiej odpowiedzialności i troski o nasze wspólne dobro – podkreślił Jacek Żukowski.

O zdarzeniu została poinformowana policja, która będzie prowadziła dalsze czynności w tej sprawie. Koszt takiej figurki to około 10 tysięcy złotych. **EWELINA GULIŃSKA**

WPADLI DO LODOWATEJ RZEKI PODCZAS WYCINKI DRZEW

GROŹNE CHWILE PRZEŻYLI DWAJ MĘŻCZYŹNI PRACUJĄCY PRZY USUWANIU DRZEW NAD WAŁSZĄ W PIENIEŻNIE. W PEWNYM MOMENCIE OBAJ WPADLI DO LODOWATEJ WODY. JEDNEGO Z NICH PORWAŁ NURT RZEKI.

Do zdarzenia doszło w czwartek, 5 marca, około godziny 9.30 w Pieniężnie. Jak przekazała Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Braniewie, wypadek wydarzył się podczas związanych z usuwaniem drzew prac w pobliżu Wałszy. W pewnym momencie dwóch mężczyzn wpadło

do lodowatej, gdzieś pokrytej jeszcze lodem wody.

Jeden z nich zdołał o własnych siłach wydostać się na brzeg. Znacznie trudniejsza była sytuacja drugiego z pracowników. Porwał go nurt i poniósł 100 metrów w dół rzeki. Na szczęście świadkowie zdarzenia

szybko zareagowali. Podali poszkodowanemu drewnianą łatę, której mógł się przytrzymać do czasu przybycia służb ratunkowych. Kiedy te przyjechały, natychmiast przystąpiły do akcji ratunkowej.

„Czterdziestoczteroletni mężczyzna został podjęty z wody przy użyciu sań lo-

dowych i bezpiecznie przetransportowany na brzeg. Poszkodowany był mocno wychłodzony i trafił pod opiekę zespołu ratownictwa medycznego” – poinformowała PSP.

W działaniach uczestniczyli strażacy, policjanci oraz ratownicy medyczni. Oba mężczyznom nic poważnego się nie stało. **EG**

NAGRODY PREZYDENTA ELBLĄGA ROZDANE

Poznaliśmy laureatów Nagród Prezydenta Elbląga za 2025 rok. Wyróżnienia przyznano w dziewięciu kategoriach, a prezydent przyznał także nagrodę honorową. W tym roku dominowały instytucje, które łącznie otrzymały sześć wyróżnień. Indywidualne nagrody trafiły do czterech osób.

Przedsiębiorczość i innowacja: Daniel Dłuszczakowski

Daniel Dłuszczakowski jest dyrektorem zarządzającym spółki IKM HVAC Production Sp. z o.o. z siedzibą w Elblągu, która należy do norweskiego koncernu IKM i od kilku lat odnotowuje systematyczny wzrost wyników finansowych. IKM Gruppen dostarcza kompleksowe usługi dla branży energetycznej, a dzięki szerokiej ofercie działalności należy do czołowych światowych dostawców rozwiązań dla sektora paliwowo-gazowego (oil & gas). Grupa rozwija działalność z ambicją bycia jednym z najbardziej kompleksowych i konkurencyjnych dostawców usług dla przemysłu energetycznego.

Daniel Dłuszczakowski od kilkunastu lat angażuje się w rozwój przedsiębiorczości w Elblągu i wspiera rozwój lokalnej gospodarki. W 2013 roku stworzył od podstaw firmę Acoustics, która obecnie prowadzi rozwijającą się działalność produkcyjną na elbląskiej Modrzewinie.

W 2016 roku podjął decyzję o utworzeniu kolejnej spółki – biura inżynierskiego, którego działalność rozpoczęła się w Elbląskim Parku Technologicznym. Dzięki pozyskaniu strategicznego inwestora, norweskiej grupy IKM Gruppen, powstał w Elblągu zakład produkcyjny dostarczający specjalistyczne urządzenia wentylacji przemysłowej przeznaczone dla platform wiertniczych, statków oraz infrastruktury lądowej obsługującej sektor paliwowo-gazowy.

Produkty wytwarzane w Elblągu trafiają do odbiorców w Europie, Azji i Afryce, a w poprzednich latach również do Ameryki Północnej.

Działalność oświatowa i naukowa: Aleksandra Lewandowska

Aleksandra Lewandowska jest nauczycielem Zespołu Szkół Gospodarczych w Elblągu oraz wykładowcą Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu.

Jest autorką 14 publikacji książkowych, w tym podręczników i ćwiczeń dla zawodów technik eksploatacji portów i terminali oraz technik hotelarstwa. Publikacje ukazały się w wydawnictwach WSiP, Empi2 oraz Format-AB i są wykorzystywane w kształceniu zawodowym w szkołach w całej Polsce.

Za działalność dydaktyczną otrzymała m.in. Nagrodę Ministra Edukacji i Nauki w 2023 roku, wyróżnienie w konkursie „Zawodowiec Roku 2022” w zawodzie technik eksploatacji portów i terminali przyznane przez Ministra Edukacji i Nauki oraz Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, Nagrodę Prezydenta Miasta Elbląga w 2017 roku oraz Nagrody Dyrektora Szkoły w latach 2008, 2009, 2011, 2012, 2013, 2017, 2022 i 2025.

W 2025 roku została powołana przez ministra infrastruktury Dariusza Klimeczaka do prac eksperckich w Departamencie Lotnictwa w zakresie wprowadzania nowych kwalifikacji sektorowych.

Współtworzyła modelowe programy nauczania dla praktycznej nauki zawodu w branży spedycyjno-logistycznej przygotowane na zlecenie Ministerstwa Edukacji i Nauki przez Międzynarodową Wyższą Szkołę Logistyki i Transportu we Wrocławiu. W latach 2021–2022 pełniła funkcję eksperta branży spedycyjno-logistycznej w województwach warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim i pomorskim.

Co roku przygotowuje uczniów Zespołu Szkół Gospodarczych w Elblągu

do ogólnopolskich olimpiad logistycznych. Uczniowie osiągają sukcesy na szczeblu okręgowym. Osiągają również bardzo wysokie wyniki egzaminów zawodowych, a zdawalność utrzymuje się na poziomie 95–100 procent.

Jest autorką egzaminu zawodowego z kwalifikacji AU.33 „Obsługa podróży w portach i terminalach”. Arkusz egzaminacyjny został wykorzystany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną w sesji egzaminu zawodowego w styczniu 2021 roku.

Od 13 lat przygotowuje próbne egzaminy zawodowe publikowane na platformie egzaminzawodowy.com.pl, w których uczestniczy corocznie około 90–100 szkół hotelarskich z całej Polski.

Od 2013 roku jest egzaminatorem w zawodach: technik eksploatacji portów i terminali, technik hotelarstwa oraz technik organizacji turystyki.

Ochrona zdrowia: Danuta Tchorowska

Danuta Tchorowska jest prezesem Elbląskiego Stowarzyszenia Amazonek. Od 2019 roku kieruje organizacją wspierającą kobiety po mastektomii oraz prowadzącą działania na rzecz profilaktyki raka piersi.

Od ponad 15 lat angażuje się w działalność społeczną na rzecz mieszkańców Elbląga, szczególnie osób dotkniętych chorobami nowotworowymi. W ramach działalności stowarzyszenia organizowane są m.in. działania rehabilitacyjne, wsparcie psychologiczne oraz spotkania edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej.

Danuta Tchorowska jest główną organizatorką corocznego Marszu Zdrowia „Kocham Cię Życie”, odbywającego się w Elblągu i poświęconego promocji profilaktyki raka piersi. Koordynuje również

pracę wolontariuszek – Amazonek Ochotniczek – które odwiedzają kobiety w szpitalach po zabiegach, udzielając im wsparcia emocjonalnego i informacyjnego.

W ramach działalności stowarzyszenia organizuje warsztaty psychoonkologiczne, spotkania edukacyjne oraz zajęcia ruchowe dla osób po leczeniu onkologicznym. Działania te mają na celu wsparcie w powrocie do aktywności społecznej i poprawę jakości życia.

Prowadzi również działania edukacyjne w elbląskich szkołach. Podczas spotkań z młodzieżą uczy zasad samobadania piersi, wykorzystując fantomy szkoleniowe. Jest inicjatorką konkursu dla uczniów szkół podstawowych i średnich na hasło promujące zdrowy styl życia.

Pod jej kierownictwem stowarzyszenie realizuje także program „Mam super moc – dbam o siebie”, skierowany do uczniów klas 1–4 szkół podstawowych i poświęcony kształtowaniu podstawowych nawyków prozdrowotnych. W działaniu stowarzyszenia włączani są również uczniowie uczestniczący w wolontariacie przy organizacji wydarzeń i akcji społecznych.

Za działalność społeczną została odznaczona wyróżnieniem Kryształowy Łuk Amazonki.

Kultura i sztuka: Klub Środowisk Twórczych Krypta

Klub Środowisk Twórczych Krypta to klub artystyczno-muzyczny w Elblągu, mieszczący się przy ul. Kuśnierskiej 6, w piwnicach Centrum Sztuki Galeria EL. Jest miejscem spotkań środowisk artystycznych i muzycznych. Klub powstał w przestrzeni historycznego EL Klubu Jazzu Tradycyjnego, który funkcjonował tam od 1962 roku.

Klub prowadzi Anna Selke, elbląska animatorka kultury i promotorka muzyki jazzowej. Kieruje działalnością klubu od 1996 roku. Z wykształcenia jest socjologiem. Jest współinicjatorką i pierwszą wiceprezes Stowarzyszenia Laboratorium Sztuki oraz współzałożycielką elbląskiego oddziału Lions Clubs International. W swoim dorobku ma organizację kilkunastu wystaw sztuki oraz współpracę z teatrami warszawskimi. Zawodowo zajmuje się projektowaniem wnętrz. Prowadzi również działalność społeczną, wspierając młodzież wiejską znajdującą się w trudnej sytuacji życiowej. W 2013 roku została uhonorowana tytułem Kreator Kultury.

W miejscu obecnej siedziby klubu w latach sześćdziesiątych działał EL Klub Jazzu Tradycyjnego, założony przez Jerzego Wojewskiego. Tradycja organizowania spotkań i koncertów jazzowych została podjęta i rozwinięta przez Annę Selke jako kontynuacja działalności jednego z najstarszych klubów jazzu tradycyjnego w Polsce.

W Klubie Krypta odbywają się koncerty muzyki jazzowej, blues-rockowej i funkowej z udziałem artystów z Elbląga oraz wykonawców z całej Polski. Klub jest również miejscem spotkań literackich i wieczorów poetyckich, w tym wydarzeń poświęconych poezji śpiewanej.

W 2025 roku klub był współorganizatorem lub partnerem wydarzeń muzycznych, takich jak Polska Jesień Jazzowa, Zadzuszki Jazzowe i Bluesowe oraz reaktywowany festiwal Jazzbląg.

Klub Środowisk Twórczych Krypta od wielu lat stanowi ważne miejsce życia kulturalnego Elbląga. W 2026 roku przypada 30-lecie działalności klubu prowadzonego przez Annę Selke.

Sport i turystyka: Międzyszkolny Klub Sportowy Truso Elbląg

Międzyszkolny Klub Sportowy „TRUSO” Elbląg jest klubem sportowym działającym w Elblągu, założonym 15 listopada 1957 roku przez grupę nauczycieli. Od początku swojej działalności koncentruje się na szkoleniu sportowym dzieci i młodzieży.

Obecnie klub zrzesza blisko 600 młodych zawodników, którzy trenują w 23 grupach szkoleniowych w sześciu sekcjach: piłce ręcznej, siatkówce, koszykówce, judo, lekkoatletyce oraz kolarstwie górskim MTB.

MKS „TRUSO” Elbląg należy do klubów osiągających wysokie wyniki w Systemie Sportu Młodzieżowego. W 2025 roku w klasyfikacji prowadzonej przez Zespół Metodyczny Instytutu Sportu – Państwowego Instytutu Badawczego klub zajął 1. miejsce w gminie Elbląg, 1. miejsce w powiecie elbląskim, 5. miejsce w województwie warmińsko-mazurskim oraz 180. miejsce w Polsce. W rywalizacji uczestniczyło 159 zawodników klubu, którzy zdobyli łącznie 174,62 punktu.

Wśród zawodników MKS „TRUSO” Elbląg znajduje się siedem osób powołanych do kadr narodowych Polski. Klub prowadzi szkolenie sportowe umożliwiające rozwój zawodników od etapu podstawowego do udziału w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych.

Klub współpracuje z placówkami oświatowymi oraz instytucjami lokalnymi, prowadząc działalność szkoleniową i wychowawczą skierowaną do dzieci i młodzieży. Zawodnicy reprezentują Elbląg w zawodach sportowych na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim.

MKS „TRUSO” Elbląg prowadzi działania orga-

nizacyjne związane z uzyskaniem statusu przedsiębiorstwa społecznego, co ma umożliwić rozwój działalności sportowej oraz realizację inicjatyw o charakterze społecznym.

Działalność ekologiczna: Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej

Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej od 40 lat prowadzi działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu oraz dziedzictwa naturalnego Elbląga i regionu. Zadania te realizowane są m.in. poprzez monitoring stanu przyrody, inicjowanie projektów ochronnych oraz współpracę z instytucjami i partnerami lokalnymi.

Istotnym obszarem działalności Parku jest edukacja ekologiczna. Pracownicy prowadzą warsztaty, „zielone lekcje”, prelekcje, wycieczki i zajęcia terenowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Park organizuje także konkursy i wydarzenia przyrodnicze popularyzujące wiedzę o środowisku i ochronie przyrody.

Rok 2025 był rokiem jubileuszu 40-lecia działalności Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej. Z tej okazji zorganizowano cykl wydarzeń skierowanych do mieszkańców Elbląga i regionu, łączących edukację przyrodniczą, rekreację i działania popularyzujące wiedzę o środowisku. W programie znalazły się m.in. spacer przyrodnicze z ekspertami (ornitologiczne, lichenologiczne oraz przyrodniczo-historyczne), wydarzenia edukacyjne w terenie, rajd rowerowy, piknik rodzinny oraz akcja „40 buków na 40-lecie”.

W ramach jubileuszu odbyły się również wydarzenia naukowe, w tym ogólnopolska konferencja poświęcona terapii leśnej i kąpielom leśnym oraz konferencja podsumowująca 40 lat działalności Parku. Zrealizowano także działania wystawiennicze i kulturalne we współpracy z lokalnymi instytucjami oraz otwarto ścieżkę edukacyjną „Terapia Leśna w Krainie Buka”.

Działalność społeczna i charytatywna: Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych działa na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, wzmacniania aktywności mieszkańców oraz profesjonalizacji organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie integruje środowisko trzeciego sektora, samorząd oraz biznes. W 2025 roku ESWIP obchodził jubileusz 30-lecia działalności.

Stowarzyszenie prowadzi doradztwo, szkolenia i mentoring dla organizacji społecznych, grup nieformalnych oraz liderów lokalnych, wspierając ich w pozyskiwaniu funduszy, zarządzaniu projektami oraz rozwoju instytucjonalnym. ESWIP realizuje także projekty społeczne, edukacyjne i obywatelskie, promujące wolontariat, dialog społeczny, partycypację obywatelską oraz innowacje społeczne.

Istotnym obszarem działalności ESWIP jest rozwój ekonomii społecznej. Stowarzyszenie prowadzi Ośrodek Wspierania Inicjatyw Ekonomii Społecznej, wspierając przedsiębiorstwa społeczne, tworzenie miejsc pracy oraz budowanie lokalnych sieci współpracy.

Wśród realizowanych inicjatyw znajdują się m.in.: Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej, Centrum Integracji Społecznej – wspierające osoby pozostające poza rynkiem pracy w powrocie do zatrudnienia, projekt „Aktywne Zawodzie” skierowany do mieszkańców tej dzielnicy,

Centrum Organizacji Pozarządowych wspierające rozwój lokalnych organizacji, program „Zaraz wracam” pomagający w powrocie do pracy po przerwie związanej z opieką nad dziećmi do lat trzech oraz inicjatywa „GOZpodarnie odpowiedzialni”, promująca ideę gospodarki o obiegu zamkniętym.

Promocja miasta: Labosport Polska Sp. z o.o.

Labosport Polska Sp. z o.o. to firma z siedzibą w Elblągu, działająca od 2011 roku. Zajmuje się organizacją imprez sportowych oraz promocją sportu i aktywności fizycznej. Została założona przez byłych zawodników kadry narodowej i pasjonatów sportu.

Firma specjalizuje się w organizacji wydarzeń sportowych, w tym zawodów triathlonowych, pływakich, biegów ulicznych, biegów ultra oraz maratonów kolarstwa górskiego.

W 2022 roku Labosport Polska po raz pierwszy zorganizował wydarzenie sportowe Meble Wójcik Ultra Wysoczyzna, które w ciągu trzech lat stało się największą imprezą biegową w województwie warmińsko-mazurskim oraz jednym z największych festiwalu biegów ultra w Polsce. W dotychczasowych edycjach udział wzięło ponad 3000 zawodników z Polski i z zagranicy.

Celem wydarzenia jest popularyzacja sportu, aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia oraz promocja Wysoczyzny Elbląskiej jako regionu o dużym potencjale sportowym i turystycznym.

W ramach imprezy organizowane są biegi dla dzieci

i młodzieży oraz rywalizacja dorosłych zawodników na kilku dystansach: Ryk Jelenia (80 km), Wycie Wilka (54 km), Kwik Dzika (22 km), Pisk Lisa (13 km) oraz Huk Sowy (6 km). Trasy prowadzą przez tereny Wysoczyzny Elbląskiej, m.in. Bażantarnię w Elblągu, Jelenią Dolinę, Dolinę Grabianki, Las Kadyński oraz Szwajcarię Próchnicką.

Inne dziedziny: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elblągu

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elblągu w ostatnich latach przeszedł wyraźną zmianę organizacyjną i programową, stając się jednym z najbardziej aktywnych ośrodków animujących życie sportowe i społeczne w regionie. W marcu 2025 roku MOSiR w Elblągu otrzymał tytuł Najlepszego Ośrodka Sportu w Polsce. W tym samym roku instytucja obchodziła jubileusz 50-lecia działalności.

Działania ośrodka koncentrują się na promocji zdrowego trybu życia poprzez sport i rekreację oraz na zwiększaniu aktywności fizycznej mieszkańców Elbląga. MOSiR organizuje liczne wydarzenia sportowe, amatorskie rozgrywki ligowe oraz zajęcia rekreacyjne skierowane do różnych grup wiekowych. Wiele z tych inicjatyw ma charakter otwarty i bezpłatny, co sprzyja dużemu zaangażowaniu mieszkańców.

W kalendarzu wydarzeń znajdują się m.in. Bażantarnia Jump&Run – bieg z przeszkodami, Bieg Piekarczyka, Bieg Niepodległości, Bieg Nocny pod Gwiazdami, Ultra Wysoczyzna, Garmin Iron Triathlon

oraz Wyścigi Smoczych Łodzi. MOSiR współpracuje także przy organizacji wydarzeń społecznych i charytatywnych. W 2025 roku ośrodek był organizatorem i liderem elbląskiego sztabu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Od stycznia do grudnia 2025 roku zorganizowano ponad 220 wydarzeń, w których uczestniczyło ponad 109 tysięcy osób. Obiekty sportowe zarządzane przez MOSiR odnotowały ponad 750 tysięcy wejść. Jednym z najważniejszych projektów jest program „Aktywuj się z MOSiR-em”, obejmujący zajęcia sportowo-rekreacyjne prowadzone przez instruktorów dla mieszkańców miasta. W 2025 roku, w odpowiedzi na rosnące zainteresowanie, ośrodek podjął decyzję o zwiększeniu liczby zajęć w ramach programu.

Dużym zainteresowaniem cieszą się również programy „Ferie z MOSiR-em” oraz „Wakacje z MOSiR-em”, skierowane do dzieci i młodzieży w okresach wolnych od zajęć szkolnych. Programy te oferują zajęcia sportowe i rekreacyjne, stanowiąc ważny element oferty spędzania czasu wolnego w mieście.

Nagroda honorowa: Halina Różewicz- Książkiewicz

Halina Różewicz-Książkiewicz jest artystką związaną z Elblągiem od 1963 roku. Jej twórczość obejmuje grafikę warsztatową, malarstwo, grafikę użytkową oraz scenografię. Ukończyła Wydział Malarstwa Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku, gdzie w 1958

roku uzyskała dyplom w pracowni prof. Juliusza Studnickiego. Od ponad sześciu dekad uczestniczy w życiu artystycznym miasta i regionu.

Jest autorką licznych prac graficznych i malarskich oraz projektów z zakresu grafiki użytkowej. Wykonała m.in. projekty herbów miast, plakatów, wydawnictw okolicznościowych oraz logotypów instytucji kultury związanych z Elblągiem.

W dorobku artystki znajdują się projekty herbów kilku miast, m.in. Pruszcza, Rumii, Jastarni i Władysławowa. Projektowała również plakaty, druki okolicznościowe, kalendarze oraz logotypy, w tym dla Galerii EL, Elbląskiego Towarzystwa Kulturalnego oraz jubileusza 750-lecia Elbląga. Opracowała także koncepcję ikonografii dla Szpitala Wojewódzkiego w Elblągu.

Halina Różewicz-Książkiewicz uczestniczyła w licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Regularnie brała udział w Salonach Elbląskich oraz plenerach artystycznych. W 2023 roku, z okazji 65-lecia pracy twórczej, w Galerii EL odbyła się wystawa „Fotoplastyka”, prezentująca część jej dorobku artystycznego. Pokazywane prace zostały przekazane w darze tej instytucji. W 2025 roku w Kamieniczkach Elbląskich prezentowała również swoją kolekcję polskich pocztówek z okresu PRL, związanych tematycznie ze świętami Wielkanocy i Bożego Narodzenia.

Artystka prowadzi także działalność społeczną i kolekcjonerską. Przekazała elbląskim instytucjom kultury liczne prace własne oraz autorstwa męża Zbigniewa Książkiewicza. Trafiły one m.in. do zbiorów Galerii EL, Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu, Elbląskiego Towarzystwa Kulturalnego oraz Stowarzyszenia Denar.

Za działalność artystyczną została uhonorowana wieloma nagrodami i odznaczeniami, w tym medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis.

KACZYŃSKI WSKAZAŁ CZARNKA. PiS RUSZA DO NOWEJ BITWY

Jarosław Kaczyński ogłosił w Krakowie, że kandydatem PiS na premiera w wyborach 2027 będzie Przemysław Czarnek. Nominacja jest według komentatorów jasnym politycznym sygnałem — partia stawia nie na technokratę, lecz na wojownika.

Jarosław Kaczyński znów sięgnął po Kraków i znów po halę „Sokół”. To właśnie tam w 2014 roku ogłaszał kandydaturę Andrzeja Dudy na prezydenta. Tam też w 2024 roku przedstawiono Karola Nawrockiego jako kandydata popieranego przez PiS. W sobotę prezes partii wrócił do tego samego miejsca, by ogłosić kolejny polityczny wybór — kandydatem Prawa i Sprawiedliwości na premiera w wyborach parlamentarnych 2027 został Przemysław Czarnek.

Sam Jarosław Kaczyński uzasadniał decyzję krótko i w swoim stylu. Mówił, że Polsce potrzebny jest nowy rząd — bardzo dobry rząd, z patriotyczną wolą i zdolnością działania w jednym kierunku, ku wielkiej nauce Rzeczypospolitej. Po chwili wskazał nazwisko: Czarnek. Nowy kandydat odpowiedział natychmiast tonem, który dobrze pokazuje, jaką rolę ma pełnić.

— Mam być maszynistą w tym pociągu, ale kierownikiem pociągu jest i będzie Jarosław Kaczyński — powiedział. Była to deklaracja lojalności, ale też jasny sygnał dla całego PiS: kandydat jest wyrazisty, lecz będzie brał pod uwagę to, co jest w interesie całej partii.

Wybór nie jest zaskoczeniem. Nazwisko Czarnka od kilku tygodni było w ścisłej czołówce giełdy nazwisk. Obok niego przewijali się m.in. Tobiasz Bocheński, Zbigniew Bogucki, Anna Krupka i kilku młodszych samorządowców. Ostatecznie Kaczyński postawił na polityka najbardziej rozpoznawalnego, najbardziej bojowego i chyba też najbardziej sprawdzonego w partyjnych zwiarcach.

To ważne, bo PiS jest dziś partią poobijaną, szukającą nowego impulsu. Najnowsze sondaże nie są dla ugrupowania komfortowe. Koalicja Obywatelska utrzymuje wyraźną przewagę, a PiS szuka sposobu, by nie tylko zatrzymać swój twardy elektorat, ale też odzyskać wyborców odpływających na prawo. W tym sensie nominacja Czarnka wygląda jak ruch obliczony nie na uspokojenie, lecz na mobilizację.

W partii od miesięcy mówi się o dwóch nieformalnych obozach: „harcerczach” związanych z Mateuszem Morawieckim i „maślaczach”, do których zaliczany bywa także Przemysław Czarnek. To nie są oficjalne frakcje, raczej ironiczne, podszyte złośliwością etykiety z partyjnego żargonu. Ale sam fakt, że weszły do politycznego obiegu, pokazuje skalę napięcia w partii.

Kaczyński, wskazując właśnie Czarnka, nie wybrał człowieka od zasypywania wszystkich rowów. Wybrał polityka, który ma przykryć spory energią, dyscypliną i ostrym kursem.

Komentarze po nominacji tylko to potwierdzi-

ły. W Platformie zaczęto kpić, że zamiast świeżej twarzy PiS znów wyciąga twardego zawodnika starego typu. Jarosław Wałęsa pisał o partii pukającej w dno od spodu. Z drugiej strony nawet część polityków prawicy spoza PiS przyznawała, że z punktu widzenia interesu tej partii może to być ruch logiczny, bo Czarnek nie ma nikogo uspokajającego. Ma walczyć.

I właśnie dlatego tak istotne jest miejsce ogłoszenia. Krakowski „Sokół” od wielu lat jest dla PiS symbolicznym punktem wymarszu do zwycięskiej kampanii. Trudno nie zauważyć celowego nawiązania do „pierwszej kadrowej” Piłsudskiego.

Są jednak i tacy, którzy widzą w tym raczej polityczny odpowiednik Sulejówka — miejsca, z którego Marszałek, już po odzyskaniu niepodległości, wciąż oddziaływał na państwo i jego najważniejsze decyzje. Kaczyński, który w oczach swoich zwolenników urasta do roli politycznego spadkobiercy Piłsudskiego, wyraźnie odwołuje się do mitu

związanego z najważniejszymi momentami walki o niepodległość i utrzymanie państwa.

Po raz kolejny próbuje uruchomić opowieść o marszu po władzę — zjednego, sprawdzonego miejsca, z dobrze znaną symboliką i z nowym frontmanem.

Kim jest ten frontman? Przemysław Czarnek ma 48 lat, jest profesorem prawa KUL, był wojewodą lubelskim, później posłem, a w latach 2020–2023 ministrem edukacji i nauki. Dziś jest także wiceprezsem PiS.

Prywatnie — człowiek rodzinny, politycznie — jeden z najbardziej rozpoznawalnych i temperamentnych polityków tej formacji. Jedni widzą w nim ideowca i sprawnego partyjnego fightera. Inni — polityka ostrego, konfliktowego i napędzającego spór. Nikt jednak nie ma wątpliwości, że jest wyrazisty.

Z perspektywy województwa warmińsko-mazurskiego kandydat PiS na premiera nie jest postacią anonimową. Bywał w regionie kilkakrotnie, także na otwartych spotkaniach z mieszkańcami.

Po nominacji Przemysław Czarnek mówił, że Polska znów jest w punkcie podobnym do 2014 roku i musi odzyskać sprawczość. Przekonywał, że rząd Donalda Tuska to „jawna opcja niemiecka”, a PiS ma przywrócić „normalną Polskę”, w której zwykły obywatel znów będzie podmiotem. Podkreślał pełną lojalność wobec Jarosława Kaczyńskiego: siebie nazwał „maszynistą”, ale prezesa — „kierownikiem pociągu”. Wskazywał też na zagrożenie wojną za wschodnią granicą i mówił, że przy Ukrainie widać, jak ważne jest silne państwo. Zapowiedział twardy kurs wobec Brukseli — sprzeciw wobec Zielonego Ładu, ETS i Mercosur, obronę polskiego węgla, rolnictwa i portów oraz ostrą walkę polityczną z obozem rządzącym. Dodał też, że PiS musi znów wygrać, bo stawką jest bezpieczeństwo i suwerenność państwa oraz siła wspólnoty narodowej.

Ostatnio, zaledwie kilka miesięcy temu, odwiedził także Szczytno.

JAN BERDYCKI

REKLAMA

**FESTIWAL
SMAKÓW
FOODTRUCKÓW**

BRANIEWO

AMFITEATR MIEJSKI

21-22 MARCA 2026

KULINARNA PODRÓŻ
DO KOŁA ŚWIATA

Partner:
AMBER
and friends

Partner medialny:
braniewska

FESTIWALSMAKU.COM.PL

178260tr-a-g

WYSOCZYŻNA ELBLĄSKA OD A DO Z

Wysoczyżna Elbląska zaskakuje tajemniczymi leśnymi ścieżkami i panoramicznymi widokami. Liczne szlaki piesze i rowerowe prowadzą przez najbardziej atrakcyjne turystycznie wzgórza między Elblągiem a Tolkmickiem, dlatego poświęcamy im cykl „Poznaj Wysoczyżnę Elbląską od A do Z”, który specjalnie dla naszych Czytelników tworzy zespół Parku Krajobrazowego Wysoczyżny Elbląskiej.

E JAK EDUKACJA

Ochrona przyrody czy edukacja ekologiczna?

Edukować można o wszystkim i wszędzie. Jednak nic nie zastąpi nam doświadczenia na żywo tego o czym dowiadujemy się z książek, podręczników lub coraz częściej z Internetu. Parki Krajobrazowe ze względu na swoje bogactwo przyrodnicze są świetnym miejscem do prowadzenia edukacji ekologicznej w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego. Swobodne bycie w naturze, tej niezmięnionej przez człowieka jest szczególnie cenne dla dzieci (w każdym wieku, nawet tych bardzo dorosłych). Możemy eksplorować i na własnej skórze doświadczać praw i mechanizmów rządzących naturą. Nieodzownym elementem takiej nauki (która często odbywa się mimochodem) jest kontakt z naturą, przebywanie na jej łonie. Wiemy intuicyjnie i potwierdzają to coraz częściej różnego rodzaju badania, że jest to dla nas zdrowe i bardzo potrzebne. Nauka na świeżym powietrzu nie idzie w las! Tereny Parków to bogactwo przyrodnicze, ale również historyczne i kulturowe, które nierzadko harmonijnie się przeplata. Możemy wzbogacać wiedzę na wielu płaszczyznach jednocześnie.

Parki krajobrazowe powoływane były w celu ochrony cennych pod wieloma względami obszarów naszego kraju. Edukacja, która pośrednio lub bezpośrednio prowadzona jest przez pracowników parków świetnie wpisuje się w ochronę tych terenów. Czemu ktoś ma chronić przyrodę, jeśli nie zna jej wartości? A może właśnie w trakcie warsztatów lub spaceru „obudzi się” w człowieku miłość do natury? Albo wykielkuje zaciekawienie, które przerodzi się

Zajęcia edukacyjne na Ścieżce Kraina Buki

Warsztaty Zielarskie z Michałem Konkelem w Bażantarni

Spacer Tajemnice Bażantarni

Spacer z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa 2025

w pasję? Jak chronić coś, czego nie znamy? Szerzać wiedzę, wzbudzając zain-

teresowanie przyczyniamy się do ochrony naszej pięknej planety.

Zajęcia terenowe na Ścieżce przyrodniczej Ptasi Raj

Stoisko edukacyjne PKWE na Ptasim Pikniku

Spacer dendrologiczny

Oferta edukacyjna Parku Krajobrazowego Wysoczyżny Elbląskiej

Park Krajobrazowy Wysoczyżny Elbląskiej prowadzi i organizuje różnego rodzaju wydarzenia: warsztaty, zajęcia, pikniki, spacer, wystawy, konkursy itp. Serdecznie zapraszamy do śledzenia naszej strony internetowej oraz profilu na Facebooku gdzie na bieżąco informujemy o naszych planach.

Na terenie Parku znajdują się infrastruktura wzbogacona w tablice edukacyjne, która ułatwia zwiedzanie.

Polecamy odwiedzanie naszych ścieżek. Ptasi raj pozwoli poznać ornitofaunę Zatoki Elbląskiej (warto zabrać lornetkę), Kadyński Las przybliży wiedzę dotyczącą rezerwatu przyrody o tej samej nazwie i zaprowadzi na wieżę widokową. Otwarta w zeszłym roku Terapia leśna w Krainie Buki zaprosi do „kąpieli” w leśnej atmosferze (wanny nie będzie, ale zaufajcie też jest fajnie). Informacje o ścieżkach znajdują Państwo na naszej stronie pkwe.warmia.mazury.pl

w zakładce Turystyka i w aplikacji Kraina Buki.

Zapraszamy do skorzystania z oferty zajęć edukacyjnych dla grup prowadzonych przez pracowników Parku. Zajęcia mogą odbywać się w terenie lub w placówkach edukacyjnych (przedszkola, szkoły, biblioteki itp.). Szczególnie zachęcamy do korzystania z zajęć terenowych, sprzyjających poznawaniu walorów naszego Parku. Możliwości nie brakuje. Możemy się z Wami spotkać na Ścieżce edukacyjnej Kraina Buki przy siedzibie Parku w Elblągu, w elbląskiej Bażantarni, na Ścieżce przyrodniczo-historycznej Kadyński Las w Kadynach, na Ścieżce przyrodniczej Ptasi Raj koło Jagodna oraz na Ścieżce Terapia leśna w Krainie Buki koło Nadbrzeża.

Udział we wszystkich organizowanych przez Park wydarzeniach jest bezpłatny.

MARTA PIEKARSKA,
PARK KRAJOBRAZOWY
WYSOCZYŻNY ELBLĄSKIEJ

A w następnym numerze przeczytacie o fortyfikacjach.

Wysoczyżnę Elbląską polecamy zwiedzać przy pomocy aplikacji Kraina Buki. To idealny przewodnik dla wszystkich aktywnych turystów chcących poznać urokliwe miejsca i zakątki Wysoczyżny Elbląskiej. Aplikacja pokaże najciekawsze miejsca, zabytki, pomniki przyrody i inne okoliczne atrakcje, które można odkrywać w trakcie urlopu lub wolnego weekendu. Zeskanuj kod QR, by pobrać aplikację.

CIAŁO MĘŻCZYZNY W ROWIE. SPRAWĘ BADA PROKURATURA

W PRZYDROŻNYM ROWIE PRZY UL. NOWODWORSKIEJ W ELBLĄGU ZNALEZIONO CIAŁO MĘŻCZYZNY. NA MIEJSCU PRACOWALI POLICJANCI POD NADZOREM PROKURATORA.

Zidentyfikowali-
śmy mężczyznę.
To 72-latek, osoba
bez stałego miejsca za-
mieszkania, która często
korzystała z pobliskiego

Domu dla Bezdomnych
- poinformował nadkom.
Krzysztof Nowacki, ofi-
cer prasowy Komendy
Miejskiej Policji w El-
blągu.

Zmarły został odnalezio-
ny w przydrożnym rowie
w pobliżu Domu dla Bez-
domnych przy ul. Nowo-
dworskiej. Jak przekazuje
policja, wstępnie nic nie
wskazuje na udział osób
trzecich. Prokurator zde-
cydował jednak oskiero-
wać ciało na sekcję zwłok.

SIOSTRY KATARZYŃKI WYBRAŁY

W Braniewie wybrano nową radę prowincjalną sióstr katarzynek. To wiadomość ważna nie tylko dla Kościoła. Bo katarzyńki są na Warmii kimś więcej niż zakonem — od wieków pomagają ludziom i wrosły w pejzaż regionu. W domu prowincjalnym w Braniewie obradowała Kapituła Prowincjalna Sióstr Katarzynek. W środę, 11 marca, siostry wybrały nowy zarząd polskiej prowincji. Na jego czele stanęła s. M. Angela Krupińska. Wikarią prowincjalną została s. M. Błażeja Ryfka, a w radzie znalazły się s. M. Beata Kulesza, s. M. Martyna Ujazdowska i s. M. Klara Markiewicz.

Dla wielu mieszkańców regionu to nie jest zwykła informacja z życia zakonnego. Katarzyńki są jednym z najbardziej rozpoznawalnych znaków Warmii. Są tu od XVI wieku. Ich historia zaczęła się właśnie w Braniewie, gdy Regina Protmann porzuciła wygodne życie i zaczęła pomagać chorym, ubogim i opuszczonym.

To właśnie z tego zgromadzenia wywodzi się poza bł. Regina Protmann 15 męczenniczek beatyfikowanych 31 maja 2025 roku w Braniewie. Dla Warmii to postacie wyjątkowe, a dla katarzynek żywe źródło ich tożsamości.

Ale to nie jest tylko historia. Katarzyńki dawno wyszły poza Warmię. Dziś działają nie tylko w Polsce, ale też w Rosji, na Białorusi, Litwie, w Niemczech i we Włoszech. Postępują również w Brazylii, Togo, Beninie, Kamerunie, na Haiti i Filipinach. W Braniewie i na warmińskiej ziemi wyrosło więc zgromadzenie obecne teraz na kilku kontynentach.

Na Warmii i Mazurach wciąż robią bardzo dużo. Prowadzą Katolicki Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży w Braniewie, Dom Opieki im. Reginy Protmann w Lidzbarku Warmińskim i Dom Pomocy Społecznej im. Sióstr Męczenniczek w Orniecie. Działa też prowadzony przez nie Ośrodek Terapii Uzależnień dla Dziewcząt w Siemkach koło Kętrzyna.

Siostry są też znane z wielkiego serca i prostego zawołania „Jak Bóg chce”. I właśnie tak podbijają serca mieszkańców Warmii, ale też internautów. Nie chowają się za murem. Zapraszają ludzi do siebie. W Braniewie, w klasztorze prowadzą akcję Kawka z Katarzyńką. W tym roku piekły też pizzę dla gości. Przygotowały ponad 40 blach. Niedawno urządziły również pokój socjalny dla osób w kryzysie bezdomności, gdzie można zjeść ciepły posiłek i po prostu znaleźć chwilę wytchnienia.

Nowa rada prowincjalna przejmuje więc nie tylko urząd. Przejmuje też kawał historii Warmii i dzieło, które od blisko pięciu wieków jest tu dobrze znane, potrzebne i zwyczajnie kochane, także przez tych, którzy są daleko od Kościoła. **JAN BERDYCKI**

REKLAMA

DIAGNOSTYKA OBRAZOWA W ELBLĄGU

**AFFIDEA NU-MED – KIEDY LICZY SIĘ PEWNA DIAGNOZA.
W PRZYPADKU PRZEWLEKŁEGO BÓLU SZYBKA
I DOKŁADNA DIAGNOSTYKA TO PIERWSZY KROK
DO SKUTECZNEGO LECZENIA I POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA.**

JAK UMÓWIĆ SIĘ NA BADANIE?

Osoby zmagające się z bólami
kręgosłupa lub stawów mogą
zapisać się na badanie

• telefonicznie

55 235 89 53

od poniedziałku do piątku

8:00-18:00

Affidea NU-MED Elbląg,
ul. Królowiecka 146

(teren Wojewódzkiego Szpitala
Zespolonego w Elblągu)

• osobiście w rejestracji

od poniedziałku do piątku

7:00-18:00

sobota-niedziela

8:00-15:30

REZONANS MAGNETYCZNY STAWÓW I KRĘGOSŁUPA

Bóle kręgosłupa, kolan czy bioder to dolegliwości, które dokuczają coraz większej liczbie dorosłych Polaków. U części osób mają charakter przejściowy, jednak u wielu z czasem zaczynają znacząco utrudniać codzienne funkcjonowanie: pracę, aktywność fizyczną, a nawet sen. Niezależnie od stylu życia czy rodzaju wykonywanego zawodu przewlekłe problemy układu ruchu wymagają rzetelnej i pogłębionej diagnostyki. Jednym z najdokładniejszych badań w takich przypadkach jest rezonans magnetyczny.

PRECYZYJNA I BEZPIECZNA METODA OBRAZOWANIA

Rezonans magnetyczny (MR) to nowoczesne, bezpieczne i nieinwazyjne badanie, które umożliwia bardzo dokładną ocenę struktur kręgosłupa oraz stawów. Pozwala wykryć stany zapalne, następstwa urazów oraz zmiany zwyrodnieniowe – często już na wczesnym etapie rozwoju choroby.

Wczesne rozpoznanie problemu zwiększa szansę na skuteczne leczenie i szybszy powrót do sprawności. Dlatego nawet umiarkowanych, ale nawracających dolegliwości bólowych nie warto lekceważyć.

KRĘGOSŁUP I STAWY POD LUPĄ SPECJALISTÓW

Rezonans magnetyczny kręgosłupa pozwala na ocenę wszystkich jego części, w tym krążków międzykręgowych, kanału kręgowego oraz rdzenia kręgowego. Z kolei badanie stawów umożliwia dokładną analizę powierzchni stawowych, więzadeł, łątki czy ilości płynu wewnątrzstawowego.

BADANIE BEZ SKIEROWANIA I BEZ STRESU

W pracowni Affidea NU-MED wykonasz rezonans magnetyczny stawów i kręgosłupa w komfortowych warunkach. Badanie może być wykonane z kontrastem, jak i bez kontrastu. Samo badanie jest bezpieczne i nie wykorzystuje promieniowania rentgenowskiego, ponieważ opiera się na wykorzystaniu pola magnetycznego oraz fal radiowych. Wizytę możesz umówić bez skierowania od lekarza.

Affidea NU-MED Elbląg to nie tylko diagnostyka obrazowa, ale również zaawansowane leczenie onkologiczne w zakresie radioterapii. Placówka konsekwentnie rozwija swoją infrastrukturę oraz zaplecze technologiczne, wykorzystując środki pozyskane z Krajowego Planu Odbudowy (KPO).

Inwestycja obejmuje m.in. modernizację linii terapeutycznej do radioterapii i brachyterapii, wymianę tomografu komputerowego do planowania radioterapii, zakup aparatu RTG typu RING, wymianę łóżek dla pacjentów, zakup aparatu USG, instalację nowych kardiomonitorów i respiratora na Oddziale Radioterapii. Rozbudowywany jest także system unieruchomienia i monitorowania ułożenia pacjenta podczas radioterapii.

www.nu-med.pl www.affidea.pl

Affidea NU-MED w Elblągu należy do międzynarodowej sieci medycznej Affidea, obecnej w 15 krajach Europy.
W Polsce Affidea oferuje świadczenia z zakresu diagnostyki obrazowej, leczenia onkologicznego,
konsultacji lekarskich oraz badań laboratoryjnych.

13-19 marca 2026

dodatek
TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Treść program u i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Grzmiel ISSN 1643-2460 - Skład komputerowy: Magraf sp.j.

NR 11

Poniedziałek**20:30** **Wszystko na sprzedaż**

TVP 1

Teatr Telewizji, 2025

Akcja rozgrywa się w 2016 roku, jesteśmy na planie ostatniego filmu Wajdy. Pewnego dnia reżyser nie pojawia się jednak w pracy. Aktorzy i współpracownicy, zaniepokojeni przedłużającą się nieobecnością, ruszają na poszukiwania. Przemierzają miasto, przez które przetaczają się właśnie masowe strajki. Wkrótce okazuje się, że Wajda nie żyje... Jak skończyć film bez reżysera? Kto zajmie jego miejsce? Czy żałobę po zmarłym mistrzu można uczynić tematem sztuki? I czy faktycznie - wszystko jest na sprzedaż?

Piątek**20:05** **Przerwane objęcia**

TVP KULTURA

Obyczajowy, Hiszpania, 2009

Hiszpania, czasy współczesne. Harry Caine, niewidomy autor cenionych scenariuszy i opowiadań przy padkiem dowiaduje się o śmierci zamożnego biznesmena Ernesto Martela. Wkrótce odwiedza go też tajemniczy młody człowiek, ukrywający się pod pseudonimem Ray X. Pragnie on namówić Caine'a do współpracy nad scenariuszem własnego pomysłu. Harry jednak, tknięty niespokojnym przecuciem, wyprasza przybyśza za drzwi. Pomaga mu w tym Diego, syn wieloletniej przyjaciółki i producentki filmowej Judit Garcii.

INNE DATY EMISJI: SOBOTA, 23:35**Sobota****21:45** **Bohemian Rhapsody**

TVN

Biograficzny, muzyczny, USA, Wielka Brytania, 2018

Filmowa biografia Freddiego Mercury'ego i zespołu Queen jest opowieścią o rodzinie, braterstwie i potrzebie miłości w brutalnym świecie showbiznesu. Freddie go i jego kolegów z zespołu poznajemy jako młokosów grających w podrzędnych brytyjskich klubach. Później towarzyszy im w trakcie komponowania największych hitów, takich jak: „We will rock you”, „We are the champions” czy tytułowe „Bohemian Rhapsody”. Jesteśmy świadkami ich wstępow i upadków. Wtedy, gdy odnoszą największe sukcesy i wtedy gdy konflikty wewnątrz zespołu grożą jego rozpadem.

Niedziela**00:40** **Święty interes**

POLSAT

Komedja, Polska, 2010

Dwaj bracia Leszek (Piotr Adamczyk) i Janek (Adam Woronowicz) przyjeżdżają do rodzinnej wsi na pogrzeb dawno niewidzianego ojca. Na miejscu okazuje się, że ojciec cały majątek pozostawił w spadku fundacji im. Jana Pawła II. Na pomysł, jak powrócić do siebie finansową stratę, wpadają, gdy odnajdują w stodole stary samochód, którym - jak wieść niesie - jeździł sam Karol Wojtyła... Gdy miejscowi dowiadują się o planach braci, postanawiają zebrać pieniądze i odkupić cudowne auto, które - w co głęboko wierzą - ma moc uzdrawiania.

20:30 **Wszystko na sprzedaż**

TVP 1

Teatr Telewizji, 2025

Akcja rozgrywa się w 2016 roku, jesteśmy na planie ostatniego filmu Wajdy. Pewnego dnia reżyser nie pojawia się jednak w pracy. Aktorzy i współpracownicy, zaniepokojeni przedłużającą się nieobecnością, ruszają na poszukiwania. Przemierzają miasto, przez które przetaczają się właśnie masowe strajki. Wkrótce okazuje się, że Wajda nie żyje... Jak skończyć film bez reżysera? Kto zajmie jego miejsce? Czy żałobę po zmarłym mistrzu można uczynić tematem sztuki? I czy faktycznie - wszystko jest na sprzedaż?

Wtorek**20:00** **Hamlet IV**

TVP KULTURA

Teatr Telewizji, 1991

Uważając „Hamleta” za sztukę „nieosiągalną do wyreżyszerowania”, Andrzej Wajda powraca do tego arcydramatu kilka razy. Po raz pierwszy zrealizował ten bodaj najbardziej zagadkowy dramat Szekspira w roku 1960 w Teatrze Wybrzeże, następnie dwukrotnie przegotowywał widowisko według sztuki w Starym Teatrze, aby w 1989 roku wyreżyszerować właśnie „Hamleta IV” z Teresą Budzisz - Krzyżanowską. W ogólnym zarysie można ująć tę ostatnią inscenizację jako rodzaj adaptacji, której osi są postaci tytułowego bohatera - jego przemyślenia, działania, cała psychologiczna i fizyczna sfera jego relacji z otoczeniem...

Środa**14:00** **Dekalog - Dziewięć**

TVP KULTURA

Psychologiczny, dramat, Polska, 1988

Roman i Hanka to kochające się, dobrze sytuowane małżeństwo. Na przeszkodzie ich wspólnemu szczęściu staje choroba - impotencja męża. Roman wie, że nie ma prawa do zazdrości, a jednocześnie wzmoczoną siłą odczuwa ją. Śledzi i szpieguje Hankę. Myśli, że odkrył romans Hanki, ale z jej strony w kontaktach z młodym studentem Politechniki nie ma żadnych uczuć. W tych burzliwych okolicznościach małżonkowie znowu się odnajdują. Postanawiają, że Hanka na jakiś czas wyjedzie w góry, aby obydwójce mogli ochłonąć i odpocząć od siebie. Pewnego dnia Roman natyka się na byłego kochanka żony...

Czwartek**00:55** **Powrót do tamtych dni**

TVP KULTURA

Dramat, Polska, 2021

Tomek mieszka sam z matką, bo jego ojciec Alek wyjechał do USA za pieniędzmi. Niespodziewanie mężczyzna pojawia się w domu z naręczem prezentów, ale nie wyjaśnia powodu swojego powrotu. Wszyscy wydają się szczęśliwi, jednak coś niepokojącego wisi w powietrzu. W miarę upływu czasu daje się zauważyć, że Alek walczy z silnym uzależnieniem od alkoholu, co stopniowo niszczy rodzinę Tomka oraz jego do dzieciństwo. Chłopiec musi bardzo szybko dorosnąć i zmierzyć się z rzeczywistością niepiękną żadnemu dziecku.

INNE DATY EMISJI: ŚRODA, 20:00

PIĄTEK • 13 marca

TVP 1	TVP 2
06:10 Akcja 38 - serial, 2018	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska, 2026
07:00 Transmisja Mszy Świętej	05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, 2023
07:30 Agape Blisko Ciebie - magazyn	06:25 Anna Dymna - spotkajmy się - rozmowa
08:00 Serwis Info; Pogoda Info	06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
08:20 Zaraz wracam - serial, 2026	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz - magazyn poranny
08:50 Ranczo - serial kom., 2015	11:40 Operacja zdrowie - magazyn medyczny
09:45 Komisarz Alex - serial krym.	12:10 Wstęp wolny - felieton
10:40 Ojciec Mateusz - serial	12:30 Koto fortuny - teleturniej
11:30 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny	13:15 Panna młoda - serial obycz., 2024
12:00 Serwis Info	14:05 Va Banque - teleturniej
12:10 Agrobiznes; Agropogoda	14:35 Na sygnale - serial fabularny
12:35 Program rolny	15:05 La Promesa - serial
12:55 Rzeki Chorwacji - dok., Hiszp., Chorwacja, 2020	
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.	
15:00 Serwis Info	
15:15 Reporterzy - magazyn	
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	
16:05 Dziedzictwo - serial	
17:00 Teleexpress	
17:20 Pogoda	

TVN	POLSAT
05:35 Uwaga! - program interw.	06:00 Nowy dzień
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy	08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy	11:30 Gliniarze - serial paradokumentalny
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny	14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy. Dzisiaj zajrzemy do restauracji „Quatro” w Brańsku na Podlasiu oraz do „Bistro Mateczka” w Wójtowie.	15:50 Wydarzenia - program informacyjny
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy	16:15 Pogoda
15:45 Młode gliny - program kryminalny	16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska	16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
17:55 Detektywi - program kryminalny	17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
19:00 Fakty	18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy
19:30 Sport	18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:40 Pogoda	19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia
	19:30 Sport
	19:45 Pogoda
	19:55 Farma - reality show

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Tamte lata, tamte dni - Allan Starski - magazyn	06:00 Nash Bridges - serial krym.
07:40 Winne tajemnice - dokument, Polska, 2015	08:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym.
08:20 Wydarzenia aktualne	10:00 Triumf miłości - serial
09:00 Pan wzywał, Milordzie? - serial kom., Wlk. Bryt., 1988	12:00 Nie igraj z aniołem - serial obyczajowy
10:00 Retro kino - Cyd - fab., USA, Włochy, Wlk. Bryt., 1961	13:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy
13:05 Kulturalni - magazyn	14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
14:00 Portrety - Still alive - film o Krzysztofie Kieślowskim - dokument, Polska, 2006	16:00 Ranczo - serial obycz.
15:35 Spokój - film TVP, 1976	18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
17:10 55 kapeluszy Pani Hanki - benefis Hanki Bielickiej, 1994	20:00 Liberator 2 - akcja, USA, 1995. Pędzący przez Góry Skaliste pociąg pasażerski Grand Continental zostaje opanowany przez grupę terrorystów. Dowodzący nimi szalony naukowiec, Travis Dane, przemienia go w ruchome centrum dowodzenia.
18:30 Kolekcja - Wojciech Fangor - felieton	
18:55 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka - John Denver - dok., Wlk. Bryt., 2018	
19:30 Video Killed the Radio Star - Russel Mulcahy - Wlk. Bryt., 2009	

TVN 7	TV 4
05:20 Ten moment - program opowiada o ludziach i chwilach, które na zawsze odmieniły ich los	06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
05:55 Szkoła - Miśmiała i cicha gimnazjalistka, Gabrysia Midura martwi się, że nikt w klasie z nią nie rozmawia i wszyscy ją ignorują. Weronika Grabecka przygotowuje dla niej niespodziankę urodzinową.	07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradokumentalny
08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy	08:55 Policjantki i Policjanci - serial
11:55 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny	10:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
15:00 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska	11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy	15:55 Łowcy skarbow. Kto da więcej
18:00 Opowieści małżeńskie - program obycz.	18:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
19:00 Idź na całość - program rozrywkowy	20:00 A na deser... 20:05 Terytorium wroga - sens., Franc., 2011
	22:25 Gwiazdy Kabaretu - program rozrywkowy
	00:25 STOP Drogówka - serial policyjny
	01:25 Love Island. Wyspa miłości - reality show
	02:55 Śmierć na 1000 sposobów
	03:25 Lubię disco!
	04:25 Top 10 - Lista Przebojów
	05:30 Teleszkapy TV Okazje

17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

17:55 Klan - telenowela, Polska

18:20 Zaraz wracam - serial, 2026

18:55 Akcja 38 - serial, 2018

19:30 Program inform. 19.30

19:55 Pytanie dnia - rozmowa

20:10 Sport; Pogoda

20:30 Głina. Nowy rozdział - serial

21:30 Sekielski wieczorową porą - talk-show

22:35 Dom pod Dwoma Orłami. Kłamstwa Zofii - dram., Polska, 2023

00:15 Wojna zastępcza - serial

01:15 Tatarak - dram. obycz., Polska, 2009

02:50 Sekielski wieczorową porą

03:45 Wykrywacz kłamstw

04:05 Pytanie dnia - rozmowa

04:25 Reporterzy - magazyn

04:35 Oko na Świat - magazyn

16:00 Koto fortuny - teleturniej

16:35 Familiada - teleturniej

17:20 Panna młoda - serial obycz., 2024

18:15 Va Banque - teleturniej

18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej

19:25 Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2026

20:45 Kocham Cię, Polsko! - zabawa quizowa, 2026

22:20 Postaw na milion - teleturniej

23:15 To jest grane - magazyn muzyczny

23:50 Czarne złoto - przygod., Katar, Franc., 2011

02:10 Druga córka - fab., Niemcy, 2020

03:55 Akcja 38 - serial kostiumowy

19:50 Uwaga! - program interwencyjny

20:00 Twórca - SF, USA, Jap., 2023

22:55 Tenet - przygod., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2020. Widowiskowy film akcji, w którym szpiegowski klimat łączy się z koncepcją podróży w czasie. Agent CIA przenika w mroczny świat międzyrodzowych szpiegów...

02:00 Kuba Wojewódzki - talk-show

03:10 Uwaga! - program interwencyjny

03:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA

04:25 Ej, Stara! - program poradnikowy

04:55 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy

21:00 Must Be The Music - program muzyczny

23:05 Królowa wojownik - sens., USA, RPA, Irlandia, 2022. Opowieść o elitarniej, całkowicie kobiecej jednostce wojskowej o nazwie Agojie.

02:00 22 Jump Street - kom., USA, 2014. Po przejściu przez szkołę średnią, Schmidt i Jenko, jako tajnicy trafiają do lokalnego college'u. Ich zadaniem jest działać pod przykrywką jako studenci i zlokalizować dostawcę zabójczego narkotyku o nazwie „WHYPHY”.

04:40 Disco Gramy - program muzyczny

05:25 Teleszkapy TV Okazje

20:00 Wieczór kinomana - Wstęp do filmu - Przerwane objęcia

20:05 Wieczór kinomana - Przerwane objęcia - obycz., Hiszp., 2009

22:25 Tygodnik Kulturalny

23:20 Przygody Sherlocka Holmesa - serial, Wlk. Bryt., 1984

00:25 Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Zemsta

00:35 Czwartkowy klub filmowy - Zemsta - kom., Polska, 2002

02:30 Noc krótkich filmów - Do raju - fab., Polska, 2023

03:10 Kino nocne - Przysłań - film TVP, 1997

04:45 Porozmawiajmy szczerze - Eliza Kącka

22:05 Rambo: Pierwsza krew - akcja, USA, 1982. John Rambo, żołnierz jednostki specjalnych, bohater wojny w Wietnamie, postanawia odnaleźć przyjaciela z frontu. W miasteczku, do którego dociera, wdaje się w konflikt z szeryfem.

23:55 Botoks - kom., Polska, 2017

02:30 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

03:50 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i ciekawostki.

04:15 Menu na miarę - program kulinarny

05:35 Dyzur - serial medyczny

20:00 Elvis - obycz., USA, Australia, 2022. Film zglobia złożoną, ponad dwudziestoletnią relację Presleya (Austin Butler) z Parkere m (Tom Hanks), która rozpoczęła się wraz z początkiem bezprecedensowej kariery piosenkarza.

23:20 Królowa zetrwania - reality show

00:30 Wesele - kom., Niemcy, 2020. Thomas pragnie się ożenić, Nils stara się zapomnieć o romansie żony, a Andreas ma nadzieję, że w końcu odnajdzie prawdziwą miłość...

03:00 Hotel Paradise - reality show

04:05 Usterka - program poradnik.

TV Trwam

09:35 Św. na każdy dzień 09:45 Jestem mamą

10:00 Inf. dnia

10:15 Rozmowy niedok.

11:25 Głos Polski

11:35 Leśni zapylacze

12:00 Anioł Pański

12:03 Inf. dnia

12:20 Głos serca

13:05 Kolor Boga

13:30 Msza św.

14:30 Drzwi do lasu

14:55 Słowo życia

15:00 Modlitwa do Bożego Mirosierdzia

15:20 Mocni w Wierze

15:50 Ma się rozumieć

16:00 Inf. dnia

16:10 Natura Obiektywnie

16:40 Zniewolenie

16:55 40 dni ze św. Franciszkiem

17:00 Droga Krzyżowa

17:30 Łączy Nas Historia

17:55 Poczet Wlk. Polaków

18:00 Anioł Pański

18:05 Inf. dnia

18:15 Westerplatte Młodych

19:00 Warto zauważyć...

19:30 Brat Franciszek

20:00 Inf. dnia

20:20 Różaniec

20:50 Myśląc Ojczyzna

21:00 Apel Jasnog.

21:20 Inf. dnia

21:40 Polski Punkt Widzenia

22:00 Z nadmiana ru Miłości

23:00 Przegląd Tyg. „Niedziela”

SOBOTA • 14 marca

TVP 1	TVP 2
05:20 Vasa. Okręt widmo - serial dok., Franc., 2023	05:10 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
06:20 Balans bieli - magazyn	06:25 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, 2026
07:00 Transmisja Mszy Świętej	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
07:40 Rok w ogrodzie; Rok w ogrodzie Extra - magazyn	11:30 Super Gary. Gotuj z Bosacką! - Poleski
08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych	11:30 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn
08:55 Ranczo - serial kom., 2015	12:45 Dobre strony - Sarsa i Pablopavo - re portaż
09:55 Komisarz Alex - serial krym.	13:05 Panna młoda - serial obycz., 2024
10:55 Ojciec Mateusz - serial krym.	14:00 Familiada - teleturniej
11:50 Gwiazdy w południe - Teksańczyk - western, Wlk. Bryt., 1966	14:35 Koło fortuny - teleturniej
13:25 Noc w lesie - dok., Niemcy, 2024	15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 - widowisko muzyczne
14:25 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny	16:20 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska
15:00 Sanatorium miłości - reality show	
16:05 Dziedzictwo - serial	

17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Ojciec Mateusz - serial krym.
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:05 Sport; Pogoda
20:25 Komisarz Alex - serial krym.
21:25 Hit na sobotę - Lucy i Desi - fab., USA, 2021
23:45 Krew z krwi - serial, 2024
00:45 W otchłani - akcja, Kan., USA, 2018
02:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
03:40 Adopcje zagraniczne - światowy skandal - dokument, Franc., 2024
04:40 Sprawdzamy - magazyn

17:20 Panna młoda - serial obycz., 2024
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Słowo na niedzielę - rozmowa
19:00 Informacje kulturalne - magazyn
19:25 Rodzinka.pl - serial komediowy
20:30 The Voice Kids - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne
22:50 Gabi Drzewiecka zaprasza - magazyn muzyczny
23:45 Kino relaks - Bezpieczna przystań - obycz., USA, 2013
01:50 Czarne złoto - przygod., Katar, Franc., 2011
04:05 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN

05:35 Uwaga! - program interw. obyczajowy
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Na Wspólnej 0mnibus - serial obycz., Polska
13:20 Jak wytresować smoka - przygod., USA, 2010. Nastoletni Wiking imieniem Czawka podczas treningów spotyka rannego smoka i wkrótce zaprzyjaźnia się z nim...
15:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
16:25 Skoki narciarskie: Puchar Świata, Holmenkollen, Oslo
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda

19:45 Mam talent! - program rozrywkowy
21:45 Bohemian Rhapsody - obycz., USA, Wlk. Bryt., 2018
00:30 Obność - horror, USA, 2013. W 1971 roku Roger i Carolyn Perron wraz z pięcioma córkami przenoszą się do domu na wsi. Nie wiedzą jeszcze, że decyzja o przeprowadzce stanie się początkiem koszmaru, który odmieni ich życie...
02:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
03:50 Uwaga! - program interwencyjny
04:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
05:05 Nauka jazdy - reality show

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:00 Halo tu Polsat - poranny program inform.-rozr.
11:30 Ewa gotuje - program kulinarny
12:00 Rolniczki - serial dok.
13:05 Sing 2 - anim., USA, Jap., 2021. Miś koala Buster Moon marzy, aby jego zespół zadebiutował na scenie olśniewającego teatru Crystal w mieście Redshore.
15:30 Ninja vs Ninja - program rozrywkowy
17:30 Awantura o kasę - teleturniej
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Guzala
19:30 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf

21:55 Przykłady obywateli - sens., Wlk. Bryt., Nor., Chiny, 2019. Spokojną egzystencję Nelsa burzy śmierć syna, który umiera wskutek przedawkowania heroiny. Postanawia, że sprawiedliwości musi stać się zażość.
00:35 Snajper 3 - sens., USA, 2004. Beckett zostaje zatrudniony przez urzędników NSA do przeprowadzenia tajnej operacji mającej na celu wyeliminowanie podejrzanych o terroryzm.
02:20 Independent - sens., USA, 2022
04:55 Disco Gramy - program muzyczny
05:40 Teledziesiątka

TVP Kultura

06:05 Spokój - film TVP, 1976
08:05 Informacje kulturalne - magazyn
08:35 Co nam w duszy gra - Nie ma jak kino!, 2002
09:40 Kolekcja - Wojciech Fangor - felieton
10:00 Giganci sztuki - dokument, Niemcy, 2021
11:05 Z biegiem lat, z biegiem dni - Kraków, 1898 - serial, 1980
12:45 Ludwig van Beethoven - III Symfonia Es-dur op. 55, "Eroica" - koncert, Niemcy, 2020
13:50 Wydarzenie aktualne
14:25 Beethoven. Portret intymny - dok., Nederl., Franc., 2020
15:35 Tamte lata, tamte dni - Janusz Zaorski - magazyn
16:15 Retro kino - Cyd - fab., USA, Włochy, Wlk. Bryt., 1961

19:20 Dzień z życia artysty - Andrzej Mleczko - mag.
20:00 Bilet do kina - Nadzieja - dramat, Norwegia, 2019
22:15 Klub Jazzowy - Atom String Quartet - koncert, 2025
23:30 Wieżór kinomana - Wstęp do filmu - Przerwane objęcia
23:35 Wieżór kinomana - Przerwane objęcia - obycz., Hiszp., 2009
01:55 Dobry tytuł - magazyn literacki
02:35 Kino nocne - Niepamięć - dram., Grecja, Polska, Słowenia, 2020
04:15 Ludwig van Beethoven - III Symfonia Es-dur op. 55, "Eroica" - koncert, Niemcy, 2020

TV Puls

06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny. Diler narokotyków pragnie wziąć odwet na Benie i Semirze za śmierć swojego brata. Przystępca knuje misterną intrygę, aby ożenić znienawidzonych stróżów prawa.
09:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki.
09:35 Wojciech Cejrowski. Boso - Meksyk, Paragwaj
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny. Do lombardu przychodzi klientka Alina, pyta o wycenę w domu unikalnego mebla, który chciałaby sprzedać.

20:00 Rambo 2 - akcja, USA, 1985. John Rambo, weteran wojny wietnamskiej, odsiadyuje wyrok. Jego dawny dowódca pomaga mu odzyskać wolność.
22:00 John Wick 4 - akcja, USA, 2023. W poszukiwaniu wolności John Wick będzie musiał stoczyć walkę na śmierć i życie.
01:15 Jak to się robi w Chicago - akcja, USA, 1986
03:20 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki.
04:00 Menu na miarę - program kulinarny
05:00 Dziur - serial medyczny

TVN 7

05:00 Szkoła - Prymus z fizyki, Marek Sawicki podkochuje się w Agacie ze swojej klasy. Kolektywa chcą pomóc mu ją poderwać, za praszącą chłopaka na imprezę.
06:00 Wiza na miłość - serial paradokumentalny
07:00 Bugs Bunny Builders - animacja
07:15 Mała księżniczka - film rodzinny, USA, 1995 Sara wychowuje się w Indiach, wśród wspaniałej przyrody, otoczona przez kochających ją ludzi. Niania Maya opowiada dziewczynce hinduskie bajki.
09:20 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:25 Mówię Wam - talk-show
12:35 Ukryta prawda - program obyczajowy
13:40 Detektywi - program kryminalny

14:45 The Floor - teleturniej
16:45 Kobieta-Kot - przyg., USA, Australia, 2004. Paciente Philipsa za sprawą nadprzyrodzonych mocy staje się silną i wyjątkowo sprawną, jej zmysły wyostają się niczym u drapieżnika.
19:00 Iść na całość - program rozrywkowy
20:00 Wiadca Pięści. Pierścienie władzy - miniseria, USA, N. Zel., Kanada
23:00 Legion samo bójców II - przygod., USA, 2021
01:40 Blade: Wieczny łowca II - horror, USA, Niemcy, 2002
03:55 Usterka - program poradnikowy
04:25 Doro ta was urządzi - program lifestylowy

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki
09:05 Jesteśmy Dla Dzieci - program edukacyjny 09:30 A na deser...
09:35 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 12:45 Siódmy syn - sensacyjny, USA, Wlk. Bryt., Kan., 2015 14:55 Policjantki i Policjanci - serial paradokumentalny
20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 00:00 Gwiazdy Kabaretu - program rozrywkowy 02:05 STOP Drogówka - serial policyjny 03:15 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Lubię disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledziesiątka

TV Trwam
09:00 Telew. Uniwersytet Biblijny
10:00 Inf. dnia 10:15 Retrospekcja
10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widzenia 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Warto zauważyć...
12:50 Natura Obiektywnie 13:10 Tyle krzywdy 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza św.
14:30 Przełęcz Tyg... "Niedziela" 14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Dzielnia niewiasta 15:15 Mateczniki Polskości 15:30 Wierze w Boga 16:00 Inf. dnia 16:10 Historia PL 17:00 Podobno do ewangelicznego siewcy 17:30 Przełamując bariery
17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 40 dni ze św. Franciszkiem 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Mysiąc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia

NIEDZIELA • 15 marca

TVP 1	TVP 2
05:25 Sprawa dla reportera	04:40 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
06:20 Słownik polsko@polski - talk-show prof. J. Miodka	06:25 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, 2026
06:55 Słowo na niedzielę - rozmowa	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz - program poranny
07:00 Transmisja Mszy Świętej	11:20 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn
08:00 Tydzień - magazyn	11:50 The Voice Kids - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne
08:30 Życie po Sanatorium Miłości - re portaż	14:00 Familiada - teleturniej
08:55 Zmiennicy - serial, 1986	14:35 Koło fortuny - teleturniej
10:05 Ojciec Mateusz - serial	15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 - widowisko muzyczne
11:00 Komisarz Alex - serial krym.	16:15 Tak to leciało - teleturniej muzyczny
11:55 Między ziemią a niebem	
12:00 Anioł Pański, Watykan	
12:15 Między ziemią a niebem	
12:45 Nowe życie - Michał - rep.	
13:10 BBC w Jedynce - Serengeti - dok., Wlk. Bryt., 2023	
14:20 Dom - serial, 1982	
16:05 Dziedzictwo - serial	
17:00 Teleexpress	
17:20 Pogoda	
17:35 Daję słowo - Maciej Orłoś - Kayah - talk-show	

18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:05 Sport; Pogoda
20:25 Wojna zastępcza - serial
21:25 Sanatorium miłości - reality show
22:15 Sanatorium miłości. Kulisy programu - felieton
22:20 Życie po Sanatorium Miłości - re portaż
22:50 Zachodząca Jedynka - Pamiętać Paryż - dram., Franc., 2022
00:45 Lucy i Desi - fab., USA, 2021
03:00 Dom pod Dwoma Orlami. Kłamstwa Zofii - dram., Polska, 2023
04:45 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
05:30 Sprawdzamy - magazyn

17:15 Sandokan, księżę piratów - serial, Włochy, 2025
18:20 Pan Mama - serial komediowy, 2026
18:55 Kocham Cię, Polsko! - zabawa quizowa, 2026
20:20 Postaw na milion - teleturniej
21:20 Kwiatki Polskie duże - widowisko publicystyczne, 2026
22:25 Rodzinka.pl - serial komediowy
22:55 Gwiazdy w akcji - Gra o wszystko - biograficzny, dram., Kan., Wlk. Bryt., USA, 2017
01:25 Krucjata - Znak bliźniąt - serial krym., Polska, 2024
02:25 Bezpieczna przystań - obycz., USA, 2013

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Bitwa o gości - program rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Niezwykłe Stany Prokopa - program pod różniczo-rozrywkowy
12:35 Co za tydzień - program rozrywkowy
13:15 Mam talent! - program rozrywkowy
15:15 Kamil Stoch - Najlepszy Raz
15:50 Skoki narciarskie: Puchar Świata, Holmenkollen, Oslo
18:30 Magda gotuje internet - program kulinarno-rozrywkowy
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda

19:45 The Traitors. Zdradcy - reality show
21:25 Poranek kojota - kom., Polska, 2001. Kuba (Maciej Stuhr), jest rysownikiem komiksów. Pewnego dnia poznaje gwiazdę muzyki pop, Noemi (Karolina Rośnińska). Kuba nie wie jednak, że Noemi jest nie tylko piosenkarką, ale też...
23:30 Kroniki Riddicka - SF, USA, 2004
02:05 Superwizjer - magazyn reporterów
02:45 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
03:45 Uwaga! - program interw.
04:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
05:00 Nauka jazdy - reality show

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy
11:35 Shrek ma wielkie oczy - anim., USA, 2010. Shrek wraz z grupą przyjaciół wyrusza do zniszczonego królestwa Duloc, do nawiedzonego zamku Lorda Farquaada, gdzie postanawia urządzić konkurs na najbardziej przerażającą historię.
12:15 Shrek 2 - anim., USA, 2004
14:05 Must Be The Music - program muzyczny
16:15 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
17:30 Awantura o kasę - teleturniej
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:25 Pogoda
19:35 Państwo w Państwie - program interwencyjny

19:55 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami - program rozrywkowy
22:25 Pokojówka na Manhattanie - kom., USA, 2002. Marisa Ventura pracuje jako pokojówka w luksusowym hotelu na Manhattanie. Pewnego dnia w Beresford Hotel dama z wyższych sfer, Carline Lan zleca jej zwrocenie do sklepu kilku eleganckich strojów.
00:40 Święty interes - kom., Polska, 2010
02:30 Świat według Kiepskich - serial komediowy
04:20 Kabaretowa Ekstraklasa
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Teledziesiątka

TVP Kultura

06:10 Tyle słońca w całym mieście - przeboje Anny Jantar, 1993
07:10 Rozmowy (nie)wygodne - Maria Pesek
07:50 Bajnutki - Magiczna moneta - widowisko, 2026
08:00 Nabożeństwo luterańskie w Siemianowicach Śląskich
09:05 Przystań nad Biblią - program religijny
09:25 Wspólny dom - magazyn
10:05 Słynny najazd niedzielnicy na Sycylię - anim., Włochy, Franc., 2019
11:35 Pan wzywa, Milordzie? - serial kom., Wlk. Bryt., 1988
12:40 Dokument tygodnia - Giganci sztuki - dok., Niemcy, 2021
13:45 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn
14:25 ZORRO - przygod., Włochy, Franc., 1975

16:30 Dobry tytuł - magazyn literacki
17:15 Niedziela z... filmami Krzysztofa Kieślowskiego -

PONIEDZIAŁEK • 16 marca

TVP 1	TVP 2
06:15 Akacja 38 - serial, 2018	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska
07:00 Transmisja Mszy Świętej	05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, Polska
07:30 Studio Raban - magazyn	06:25 Rodzina (nie od) święta - magazyn
08:00 Serwis Info; Pogoda Info	06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
08:25 Zaraz wracam - serial, 2026	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
09:05 Ranczo - serial kom., 2015	11:40 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny
10:05 Komisarz Alex - serial krym.	12:15 Kolekcja - Magdalena Abakanowicz - felieton
11:05 Ojciec Mateusz - serial	12:30 Koło fortuny - teleturniej
12:00 Serwis Info	13:15 Panna młoda - serial obycz., 2024
12:10 Agrobiznes; Agropogoda	14:05 Va Banque - teleturniej
12:40 Rok w ogrodzie Extra - magazyn	14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
12:55 BBC w Jedynie - Serengeti - dok., Wlk. Bryt., 2023	15:05 La Promesa - serial
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.	
15:00 Serwis Info	
15:15 Reporterzy - magazyn	
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	
16:05 Dziedzictwo - serial	
17:00 Teleexpress	
17:15 Pogoda	
17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	

17:55 Klan - telenowela, Polska
18:20 Zaraz wracam - serial, 2026
18:55 Akacja 38 - serial, 2018
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:10 Sport; Pogoda
20:30 Wszystko na sprzedaż - Teatr Telewizji, 2025
21:45 Postscriptum - Wszystko na sprzedaż - dyskusja
22:15 Między nami są sytuacje - dokument, Polska, 2023
23:25 Balans bieli - magazyn
00:10 Miasto z morza - obycz., Polska, 2009
00:20 Pamiętać Paryż - dram., Franc., 2022
04:15 Raport specjalny - mag.
05:00 Wykrywacz kłamstw - mag.
05:20 Pytanie dnia - rozmowa
05:45 Reporterzy - magazyn
05:55 Oko na Świat - magazyn

16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Panna młoda - serial obycz., 2024
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
20:05 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” - felieton
20:55 M jak miłość - serial, 2026
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
22:55 Na przekór losowi - dram. wojenny, Włochy, 2023
24:00 Wieloryb - fab., USA, 2022
02:05 Instykt - serial krym., Polska, 2011
03:00 Akacja 38 - serial
03:50 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN

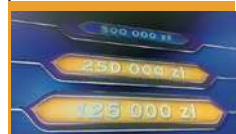
05:35 Uwaga! - program interw. obyczajowy
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:20 Doradca smaku - program kulinarny
11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
15:45 Młode gliny - program kryminalny
16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
17:55 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:50 The Floor - teleturniej
21:30 Bitwa o gości - program rozrywkowy
22:40 Jack Reacher - sens., USA, 2012. W Pittsburghu pięć przypadkowych osób zostaje zastrzelonych przez snajpera. Wszystkie ślady i dowody prowadzą policję do Jamesa Barra który przysięga, że jest niewinny.
01:15 Twórcza - SF, USA, Jap., 2023
03:55 Uwaga! - program interwencyjny
04:10 Co za tydzień - program rozrywkowy
04:50 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada

POLSAT

06:00 Nowy dzień - serial kryminalny
08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:30 Trudne sprawy - program obyczajowy
11:35 Gliniarze - serial paradokumentalny
14:40 Dłaczego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia
19:30 Sport
19:45 Pogoda

19:55 Milionerzy - teleturniej
20:30 Farma - reality show
21:40 Mega hit - Szybcy i wściekli 7 - sens., USA, Chiny, Jap., 2015. Członkowie załogi myśleli, że porzucili kryminalne życie. Pokonali między innymi aradowego terrorystę Owena Shawa i rozeszli się w różne strony. Ale teraz brat Shawa, Deckard Shaw zabija członków ekipy jeden po drugim dla zemsty.
00:35 Królowa wojownik - sens., USA, RPA, Irlandia, 2022
03:25 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
04:40 Disco Gramy - muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

07:05 Od ucha do ucha - Niedźwiedzica i Ptak - anim., Franc., 2024
07:40 Zamek czy lepianka - dylematy średniowiecza - dokument, Polska, 2015
08:25 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn
09:00 Pogranicze w ogniu - serial, 1991
10:15 Mój Nikifor - dram., Polska, 2004
12:05 Beethoven. Portret intymny - dok., Niderl., Franc., 2020
13:05 Dobre strony - Katarzyna Herman i Bartomiej Topa - reportaż
13:30 Tamte lata, tamte dni - Janusz Zaorski - magazyn
14:30 Chłopiec na galopującym koniu - obycz., Polska, 2006
15:55 Niedzielne dzieci - film TVP, 1976
17:20 Pogranicze w ogniu - serial, 1991

18:25 Tygodnik Kulturalny
19:20 Poszukiwacz zaginionych dzieł sztuki: Wiele twarzy Rembrandta - serial dok., Wlk. Bryt., 2015
20:00 Poniedziałek z Bondem - W tajnej służbie Jej Królewskiej Mości - sens., Wlk. Bryt., 1969
22:30 Poroz mawiajmy szczerze
23:10 Małżeństwo po włosku - kom., Włochy, 1964
01:00 Dobre strony - Katarzyna Herman i Bartomiej Topa - reportaż
01:30 Kino nocne - Cham - obyczajowy, Polska, 1979
03:10 Więcej niż fikcja - Taniec Pol Pot - dok., Niemcy, 2023
05:05 Kulturalni - magazyn

TV Puls

06:00 Nash Bridges - serial kryminalny. Frankie Dwyer powraca i chce zająć się przemytem narkotyków. Zleca także zabicie Nasha.
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny. Komisarze kontynuują śledztwo w sprawie zabójstwa Olivera Sturma - szaleńca tworzącego teorie spiskowe.
10:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
12:00 Nie igraj z aniołem - serial obyczajowy
13:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
16:00 Ranczo - serial obycz.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

20:00 Atomic Blonde - akcja, USA, 2017. Agentka brytyjskiego wywiadu zostaje wysłana na misję w Berlinie. Musi odnaleźć zagniewanego swojego partnera oraz zdobyć listę tajnych agentów.
22:15 Liberator 2 - akcja, USA, 1995
00:15 Potępijony - akcja, USA, 2007
02:25 Dzielnica strachu - serial kryminalny
03:20 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
04:20 Tak! Jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki.
05:00 Dzielnica strachu

TVN 7

05:20 Ten moment - program opowiada o ludziach i chwilach, które na zawsze odmieniły ich los.
05:55 Szkoła - Maturzystka Malwina Puska okrada swojego chłopaka Wiktora oraz jego kolegę Kamila. Uczeń od razu ją podejrzewa...
08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:55 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
14:00 Detektywi - program kryminalny
15:00 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
17:00 Zapisane w gwiazdach - program paradokumentalny
18:00 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy

19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Hotel Paradise - reality show
21:00 Inwazja - SF, USA, Australia, 2007. Psychiatra stanu Washington, wydelegowana do zbadania tajemniczej epidemii, odkrywa że źródło epidemii nie pochodzi z naszej planety.
23:10 Kac Vegas w Bangkoku - kom., USA, 2011. Phil, Stu, Alan i Doug wyjeżdżają do egzotycznej Tajlandii na ślub Stu. Będzie się działo...
01:20 Skok na głęboką wodę
02:30 Mówię Wam - talk-show
03:45 Fachowcy - paradokument poradnikowy
04:25 Usterka - program poradnikowy

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
10:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
11:55 Dłaczego ja? - serial paradok.
12:50 Trudne sprawy - program obyczajowy
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej
18:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
20:00 Uroczysko - serial krym.
20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto - serial kryminalny
22:40 Ostra jazda - sens., Franc., Belgia, 2017
00:45 Love Island. Wyspa miłości - reality show
01:55 Hardkorowy lombard
02:55 SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami
05:30 Telezakupy TV Okazje

TV Tram

09:30 Baśniowy teatr lalek
09:55 Św. na każdy dzień
10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:20 Stan Bezp. Państwa
11:30 Warto być ojcem
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Sanktuarium Maria Schütz
13:10 Tu był Prymas - Kardynał Wyszyński w Studzienicznej
13:30 Msza św.
14:30 Czerwony Dwór
15:00 Za kołem podbiegunym
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Sanktuarium polskie
16:30 Porady Medyczne Bonifratów
17:00 Świadkowie
17:30 Moja parafia
17:55 Poczet Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 40 dni ze św. Franciszkiem
19:30 Poznajemy Polskę
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłą cOjczyzna
21:00 Apel Jasnog.
21:20 Inf. dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia

WTOREK • 17 marca

TVP 1	TVP 2
06:25 Akacja 38 - serial, 2018	04:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska
07:00 Transmisja Mszy Świętej	05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, Polska
07:30 Kościół z bliska	06:20 Przystań nad Biblią - program religijny
08:00 Serwis Info; Pogoda Info	06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
08:25 Zaraz wracam - serial, 2026	07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
09:00 Ranczo - serial kom., 2015	11:40 Rosół polski - magazyn kulinarny
10:00 Komisarz Alex - serial krym.	12:15 Którędy po sztukę - Marcello Bacciarelli - Stanisław August Poniatowski - Edward Okuń - Śmierć Paganiniego - magazyn
11:00 Ojciec Mateusz - serial	12:30 Koło fortuny - teleturniej
12:00 Serwis Info	13:15 Panna młoda - serial obycz., 2024
12:10 Agrobiznes; Agropogoda	14:05 Va Banque - teleturniej
12:35 Program rolny	14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
12:55 Pelagos. Śródziemnomorskie sanktuarium - dok., Franc., 2023	15:05 La Promesa - serial
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.	
15:00 Serwis Info	
15:15 Reporterzy - magazyn	
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	
16:05 Dziedzictwo - serial	
17:00 Teleexpress	
17:20 Pogoda	
17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	

17:55 Klan - telenowela, Polska
18:20 Zaraz wracam - serial, 2026
18:55 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2018
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej
21:20 Film fabularny
23:15 Psy wojny - fab., Wlk. Bryt., 1981
01:10 W otchłani - akcja, Kan., USA, 2018
03:05 Film fabularny
04:55 Wykrywacz kłamstw - magazyn
05:15 Pytanie dnia - rozmowa
05:40 Reporterzy - magazyn
05:50 Oko na Świat - magazyn

16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Panna młoda - serial obycz., 2024
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” - 2026
20:55 M jak miłość - serial, 2026
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
22:25 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:25 Samiec Alfa - fab., Polska, 2022
01:15 Gra o wszystko, Kan., Wlk. Bryt., USA, 2017
03:45 Sztuczna inteligencja - dwie strony medalu - dok., Australia, 2023

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:20 Doradca smaku - program kulinarny. Podczas programu poznamy Briam - warzywa zapiekane po grecku.
11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
15:45 Młode gliny - program kryminalny
16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
17:55 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty

19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga! - program interwencyjny
20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:50 The Floor - teleturniej
21:30 Skok na głęboką wodę
22:40 Kuba Wojewódzki - talk-show
23:40 Superwizjer - magazyn reporterów
00:20 Obecność - horror, USA, 2013
02:40 The Traitors. Zdrajcy - reality show
04:15 Uwaga! - program interwencyjny
04:30 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy
04:55 Kto was tak urządził - program poradnikowy

POLSAT

06:00 Nowy dzień - serial kryminalny
08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:30 Trudne sprawy - program obyczajowy
11:35 Gliniarze - serial paradokumentalny
14:40 Dłaczego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia
19:30 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Milionerzy - teleturniej

20:30 Farma - reality show
21:30 Ninja vs Ninja - program rozrywkowy
23:35 Mumia - sens., USA, Chiny, Jap., 2017. W ukrytym grobowcu spoczywa ciało starożytnej księżniczki z Egiptu, której w brutalny sposób odebrano władzę i wolność. Narastająca złość kobiety, wybudza ją z wiecznego snu.
02:00 Terrorysta - sens., Wlk. Bryt., 2011. Ewan jest agentem MI6, który pracuje pod przykryciem. Gdy udaje się do banku, on i jego eskorta zostają zaatakowani.
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:55 Tamte lata, tamte dni - Anna Dymna - magazyn
07:35 Podróże z historią - 320 metrów pod ziemią - dokument, Polska, 2015
08:20 Dobry tytuł - magazyn literacki
09:00 Pogranicze w ogniu - serial, 1991
10:10 Dzień wielkiej ryby - obycz., Polska, 1996
11:35 Poszukiwacz zaginionych dzieł sztuki: Wiele twarzy Rembrandta - serial dokumentalny, Wlk. Bryt., 2015
12:10 Hala odlotów - talk-show
13:10 Wydarzenie aktualne - program informacyjny
13:55 Przystań - dram., Polska, 1997
15:25 Horror w Wesołych Bagniskach - komedia, Polska, 1995

17:05 Pogranicze w ogniu - serial, 1991
18:10 Mody Polskie - Podhale - reportaż
18:50 Był taki człowiek... Jerzy Bińczycki - dokument, Polska, 2000
20:00 Hamlet IV - Teatr Telewizji, 1991
22:50 Lekkie obyczaże - Noc Walpurgi - dram., Polska, 2015
00:10 Nocny dokument - Teahap - dok., Kan., Franc., 2024
01:55 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn
02:35 W tajnej służbie Jej Królewskiej Mości - sensacyjny, Wlk. Bryt., 1969
05:05 Tygodnik Kulturalny

TV Puls

06:00 Nash Bridges - serial krym. Nash ściga obłąkanego mężczyznę, który ubiera mundur niezajętego brata i udaje policjanta. Nick próbuje zdać egzamin na prawo jazdy.
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny
10:00 Triumf miłości - serial obyczajowy
12:00 Nie igraj z aniołem - serial obyczajowy
13:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
16:00 Ranczo - serial obycz.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
20:00 21 mostów - akcja, USA, 2019

22:00 Bez twarzy - akcja, USA, 1997. Sean Archer od kilku lat ma jeden cel: aresztowanie terrorysty Castora Troya i pomstczenie swojego zmarłego syna. Kiedy udaje mu się namierzyć przestępcę, dowiadyuje się, że ten leży w szpitalu w śpiączce.
00:50 Everly - akcja, USA, 2014
02:35 Dzielnica strachu - serial kryminalny
03:35 Menu na miarę - program kulinarny
04:20 Tak! Jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki.
05:00 Dzielnica strachu

TVN 7

05:20 Ten moment - program opowiada o ludziach i chwilach, które na zawsze odmieniły ich los.
05:55 Szkoła - Maturzystka Joasia Ambroziak dochodzi do wniosku, że jej chłopak jest z nią tylko dla pieniędzy. Che dać mu nauczkę...
08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:55 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
14:00 Detektywi - program kryminalny. Detektywi razem z policją poszukują 18-latkę, uprowadzonego z firmy jego ojca. Chłopak jest przetrzymywany w nieznanym miejscu.
15:00 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

17:00 Zapisane w gwiazdach - program paradokument
18:00 Opowieści małżeńskie - program obycz.
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Hotel Paradise - reality show
21:00 Specjalista - sens., USA, 1994. May Munro (Sharon Stone) wynajmuje Raya Quicka (Sylvester Stallone), aby pomógł jej pomszczyć śmierć rodziców.
23:20 Blade: Wieczny łowca II - horror, USA, Niemcy, 2002
01:55 Hotel Paradise - reality show
02:55 Zjąc z potworem - historie ludzi mieszkających z zabójcą
03:55 SOS Ekipy w akcji - program policyjny

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
10:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
11:55 Dłaczego ja? - serial paradok.
12:50 Trudne sprawy - program obyczajowy
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej
18:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
20:00 Uroczysko - serial krym.
20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto - serial kryminalny
22:40 Nikita - sens., Franc., Włochy, 1990
01:00 Wyspa miłości - reality show
02:00 Interwencja - magazyn reporterów
02:50 SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami
05:30 Telezakupy TV Okazje

TV Tram

09:40 Słowo życia
09:45 Św. na każdy dzień
10:00 Inf. dnia
10:15 Jak my to widzimy
10:45 Żew natury
11:00 Mocni w Wierze

ŚRODA • 18 marca

TVP 1

06:25 Akacja 38 - serial, 2018
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info; Pogoda Info
08:25 Zaraz wracam - serial, 2026
09:05 Ranczo - serial kom., 2015
10:05 Komisarz Alex - serial krym.
11:05 Ojciec Mateusz - serial
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:40 Program rolny
12:55 Mała myszka - opowieść o dzielnej matce - dokument, Hiszp., 2025
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy - magazyn
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
17:55 Klan - telenowela, Polska

18:20 Zaraz wracam - serial, 2026
18:55 Akacja 38 - serial, 2018
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:10 Sport; Pogoda
20:30 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej
21:20 Pod ostrzałem - fab., USA, 2021
23:20 Wyrok na Franciszka Kłosa - dram. wojenny, 2000
01:10 Psy wojny - fab., Wlk. Bryt., 1981
03:05 Magazyn Ekspresu Reporterów
04:05 Dzień, w którym Islandia stanęła w miejscu - dok., USA, Islandia, 2024
05:00 Wykrywacz kłamstw
05:20 Pytanie dnia - rozmowa
05:45 Reporterzy - magazyn
05:55 Oko na świat - magazyn

TVP 2

04:35 Na dobre i na złe
05:35 M jak miłość - serial, 2023
06:25 Mozaika żydowska. Magazyn kulturalno-religijno-społeczny
06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
11:40 Gwiazdorska kuchnia Ani - magazyn kulinarny
12:10 Rzecznik Polaka - Meble dla Ignacego Mościckiego - dokument, 2018
12:30 Koło fortuny - teleturniej
13:15 Panna młoda - serial obycz., 2024
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:05 La Promesa - serial
16:00 Koło fortuny - teleturniej

16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Panna młoda - serial obycz., 2024
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
20:40 Przepis dnia
20:55 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska, 2026
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
22:55 Peaky Blinders - serial, Wlk. Bryt., 2022
24:00 Ślub na medal - fab., Kan., 2023
01:45 Na przekór losowi -, Włochy, 2023
02:45 Salaryman - japoński pracownik - dokument, Wlk. Bryt., 2021
03:45 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:20 Doradca smaku - program kulinarny. Dzisiaj z kolei na celowniku jest Eintopf...
11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
15:45 Młode gliny - program kryminalny
16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
17:55 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda

19:55 Uwaga! - program interwencyjny
20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:50 The Floor - teleturniej
21:30 Królowa przetrwania - reality show
22:55 Dziewczyna moich koszarów - kom., USA, 2007. Wieczny kawaler Eddie ślubuje namówiony do ślubu przez ojca i koleżkę...
01:15 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
02:15 Uwaga! - program interwencyjny
02:30 Dubaj. Pustynia pełna bogactwa
03:50 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
04:50 Nauka jazdy - reality show

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny. Kuzyn klienta detektywa w został znaleziony martwy w bagażniku limuzyny. Prawdopodobnie zginął w trakcie wesela klienta.
09:30 Trudne sprawy - program obyczajowy
11:35 Gliniarze - serial paradokumentalny
14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia - program informacyjny

19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia
19:30 Sport
19:40 Pogoda
19:55 Milionerzy - teleturniej
20:30 Farma - reality show
21:30 Bez pudru czyli Kabaret plus...
22:45 New York Taxi - sens., USA, Franc., 2004. Belle to demon szybkości. Marzy, by zostać kierowcą rajdowym i zmierzyć się z równymi sobie na torze wyścigowym.
00:50 40-letni prawnik - kom., USA, 2005
03:20 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

07:00 Tamte lata, tamte dni - Marta Lipińska - magazyn
07:35 Rozmowy z Wartburgiem - dokument, Polska, 2015
08:20 Porozmawiajmy szczerze
09:00 Pogranicze w ogniu - serial, 1991
10:10 Horror w Wesołych Bagniskach - film TVP, 1995
11:45 Orawski dom - opowieść o Ludwiku Młynarczyku - dokument, Polska, 2024
12:30 Tygodnik Kulturalny
13:25 Dzień z życia artysty - Andrzej Mleczko - mag.
14:00 Dekalog - Dziewięć - film TVP, 1988
15:15 Córka generała Pankratowa - dram., Polska, 1934
16:50 Pogranicze w ogniu - serial, 1991
18:00 Dobre strony - Margaret, Tomasz Kot - reportaż

18:30 Informacje kulturalne
18:50 Reżyserzy - Anthony Mann - dok., Wlk. Bryt., 2018
19:45 WTEM - Justyna Bargielska, Październik - Jacek Dehnel, Pociąg Pistoia-Poretta - felietony
20:00 Panorama kina polskiego - Powrót do tamtych dni - fab., Polska, 2021
22:00 Przygody Sherlocka Holmesa - Traktat morski - serial, Wlk. Bryt., 1984
23:10 Hala odłotów - talk-show
00:10 Scena muzyczna - Trio Jazowe Marcina Maseckiego - koncert, 2020
01:05 Lekkie obyczaje - Noc Walpurgi - dram., Pol., 2015
02:35 Informacje kulturalne
03:05 Tehachapi - dok., Kan., Franc., 2024

TV Puls

06:00 Nash Bridges - serial krym. Dwa gangsterzy zostają zastrzeleni. W mieście wybucha wojna gangów. Nash otrzymuje wiadomość o kryjówce sprawców.
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym. Bonrath w sekrecie rozpoczyna pracę jako ochroniarz w firmie biotechnologicznej.
10:00 Triumf miłości - serial obyczajowy
12:00 Nie igraj z aniołem - serial obyczajowy
13:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
16:00 Ranczo - serial obycz.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

20:00 Na tropie zabójcy - thriller, USA, Wlk. Bryt., 2024. Po zamordowaniu prywatnego detektywa, jego uczennica Cassie próbuje poznać okoliczności jego śmierci.
22:05 Polowanie na łowcę - thriller, USA, 2013
00:05 Zulu - thriller, Francja, RPA, 2012. Policjanci prowadzą śledztwo w sprawie zmasakrowanych ciał, w których wykryto nowy narkotyk.
02:15 Dzielnica strachu - serial kryminalny
03:10 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
04:20 Menu na miarę - program kulinarny
05:00 Dzielnica strachu

TVN 7

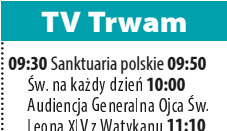
05:20 Ten moment - program opowiada o ludziach i chwilach, które na zawsze odmieniły ich los
05:55 Szkoła - Beata Kolska z Zc liceum zostaje porzucona przez swojego chłopaka Eryka Sońnickiego i postanawia do końca nauki w szkole zostać singielką.
08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:55 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny. Na ulicy znaleziono nieprzytomną kobietę. Badania pokazały, że kilka godzin wcześniej urodziła dziecko.
14:00 Detektywi - program kryminalny
15:00 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

17:00 Zapisane w gwiazdach - program paradokumentalny
18:00 Opowieści małżeńskie - program obycz.
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Hotel Paradise - reality show
21:00 Miasto złodziei - sens., USA, 2010
23:40 Small World - sens., Polska, 2021
02:05 Hotel Paradise - reality show
03:10 Żyjąc z potworem - historie ludzi dzielących dom z zabójcą
04:10 Usterka - program poradnikowy
04:40 Doro ta was urządzi - program lifestylowy

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Policjanci i Policjanci - serial
10:55 Na Ratunek 112 - serial obycz.
11:55 Dlaczego ja? - serial paradok.
12:55 Trudne sprawy - program obyczajowy
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej
18:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok.
20:00 Uroczysko - serial krym.
20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto
22:40 Terytorium wroga - sens., Franc., 2011
00:55 Love Island. Wyspa miłości - reality show
02:00 Hardkorowy lombard
02:30 Interwencja - magazyn report.
02:55 Śmieć na 1000 sposobów
03:25 Lubie disco!
04:25 Top 10 - Lista Przebojów
05:30 Telezakupy TV Okazje

09:30 Sanktuarium polskie
09:50 Św. na każdy dzień
10:00 Audiencja Generalna Ojca Św. Leona XIV z Watykanu
11:10 Mateczniki Polskości
11:25 Jestem mamą
11:40 Mysłąc Historia
11:50 Odnaleźć siebie
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Życie lasu. Ptaki
13:05 Dar powołania
13:30 Msza św.
14:30 Razem możemy wszystko
15:00 Wygrana
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Sokolnik
17:00 Po stronie prawdy
17:55 Poczet Wlk. Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:20 Odnaleźć siebie
19:25 40 dni ze Św. Franciszkiem
19:30 Bóg z nami
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłąc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnog.
21:20 Inf. dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia

CZWARTEK • 19 marca

TVP 1

06:25 Akacja 38 - serial, 2018
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Dobre historie - magazyn
08:00 Serwis Info; Pogoda Info
08:25 Zaraz wracam - serial, 2026
09:00 Ranczo - serial kom., 2015
10:00 Komisarz Alex - serial krym.
11:00 Ojciec Mateusz - serial
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:40 Program rolny
12:55 Rybołów - drapieżca znad wody - dok., Wlk. Bryt., 2024
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy - magazyn
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
17:55 Klan - telenowela, Polska
18:20 Zaraz wracam - serial, 2026

18:55 Akacja 38 - serial, 2018
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:10 Sport
20:30 Pogoda
20:30 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej
21:20 Ojciec Mateusz - serial krym.
22:20 Sprawa dla reportera
23:20 Grabież - dok., USA, 2022
00:30 Głina. Nowy rozdział - serial krym., Polska, 2025
01:30 Pod ostrzałem - fab., USA, 2021
03:30 Sprawa dla reportera
04:25 Film dokumentalny
04:50 Wykrywacz kłamstw - magazyn
05:10 Pytanie dnia - rozmowa
05:35 Reporterzy - magazyn
05:45 Oko na świat - magazyn

TVP 2

04:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska
05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2023
06:20 Operacja zdrowie - magazyn medyczny
06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz - magazyn poranny
11:40 Dzień z życia artysty - Andrzej Sikorowski - magazyn
12:10 Informacje kulturalne - magazyn
12:30 Koło fortuny - teleturniej
13:15 Panna młoda - serial obycz., 2024
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany

15:05 La Promesa - serial
16:00 Koło fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:20 Panna młoda - serial obycz., 2024
18:15 Va Banque - teleturniej
18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025
20:40 Super Gary. Gotuj z Bosacką!
21:15 Tak to leciało - teleturniej muzyczny
22:15 Program rozrywkowy
22:45 Syn - serial, USA, 2017
00:25 Rodzinka.pl - serial kom.
01:05 Samiec Alfa - fab., Polska, 2022
02:55 Lepsza połowa - serial, 2020
03:30 Akacja 38 - serial

TVN

05:35 Uwaga! - program interw.
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:20 Doradca smaku - program kulinarny
11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
13:40 Ukryta prawda - program obyczajowy
15:45 Młode gliny - program kryminalny
16:50 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
17:55 Detektywi - program kryminalny
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska
20:50 The Floor - teleturniej
21:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
22:40 Godziny szczytu - sens., USA, 1998. FBI bada sprawę uprowadzenia córki chińskiego dyplomaty...
00:40 Skok na głęboką wodę
01:45 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
02:50 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
03:50 Uwaga! - program interwencyjny
04:05 Ej, Stara! - program poradnikowy
04:40 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:30 Trudne sprawy - program obyczajowy
11:35 Gliniarze - serial paradokumentalny
14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:15 Gość Wydarzeń
19:30 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Milionerzy - teleturniej
20:30 Farma - reality show

21:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
22:55 Sortownia - serial obycz.
Na dyżurze Olgi znów umarł pacjent. Przerazona zastanawia się, co zrobiła nie tak.
23:55 Władcy umysłów - sens., USA, 2011. Młody i obiecujący polityk startuje w wyborach do senatu. Przez większość kampanii prowadzi w sondażach, jednak opublikowane przez gazety zdjęcie drastycznie zmniejsza szansę na wygraną.
02:10 New York Taxi - sens., USA, Franc., 2004
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:50 Tamte lata, tamte dni - Feliks Falk - magazyn
07:35 Legenda „Czarnej Wólgi” - dokument, Polska, 2015
08:10 Przystań nad Biblią - program religijny
08:30 Informacje kulturalne - magazyn
09:00 Pogranicze w ogniu - serial
10:10 Córka generała Pankratowa - dram., Polska, 1934
11:45 Reżyserzy - Anthony Mann - dok., Wlk. Bryt., 2018
12:45 Kolekcja - Ryszard Winiarski - felieton
13:00 Niedziela z... filmami Krzysztofa Kieślowskiego
13:50 Personal - obycz., Polska, 1975
15:10 Młyn i krzyż - kostiumowy, Polska, Szwecja, 2010
17:00 Pogranicze w ogniu - serial
18:10 Wydarzenie aktualne
18:40 Którędy po sztukę - Mirosław Bałka - mag.

18:55 Portrety - Franz Kafka - Pisarz między światami - dok., Austria, 2018
20:00 Hala odłotów - talk-show umarł pacjent. Przerazona zastanawia się, co zrobiła nie tak.
23:45 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka - Johnny Cash - dok., Wlk. Bryt., 2018
00:20 Video Killed the Radio Star - Kevin Godley - Wlk. Bryt., 2009
00:55 Panorama kina polskiego - Powrót do tamtych dni - fab., Polska, 2021
02:55 Trio Jazowe Marcina Maseckiego - koncert, 2020
03:50 Dzień z życia artysty - Andrzej Mleczko - mag.
04:30 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn

TV Puls

06:00 Nash Bridges - serial krym. Nash dostaje zadanie pod przykrywką - ma schwytać groźnego włamywacza.
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym. 18-letnia Sarah Schubert znika bez śladu. Na poszukiwania wyrusza jej ojciec, który ma na to jedynie 48 godzin - później kończy mu się przepustka z więzienia.
10:00 Triumf miłości - serial obyczajowy
12:00 Nie igraj z aniołem - serial obyczajowy
13:00 Wspaniałe stulecie - serial kostiumowy
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
16:00 Ranczo - serial obycz.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

20:00 Taxi 2 - kom., Franc., 2000. Daniel, taksówkarz o umiętnościach rajdowego kierowcy i Emil, policjant, łączą siły, żeby uratować japońskiego ministra.
21:50 Cienki Bolek - kom., USA, 2015
23:50 Botoks - kom., Polska, 2017
02:25 Dzielnica strachu - serial kryminalny
03:25 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
04:20 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd.
05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7

05:20 Ten moment - program opowiada o ludziach i chwilach, które na zawsze odmieniły ich los
05:55 Szkoła - Natalia Dubińska z 2a gimnazjum rywalizuje z byłym chłopakiem w wyborach na przewodniczącą klasy. By zdobyć głosy wyborców, Nathan kompromituje dziewczynę.
08:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
11:55 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
14:00 Detektywi - program kryminalny
15:00 Szpital św. Anny - serial obycz., Polska
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
17:00 Zapisane w gwiazdach - program paradokumentalny

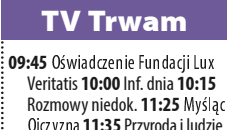
18:00 Opowieści małżeńskie - program obycz.
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Hotel Paradise - reality show
21:00 Kac Vegas III - kom., USA, 2013
23:10 Elvis - obycz., USA, Australia, 2022. Film zgłębia złożoną, ponad dwudziestoletnią relację Presleya z Parkerem, która rozpoczęła się wraz z początkiem bezprecedensowej kariery piosenkarza.
02:20 Hotel Paradise - reality show
03:20 SOS Ekipy w akcji - program policyjny
04:15 Fachowcy - paradokument

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.
08:55 Policjanci i Policjanci - serial
10:55 Na Ratunek 112 - serial obycz.
11:55 Dlaczego ja? - serial paradok.
12:55 Trudne sprawy - program obyczajowy
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej
18:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok.
20:00 Uroczysko - serial krym.
20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto
22:40 Na ratunek duszy - sens., Meksyk, Wenez., USA, 2021
00:45 Love Island. Wyspa miłości - reality show
01:50 Cudownych rodziców mam
02:55 Śmieć na 1000 sposobów
03:25 Lubie disco!
04:25 Top 10 - Lista Przebojów
05:30 Telezakupy TV Okazje

09:45 Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis
10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:25 Mysłąc Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Wykłady z kongresu
12:50 Mateczniki Polskości
13:00 Pasja w Imbramowicach
13:20 Przegląd Tyg. „Niedziela”
13:30 Msza św.
14:30 Milczący Św.
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Z wędką nad wodę
16:35 Sól ziemi
17:05 Akademia pro-life
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Vi Tydzień modlitwy i ochronę życia
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 40 dni ze Św. Franciszkiem
19:30 Każdy małuch to potrafi
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnog.
21:20 Inf. dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia

09:45 Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis
10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:25 Mysłąc Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Wykłady z kongresu
12:50 Mateczniki Polskości
13:00 Pasja w Imbramowicach
13:20 Przegląd Tyg. „Niedziela”
13:30 Msza św.
14:30 Milczący Św.
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Z wędką nad wodę
16:35 Sól ziemi
17:05 Akademia pro-life
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Vi Tydzień modlitwy i ochronę życia
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 40 dni ze Św. Franciszkiem
19:30 Każdy małuch to potrafi
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnog.
21:20 Inf. dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia

RODZINA JEST MOJĄ SIŁĄ NAPĘDOWĄ

Wychowała szóstkę dzieci, opiekowała się chorymi rodzicami do ich śmierci. Pomimo życiowych przeciwności wciąż z optymizmem patrzy w przyszłość. — Mąż i dzieci są moją siłą napędową do walki z przeciwnościami losu. Teraz wspierają mnie w spełnianiu marzeń — stwierdza.

Pani Alina ma dziś 63 lata, ale to wciąż piękna kobieta o cudownym uśmiechu, który nie znika z jej twarzy. Wyszła za mąż bardzo młodo, kiedy miała 18 lat. Ale swojej decyzji nigdy nie żałowała.

Marzyła o dużej rodzinie

Dość szybko w małżeństwie pojawiło się sześć dzieci. Każde było upragnione i kochane. Pani Alina nie pracowała zawodowo; opiekowała się domem i dziećmi. Mąż pracował jako mechanik samochodowy. Żyli zgodnie i szczęśliwie. Cieszyli się, że w domu jest gwarno i radośnie. Może nie było bogato, ale dzieci zawsze miały co jeść i w co się ubrać, a z każdego kąta mieszkania wyzierała miłość.

— Mąż i dzieci byli najważniejsi. Przy naszej szóstce dzieci było zawsze co zrobić

— opowiada. — Byłam dumna, jak szliśmy w niedzielę wszyscy do kościoła, siadaliśmy w ławce, a dzieci pięknie się modliły, starsze służyły do mszy, czytały Pismo Święte. Dobrze wychowaliśmy dzieci. Mają szacunek do starszych osób i nie potrafią być obojętne na krzywdę innych. Zawsze sobie pomagają i my też teraz możemy na nie zawsze liczyć.

Razem pokonują przeciwności losu

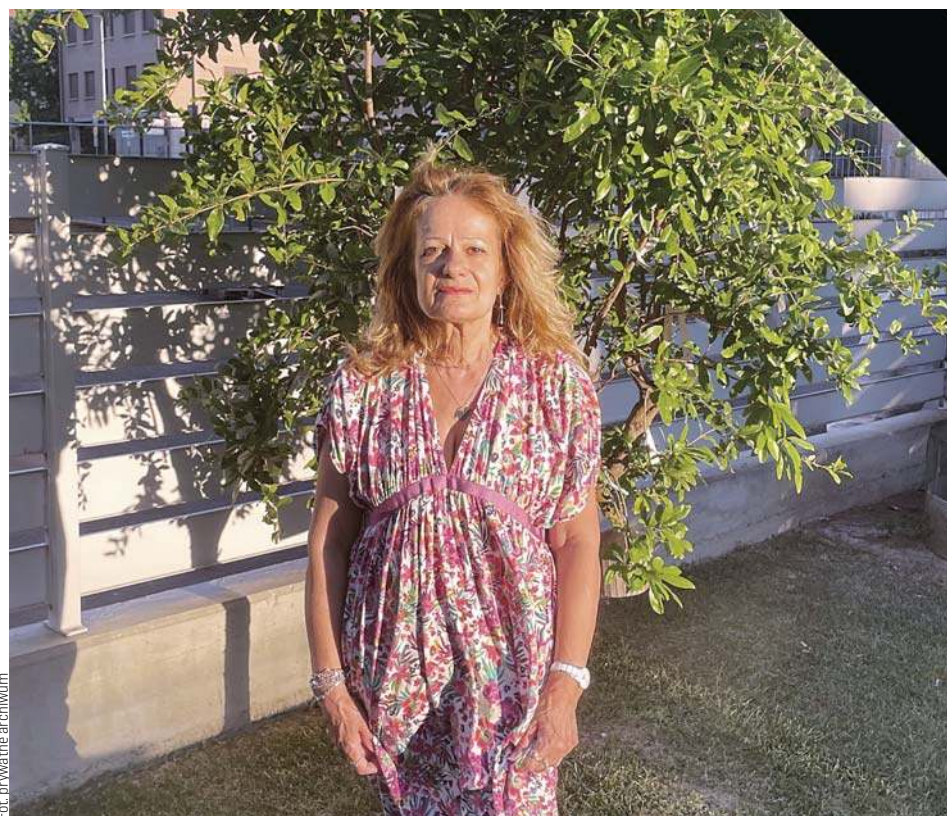
Jednak szczęście nigdy nie trwa zbyt długo. Najpierw na nowotwór zachorowała pani Alina. Miała zaledwie 32 lata. Kiedy udało jej się pokonać chorobę, wypadek miał jej mąż. Mężczyzna złamał nogę. Do dziś utyka. Razem jednak walczyli o zdrowie, wspierali się i ostatecznie pokonali wszystkie problemy.

— Zawsze podejmowaliśmy decyzję razem, wspie-

raliśmy się i darzyliśmy zaufaniem — mówi. — Jedno za drugie dałoby się pokroić, tak samo dzieci. I w tym chyba tkwi największa siła: że jesteśmy szczęśliwą i zgodną rodziną, naszą miłość, przywiązanie do tradycji, szacunek do drugiego człowieka... Wielu ludzi dziś w codziennym pędzie zapomina o najważniejszych wartościach. Pieniądze szczęścia nie dają, daje je rodzina, miłość, przyjaźń.

Trzeba mieć pasję

W 1990 roku pani Alina z rodziną wprowadziła się do domu swoich rodziców. Wraz z mężem wyremontowała dom. W jednym z pomieszczeń w piwnicy urządziła swoją pracownię. To właśnie w tym miejscu powstają prawdziwe cuda, wykonane własnoręcznie przez panią Alinę. A trzeba przyznać, że talent ma ogromny. Spod jej rąk wy-

Pomimo życiowych przeciwności pani Alina wciąż z optymizmem patrzy w przyszłość

chodzi nie tylko przeróżne dekoracje, ozdoby świąteczne czy też kukielki.

— Sztuka od zawsze była mi bardzo bliska — deklaruje pani Alina. — Gdy byłam dzieckiem i ledwie potrafiłam utrzymać w ręce kredki, już malowałam i wyklejałam różne ozdoby. Zawsze lubiłam zajęcia plastyczne. To moja największa pasja. Sztuka to podstawa tego, czym zajmuję się przez całe moje życie. Był czas, że zajęta wychowaniem szóstki dzieci nie miałam czasu na swoją pasję. Dziś uważam, że bez sztuki życie każdego człowieka byłoby uboższe. Nie wyobrażam sobie bez niej życia. Dzięki twórczości człowieczeństwo, kształtuje swój świat.

Ogród to jej azyl

Pani Alina uwielbia też spędzać wolny czas w ogrodzie. Pielęgnuje każdy kwiat i każde posadzone drzewko. Ogródek to jej azyl. Tu lubi odpoczywać z książką w rękę. Tu spędza najczęściej swoje wakacje.

— Uwielbiam patrzeć, jak wszystko budzi się do życia, obserwować przyrodę — zdradza. — A już najbardziej lubię patrzeć na padający za oknem deszcz. Podziwiam siłę natury, piękną i nieprzewidywal-

ną. Nie potrzebuję wyjeżdżać za granicę, smażyć się na plaży. Wystarczy do szczęścia mi moja działka.

Kobieta bardzo kocha zwierzęta. W jej pracach często pojawiają się motywy zwierząt i przyrody. Pani Alina we wszystkim, co robi, chciałaby być profesjonalna. Jak sama przyznaje, może godzinami siedzieć nad swoją pracą, by była perfekcyjna. Nie lubi gotować, woli wkręcać śrubki lub wiercić dziury w ścianie.

— Dzięki swojej pasji nauczyłam się, co to jest ciężka praca, wytrwałość i przede wszystkim ogromna pokora — przyznaje. — Cieszę się, że rodzina wspiera mnie gorliwie we wszystkich moich działaniach. Gdyby nie było tego wsparcia, nie byłoby możliwości realizacji wielu twórczych działań. Bezcenna jest jej obecność, interesowanie się sprawami, którymi się zajmuję, dyskusowanie, doradzanie, zwykła działalność i uczestniczenie w tym, co robię. Potrzebny jest kontakt z bliskimi. Mam świadomość tego, że akceptują moje życie i wszystkie jego sfery.

Wiara i rodzina daje jej siłę

Pani Alina długo chorowała na nowotwór. Wal-

czyła i, jak mówi, Bóg dał jej szansę na kolejne lata, by mogła wychować dzieci, doczekać się wnuków. Niestety po 26 latach nastąpiła reemisja. Kobieta musiała znowu zmierzyć się z chorobą, wspierana przez męża, dzieci i wnuki. Udało się jej znów wygrać walkę o życie.

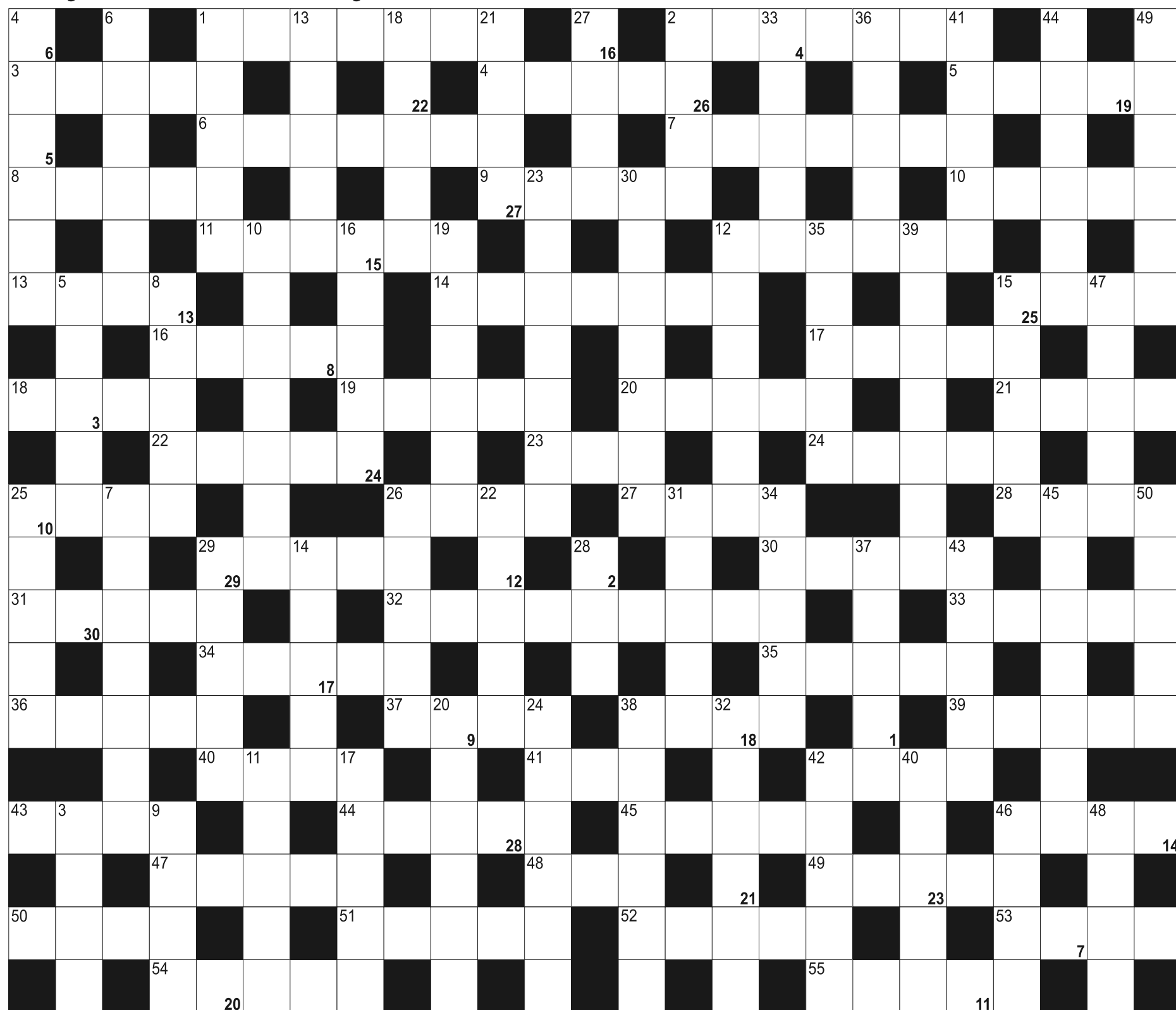
— Żyję i jestem z moimi bliskimi. Nie poddaję się i to chyba najlepsza recepta. — Śmieje się. — Życie doświadcza nas, jednak może właśnie dzięki temu teraz każdy dzień smakuje inaczej. Żyję pełnią życia i cieszę się z każdego dnia, promieni słońca, zapachu kwiatów... I wiem, że nigdy nie można się poddawać! Każdego dnia modłę się o zdrowie i będę na tym świecie, dopóki to mi będzie dane. Dlatego cieszę się wszystkim, staram się spędzać jak najwięcej czasu z rodziną, celebrować wszystkie święta, urodziny dzieci i wnuków, jakby to był ostatni raz... Kiedy zamykam oczy, przemykają mi różne obrazy, wspomnienia. Mam wspaniałą rodzinę, pasję, nie tracę chwil na głupoty, bezsensowne kłótnie, przejmowanie się tym, na co nie mam wpływu. Kolekcjonuję tylko dobre chwile... Bo życie mamy jedno i trzeba je dobrze wykorzystać! — tłumaczy.

JOANNA KARZYŃSKA

Krzyżówka klasyczna z hasłem

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 30, utworzą rozwiązanie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	29	30													

POZIOMO: 1) młyn wietrzny; 2) młoda roślina, flanca; 3) Marcin, niemiecki reformator; 4) nadaje audycje; 5) zjazd, zgromadzenie biskupów; 6) prezent dla dziecka; 7) Bolesław, znany poeta; 8) posąg, wyprawa panny młodej; 9) grecka królowa Teb, małżonka Amfiona; 10) cel promu ze Świnoujścia; 11) konie zimnokrwiste; 12) guz skóry gruczołu łojowego; 13) grecki bóg wojny; 14) otworzył Sezam, z 40 rozbójnikami; 15) Gs dla fizyka; 16) kraj nad Nilem; 17) rekrutacja do szkoły; 18) ogród Adama i Ewy; 19) oszłomienie po drinku; 20) rodzimy producent kosmetyków; 21) pozycja na drażku; 22) miasto desantu aliantów na Włochy; 23) mazurskie miasto Gizewiusza; 24) święty, zabójca smoka; 25) pociski do wiatrówek; 26) kosmetyczny minerał na zasypki; 27) starożytne liczydło; 28) turystyczna wyspa Indonezji; 29) spiekota, żar; 30) szczyt w Tatrach; 31) mieszkaniec Taszkientu; 32) dymisja króla; 33) krótki japoński wiersz; 34) czołowi działacze partii; 35) i Warta, i Dunajec; 36) masa plastyczna na szkła okularowe; 37) pogoda;

38) z jesiotra to kawior; 39) śnieżny pojazd na płozach; 40) ... Mater, uniwersytet; 41) 2.54 cm; 42) od Turcji po Japonię; 43) równy podczas defilady; 44) poetka nazwa Francji; 45) wzburzona głębia, bezmiar oceanu; 46) Mercedes ...; 47) kuzynka brzozy z mokrych łąk; 48) trasa lotu pociągu; 49) mała z dwoma wiosłami; 50) owocowy przetwórcz w stoiku; 51) gąbka do mycia naczyń; 52) gruzińska potrawa z sera i ciasta makaronowego; 53) James, żeglarz który odkrył Hawaje; 54) zespół Marka Grechuty; 55) Kamil, skoczek narciarski z Zębu

PIONOWO: 1) fioletowa krzewinka leśna; 2) odgrywane przez aktorów; 3) kwiat z kolcami; 4) węgielka w sadzie; 5) policyjna "suszarka"; 6) służby wartownicze; 7) imię autora powieści "Imię Róży"; 8) wyższa izba parlamentu; 9) śpiączka, letarg, śmierć pozorna; 10) stowarzyszenie, zrzeszenie, towarzystwo; 11) elastyczne włókno poliuretanowe; 12) karciana wróżba; 13) wydzielina kaszalota; 14) nieufność, decyzja parlamentu; 15) kurka, gąska lub kania; 16) następny dzień; 17)

kołnierzysta, egzotyczna jaszczurka; 18) okręg, rejon, obwód; 19) japońska mafia; 20) ryba o srebrzystych łuskach; 21) z kurkiem nad zlewem; 22) przewodnik, wódz, przywódca; 23) ketmia, hibiskus; 24) lek na nieżyt nosa; 25) reguluje przepływ wody w kanale; 26) bujna przed sianokosami; 27) część pieczonego kurczaka; 28) jedno u cyklopa; 29) podziałka na przyrządach pomiarowych; 30) pod muchomorowym kapeluszem; 31) kolderka niemowlaka; 32) baza strażaków; 33) Zosia dla przyjaciółki; 34) statek wikingów; 35) góra Mojżesza; 36) członek wspólnoty amiszów; 37) kabaretowy dowcipny utwór sceniczny; 38) wynik dzielenia; 39) prowincja w pd.-zach. Kanadzie; 40) w centrum atomu; 41) autor sonetów "Nad głębiami"; 42) miękka tkanina jedwabna; 43) stolica Tybetu; 44) mała Aneta; 45) zwolennicy arianizmu; 46) Ja Sebastian, kompozytor; 47) jezioro na Pojezierzu Olsztyńskim, Krzywe; 48) jarzący się napis; 49) znana marka obuwia sportowego; 50) góra w Japonii (1377 m n.p.m.) na granicy prefektur Shiga i Gifu

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 25 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) tęczak kalifornijski inaczej; 7) dawna gospoda ze stajnią; 10) budynek dla prosiąt; 11) wynik dzielenia; 12) miasto Wojciecha Cejrowskiego; 13) mała Aleksandra; 14) Żiwkow, były premier Bułgarii; 15) elektrokardiografia; 16) zbożowa lub palona na kubku; 18) hiszpański samochód; 21) zwyczajne to dziki rozmaryn; 22) siedziba dawnych greckich bogów; 23) wieprzowe z kośćmi w sosie; 26) zwijana zasłona w oknie; 30) Ewa, była premier Polski; 33) Armstrong, amerykański astronauta; 34) ogon lisa; 35) w stadzie bacy; 36) kolega Nel z "W pustyni i w puszczy"; 37) Marek, napisał powieść "Dżuma w Breslau"; 41) były grecki bóg bogactwa; 42) puste opakowania na wystawie; 43) święcone w Wielkanoc. **PIONOWO:** 1) waluta Filipin; 2) trójkąt muzyczny inaczej; 3) bohaterka baśni "Królowa śniegu"; 4) inaczej bankiet, biesiada; 5) główna strona monety; 6) z nich rolmopsy; 7) pasiasta kuzynka konia; 8) Jakubowska, Miss Polonia 2008; 9) długi, gruby kij; 16) boisko dla Igi Świątek; 17) i boa; 19) siódma litera alfabetu greckiego; 20) kraj ze stolicą w Lomé; 24) okrągłe okno na statku; 25) krótki przy koszulce; 27) czas ocieplenia w zimie; 28) wynik, rezultat pracy; 29) załącznik do umowy; 30) inaczej cantedeskia, roślina; 31) sprzedaje łupy złodzieja; 32) marka karmy dla psów; 38) najwyższy szczyt Filipin; 39) matka Kaina i Abla; 40) długa ryba z wąsami.

JOLKA z HASŁEM

Litery z pól z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie:

Ujawniliśmy wszystkie litery "I" oraz "T". Miejsce wpisania hasła do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z pól z kropką, czytanych rzędami.

Przeływa przez Koblencję; kontynent z górą Kilimandżaro; wyższy przełożony klasztoru; Senna, były kierownik Formuły 1; rysunek wstępny, zarys; Spieczyńska, Miss Polonia 1993; lisia jama; Egida dla Zeusa; kara wpisywana do akt pracownika; stolica Włoch; napój z wiśni w stoiku; Wielka Krokiew w Zakopanem; najwyższy punkt góry; jest nią olej i woda; orzech z leszczyny; miasto Kamila Stocha; bajaderki i wuzetki; obrazy w cerkwiach; Beauforta, dla siły wiatru; rzeka w Jakucku; ogrodzenie z desek; mniejsza niż wieś; bracia polscy inaczej; i Cystersi, i Dominikanie; przyszły lub przeszły w gramatyce; podrzucana lub rwana na słońcu; narząd słuchu; jednostka A dla fizyka; osoba w kosmosie; wezwanie od listonosza; Bratny, polski pisarz; inaczej czulek, roślina; włoska kiełbasa z osłą; krzesło dla króla; zakonnik w habitach; urządzenie prądotwórcze; miś z Australii; rzemieślnik od biżuterii; rzeźba, figura ludzkiej postaci; grecki bóg wojny; nie mało; kwiat nazywany marcinikiem; zamsz do polerowania; dowódca "Nautilusa" z powieści Juliusza Verne'a; rzeka w Wiślicy; przed kwietniem.

Sprawdź się w SUDOKU: wypełnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

	2		3	4				1
8	5			2				4
		3			1	2	5	6
				3		7	6	
		4	1	6		5	9	
6	8		4					
5		8			3			
1	9	7	2	5	4			
	4	2			7	9	1	

								1
1	8							3
			3	1	8	9	6	7
	6					3		2
9	2		6	7				
				2	4	6	7	
	8		5		1		2	6
3				6	9	1		
	1			4				

WYKREŚLANKA: poniżej ukryliśmy 27 zespołów i wykonawców muzycznych. Wykreśl ich od góry do dołu, od lewej do prawej oraz na ukos: Perfect, Kult, Armia, Wilki, Mozil, Hey, Maanam, Organek, Bajm, Eleni, Lombard, Kombi, Tilt, Daab, Korteż, Cleo, Król, Mrozu, Kayah, Pudelsi, Feel, Nosowska, Enej, Anawa, Doda, Weekend, Akcent.

B	A	L	O	M	B	A	R	D	S
S	K	O	K	D	R	A	P	A	K
M	C	K	R	O	A	E	J	U	O
O	E	I	Ó	H	R	A	L	M	R
T	N	N	L	F	E	T	B	R	D
O	T	O	E	E	I	Y	E	O	I
R	O	C	S	L	K	N	D	Z	A
G	T	B	T	O	E	A	F	U	N
A	O	W	M	J	W	E	Y	W	Ó
N	P	B	I	A	E	S	E	A	M
E	I	U	N	L	A	E	K	O	H
K	Ó	A	D	J	K	N	Z	A	G
B	W	E	L	E	N	I	A	R	U
A	L	A	N	C	L	E	O	M	P
B	U	D	A	Z	U	S	J	I	I
A	G	A	Z	O	Z	D	I	A	K

PÓŁ WIEKU TEMU WYPLYNĘŁA W SAMOTNY REJS

Była pierwszą kobietą, która samotnie opłynęła kulę ziemską. Kapitan Krystyna Chojnowska-Liskiewicz jest legendą, chociaż wciąż tak mało osób – oprócz żeglarzy – o niej wie. „Mazurek” wypłynął z portu w Las Palmas 10 marca 1976 roku, ale wrócił z powodu drobnych awarii. Po kilku tygodniach, 28 marca 1976 wyruszył ponownie. Rejs zakończył po dwóch latach.

Jest 1976 rok, gdy Krystyna Chojnowska - Liskiewicz wchodzi na pokład niewielkiego jachtu „Mazurek” i wyrusza w samotny rejs dookoła świata. Ma 40 lat. Jacht ma długość 9,5 i 2,7 m szerokości. To będzie jej dom przez kolejne dwa lata. I w razie jakiegś słabości, czy zwątpienia, powrotu nie ma. Z jachtu nie da się wysiąść na środek oceanu, gdy głowa boli, albo zmęczenie sięga zenitu i marzy się o chwili snu w czasie sztormu. Po powrocie, już jako najslawniejsza kobieta-żeglarka na świecie mówiła: — Bałam się, bałam, tylko głupi by się nie bał, albo taki, co nie wie, co to jest morze...

Pierwszy start okazał się pechowy. Rejs został przerwany, a „Mazurek” wrócił do portu z powodu drobnych awarii. Po kilku tygodniach, 28 marca 1976 wyruszył z Las Palmas ponownie.

Dookoła kuli ziemskiej

Trasa rejsu wiodła przez Atlantyk, Kanał Panamski, Ocean Spokojny, Australię i wokół Afryki. Po dwóch latach, 20 marca 1978 zamknęła ona pętlę dookoła świata w pobliżu wysp Zielonego Przylądka. Pani Kry-

styna przepłynęła samotnie 28 696 mil morskich. Do Las Palmas dopłynęła w kwietniu, jako pierwsza na świecie kobieta, która tego dokonała. Aścigała się w tym samym czasie z innymi „damami oceanów” - Naomi James wyprzedziła o ponad miesiąc.

Gdy z Zielonego Przylądka „Mazurek” dociera do macierzystego portu pod Helem czekały go okręty wojenne. W ich asyście wpłynął na wody Zatoki Gdańskiej, gdzie do orszaku przyłączyły się dziesiątki

polskich jachtów i jednostki portowe. Kończy podróż przy pięknym gdańskim Żurawiu. Na nabrzeżu pania kapitan witają tłumy, a statki pożarnicze rozwieszają kurtynę wodną na Motławie.

— Jestem dumna, że na rufie mojego małego stateczku był Gdańsk jako port macierzysty — mówi do zebranych pani Krystyna. — Dziękuję wszystkim jego mieszkańcom, dziękuję szczególnie gdańskim stoczniovcóm, którzy ten jacht zbudowali.

Wspomnienia zawarte w książce

O swoim rejsie Krystyna Chojnowska - Liskiewicz napisała książkę „Pierwsza dookoła świata” i chętnie wracała do niego wspomnieniami. A zdarzały się chwile zabawne i takie mrozące krew w żyłach. Do tych pierwszych zalicza awarię... ubikacji. — Na wodzie swoje potrzeby złatwiało się wprost do oceanu, z którym łączył to dosyć proste urządzenie niewielki korek. I on pewnego dnia wypadł. Efektem tego były hektolitry wody, które przez otwarty przepust zalewały jacht, grożąc jego zatopieniem. Sytuacja była dramatyczna! Uratowało mnie wtedy wino, które dostałam od koleżanki, by uczcić pomyślne zakończenie rejsu, odkorkowałam butelkę i tym korkiem uratowałam jacht przed zatonięciem — wspominała pani Krystyna. Awino... wylała.

Niebezpieczeństw na morzu jest sporo, to i góry lodowe i pływające śmiet-

nisko kontenerów, które spadły ze statków, są pnie drzew i wieloryby. Zderzenie z nimi może kosztować życie. No i są piętnastometrowe fale, sztormy i lodowata woda. Najgorszy jest jednak brak snu. Samotnicy przy dobrej pogodzie śpią po cztery-pięć godzin na dobę, ale nigdy jednocześnie, maksymalnie po 20 minut.

— Jeszcze żeby wyobrazić sobie trud samotnego żeglowania wtedy, trzeba porównać jachty z tamtych czasów i te dzisiejsze. Wtedy jedynym „przewidywaczem” pogody był barometr, a radio, owszem, czasami działało. Dzisiejsze jachty mają nawigację satelitarną i to satelity wyznaczają kurs i przewidują pogodę. Satelity zmieniły żeglarstwo na zawsze — mówiła pani kapitan.

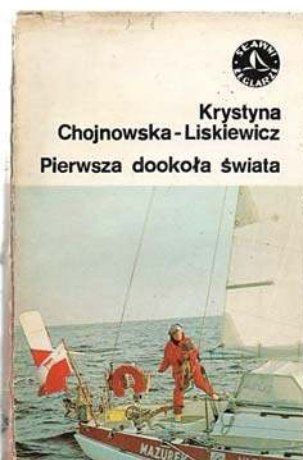
Kobiety ma morzu nie miały łatwo

I jeszcze jedna ważna rzecz. Tu nie chodziło tylko o walkę z żywiołem i pokonywanie własnych słabości, chociaż to wymagało na pewno świetnego żeglarskiego przygotowania i żelaznego charakteru. Chodziło też o to, że świat żeglarski długo nie patrzył łaskawym okiem na kobiety na

Żeglarstwo było jej pasją

Jak popłynęła w rejs? Żeglarstwo było jej pasją od wczesnej młodości. Od pierwszych kroków, jakie stawiała w klubie nad jeziorem Drwęckim w Ostródzie. Po skończeniu liceum, nawet wybór studiów - Wydział Budowy Okrętów na Politechnice Gdańskiej - był związany z morzem. W 1966 otrzymała patent kapitana jachtowego. Agdy rok 1975 Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła Rokiem Kobiet, pojawił się pomysł, by rok ten w jakiś sposób uczcić także w Polsce. Wtedy Polski Związek Żeglarski zaproponował samotny rejs dookoła świata. To był pomysł na miarę Roku Kobiet!

Jacht „Mazurek” z Krystą Chojnowską Liskiewicz w lutym 1976 został zawieszony na pokładzie statku do portu Las Palmas na Wyspach Kanaryjskich. Stamtąd pani kapitan 10 marca wyruszyła w rejs.

Fot. arch. Klub Żeglarski Ostróda/Barbara Chadaj-Lamcho

wodzie. No, chyba że jako ozdobę... Opowiada o tym znakomity film dokumentalny „Maiden”, który w 2019 roku nakręcił Alex Holmes. Przypomniał w nim niezwykłą historię z Whitbread Round the World Race. To prestiżowe i ekstremalnie niebezpieczne regaty, które po raz pierwszy odbyły się w 1973 r. Co trzy lata żeglarze pokonywali w ciągu ośmiu miesięcy ponad 30 tys. mil morskich. A dopiero w 1989 r. po raz pierwszy w regatach wzięła udział łódź, której załogę stanowiły wyłącznie kobiety. Zgromadziła je na jachcie „Maiden” 24-letnia Tracy Edwards. Kobięcej załogi jeszcze nikt nie traktował poważnie. A to nie był wiek XIX, tylko rok 1989! Kilkanaście lat po tym, jak kapitan Krystyna Chojnowska-Liskiewicz samotnie opłynęła kulę ziemską i stała się najsłynniejszą żeglarzką na świecie! Któryś z dziennikarzy spytał wów-

czas kobiecą załogę: „Kiedy wypływacie?” „We wrześniu” – odpowiedziały. Wtedy startowały regaty. „A kiedy wracacie?” „W maju” – wtedy kończył się ostatni etap. „Chyba w październiku” – roześmiał się. Potem nikt się już nie śmiał...

Przebiły szklany sufit

W filmie Holmesa, opowiadającym o rejsie i przygotowaniach do niego, sprawozdawcy sportowi z facetami rozmawiali o strategii. One słyszały pytania, jak dają sobie radę bez rodzin, czy sypiąją razem, czy może są lesbijkami. Jakiś dziennikarz napisał: „Babeczki na blaszce”. Miały tego dość, ale podeszły do sprawy z poczuciem humoru. Na końcu jednego z kolejnych etapów wpłynęły do portu w kostiumach kąpielowych i wyglądały jak... modelki na plaży. A jeszcze później już nikt się nie śmiał. Do

metry dopłynęły na drugim miejscu. Tłumy, które zgromadziły się w Southampton, entuzjastycznie je witały, bo dwudziestokilkuletnie dziewczyny przebiły szklany sufit. Reżyser rozmawiał z nimi po ponad trzech dekadach od pamiętnego rejsu. Z kobietami, które dziś zbliżają się do sześćdziesiątki. Zostały lekarkami, nauczycielkami, matkami, a niektóre już babciami. Ten rejs zmienił ich życie. Dał wiarę, że „da się”, mimo przeciwności świata.

Chętnie tu wracała

Tym bardziej warto docenić osiągnięcia Krystyny Chojnowskiej – Liskiewicz. Kobiety niezwyklej, z jednej strony drobnej ikruchej, ale o ogromnej sile charakteru. Odważnej kobiety, która łamała stereotypy i realizowała swoją pasję.

Ostródzianie o niej pamiętają. W końcu tu spędziła dzieciństwo i młodość najsłynniejsza polska żeglarzka. Pani kapitan pierwsze swoje żeglarskie doświadczenia zdobywała na wodach jeziora Drwęckiego. Klubu, w którym stawiała pierwsze kroki, już nie ma. Jego siedziba mieściła się na nabrzeżu jeziora, pomiędzy ujściem rzeki Drwęcy i kanałem młyńskim, gdzie dziś stoi luksusowy hotel i amfiteatr. Pani kapitan zawsze chętnie tu wracała. Dla ostródzkich żeglarzy jej wizyta, to zawsze było wiel-

kie wydarzenie. Została honorowym członkiem Klubu Żeglarskiego Ostróda. Tu zawsze wspólnie zasiadała przy ognisku i chętnie opowiadała o swoich przygodach na morzu. Na honorowym miejscu w klubie stoi lampa naftowa, która płynęła razem z nią podczas rejsu dookoła świata. Są i inne cenne pamiątki z tego rejsu - to m.in. bandera z „Mazurka” z autografem pani Krystyny.

Dama i obywatelka

Pierwsza dama oceanów została honorową obywatelką Ostródy. Jest matką chrzestną statku „Ostróda”, ma tu swój pamiątkowy obelisk, a fragment bulwaru nad Jeziorem Drwęckim nosi jej imię. Pamiętają o niej żeglarze: Klub Żeglarski Ostróda każdej wiosny rozpoczyna sezon od Regat Memoriałowych kapitan Krystyny Chojnowskiej-Liskiewicz w Klasie Optymist.

Krystyna Chojnowska-Liskiewicz została przyjęta do elitarnego grona członków The Explorers Club w Nowym Jorku, a jej wyczyn został wpisany do Księgi Rekordów Guinnessa. Bo samotne żeglarstwo to sport dla najmocniejszych. Warto tu wspomnieć, że samotnych żeglarzy, którzy opłynęli glob jest około 200, a na Mount Everest wspięło się już kilka tysięcy osób! Po powrocie z rej-

su dookoła świata została uhonorowana Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i złotym medalem „Za Wybitne Osiągnięcia Sportowe”.

W 2008 roku otrzymała Super Kolosa za całokształt żeglarskich osiągnięć. Pani kapitan zmarła 12 czerwca 2021 roku.

BARBARA CHADAJ-LAMCHO

KRYSZYNA CHOJNOWSKA - LISKIEWICZ (1936-2021)

Urodziła się w Warszawie, po wojnie rodzina przeniosta się do Ostródy. Tu ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Jana Bażyńskiego. Po zdaniu matury studiowała na Politechnice Gdańskiej, na Wydziale Budowy Okrętów. W 1966 otrzymała patent kapitana jachtowego. W latach 1976-1978 samotnie opłynęła dookoła świata na pokładzie jachtu s/y „Mazurek”.

OGŁOSZENIA DROBNE

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIHOLEN-
DERSKIE.EU, 503-103-
703

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

KURY nioski z jajem,
600500710.

ŁATWIEJ PRZYCHODZIŁO IM MORDOWANIE, NIŻ OPANOWANIE ORTOGRAFII

„Oddział wyruszył do czynności 29 X 43 do Łagowa do folwarku podczas Akc. zlikwidowano 1 spicla ktury od puł roku się ukrywał, zlikwidowano garderobe następujące żeczy kalessony 10 koszul i z towaru bl.(awatnego) 10 m wełnu 2 m szal 1 kapotu 1 buty marynarki 4 spodnie 46 kamizelek 1 płaszcz włuczka i 1 motek wełna 1,70 par skarpet 1400 złoty po czynnościach grupa zamarta odpoczynek” (pisownia oryginalna).

Jak widać, komunistom łatwiej przychodziło strzelanie w tył głowy niż opanowanie podstaw ortografii. Warto jednak pamiętać o opisanych powyżej brawurowych akcjach żołnierzy Gwardii Ludowej, od 1 stycznia 1944 roku Armii Ludowej, sowieckiego tworu, na czele którego postawiono wyrzuczonego z Wojska Polskiego za korupcję Michała Rola-Żymierskiego.

Lepkie rączki Żymierskiego nie uszły uwadze sowieptom, którzy zwerbowali kryminalistę już w latach 30. XX wieku i przez kolejne dekady zapewniali wygodne życie w powojennej Polsce w roli ministra obrony narodowej, marszałka, posła czy wiceprezesa NBP.

Pomniejsi Żymierscy marszałkami nie zostali, ale jako bojownicy o Polskę ludową też nazbierali kapotów, wełnu i kalesson. Zdarzało się jednak, że to, co zrabowali, tracili, bo dopadał ich casus Stefka Burczymuchy. Przykładowo, jeden z oddziałów AL po bohaterskim zdobyciu świni i zabezpieczeniu bimbru udał się na „poczynek”. Wtem towarzysze usłyszeli chrzęszczące gałęzie, co odczytali jako niemiecką oblawę. Ratując się ucieczką, porzucili kapoty i karabiny. Dopiero po czasie zrozumieli, że przestraszyli się grzybiarzy...

Innym razem oddziałowi AL, w którym karierę zaczynał późniejszy PRL-owski

25 maja 1948 roku Piotr Śmietański wykonał wyrok śmierci na rotmistrzu Witoldzie Pileckim

general Edwin Rozłubirski, wydawało się, że Niemcy strzelają w nich rakietami. Uciekając przed śmiertelną bronią, jak na tchorzy przystało, zostawili ранnego koleżkę, notabene wcześniej postrzelonego podczas napaadu na pocztę. Jakież było zdziwienie bandy, gdy okazało się, że domniemane rakiety, to świetliki.

Kto omijał honor szerokim łukiem?

Armia Ludowa, komunistyczni „żołnierze wyklęci”, parafrazując Jacka Kaczmarskiego, z Polską związali się pępowiną hańb. Ale współcześni spadkobiercy sierpa i młota nie są lepsi, bo mając problem z obroną swoich duchowych pradziadów, przyjęły taktykę Jerzego Urbana, czyli zaatakowali wzniosłość i honor. Sam fakt, że w polskim Sejmie debatuje się nad zasadnością wypłacenia odszkodowań „ofiaram” Żołnierzy Wyklętych uświadamia, jak mocno zaprzaństwo zakorzeniło się nad Wisłą.

Zdraycy i ich sukcesorzy doskonale wiedzą, kto omijał honor szerokim łukiem, a kto szedł „wyprostowany wśród tych co na kolanach”, dlatego pozostało im desperackie plunięcie, a przynajmniej próba plunięcia na pamięć tych, którzy byli przeciwieństwem kremłowskich pacholków. Towarzysze, skądinąd słusznie,

wydedukowali, że dopóki ci, których zwalczali (i zwalczają!) będą częścią narodowego panteonu, dopóty oni zostaną zodiium zdrady.

„Jeżeli przywróci się cześć, honor i uniewinni Kuklińskiego – to znaczy, że to my nie mamy czci, honoru – i że to my jesteśmy winni” – grzmiał Wojciech Jaruzelski, który w swoim parszywym CV ma naturalnie walkę z polskim podziemiem niepodległościowym.

Gdzie leży granica żenady?

Miłośnicy sowieckich porządków przez dekady hołdowali maksymie: „Kto kontroluje przeszłość, kontroluje przyszłość. Kto kontroluje terażniejszość, kontroluje przeszłość”. I choć ciężko posadzać Aleksandra Kwaśniewskiego o czytanie Orwella, to były prezydent jeszcze w 1998 roku potrafił powiedzieć: „Jacek Kuroń, Karol Modzelewski byli pierwsi, gdy w 1964 roku otwarcie napiętnowali system dyktatury; i zapłacili za to bardzo wysoką cenę – represji, dyskryminacji, wielokrotnego więzienia”.

Olek nawet zmagając się na cmentarzu w Charkowie z „pourazowym zespołem przeciążeniowym prawej goleni”, czy tocząc nierówną walkę z „wirusem fili-

pińskim” wiedział do kogo strzelały, komu wyrwały paznokcie i kogo próbowały wymazać z historii polskojęzyczne bestie.

Podszywający się pod magaistra towarzyszy wiedział o Antysowieckim Powstaniu, a tym samym o tych, którzy podjęli straceniową walkę z dyktaturą, rozumiejąc, że, cytując klasyka: „Rok czterdziesty piąty to nie jest żadne wyzwolenie, tylko po prostu najazd, dalsza, dłuższa, znacznie trudniejsza do przeżycia moralnego okupacja”. Mimo to milczał o tych, którzy „żyli prawem wilka”, bo wybrał określony ciąg tradycji. Tradycji, która przyszła do Polski na sowieckich bagnach i w śmierdzących onucach. Tradycji, która utopiła świat we krwi, zabijając blisko 100 mln ludzi. Tradycji, która doceniała zdradę i łajdactwo, lansując donosicieli i wszelkiej maści miernoty. Tradycji, która doprowadziła do zapaści gospodarczej państwa, niszczyła najważniejszych i najszlachetniejszych, a nagradzała osobników o zajęcych sercach, trzeszczącymi obcasami przed mordercami. Tradycji, dzięki której załagał się homo sovieticus. Wreszcie tradycji, która z ograniczonych horyzontów myślowych, koniunktury-

ralizmu i cynizmu uczyniła polityczny oręż. Jak bowiem nazwać wynurzenia niejakiego Czarzastego, który wyteżywszy zwoje móżgowe, potrafi powiedzieć, że „w Polsce komunizmu nie było”. Ale czemu się dziwić, skoro wedle byłego aparatczyka zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki nie ma nic wspólnego z komunizmem.

Może dlatego 19 października 2025 roku w 41. rocznicę zamordowania przez funkcjonariuszy SB ks. Jerzego, postkomuniści zorganizowali konwencję, podczas której chwalili się tamą we Włocławku (tak, tą tamą!), a prezydent Kukucki dumnie przemawiał na tle miejsca, gdzie wylowiono ciało zakatowanego księdza. Może w tym roku towarzysze pójda okrok dalej i zaproszą Grzegorza Piotrowskiego (mordercę ks. Jerzego), by przypomnieli, jak zwalczał klerykalizm?

„Jak jest potwór, to powinien mieć twarz potwora”

Z. HERBERT

Nawiasem mówiąc, wyznawcy nowej świeckiej religii coraz śmielej upominają się o swoich „wyklętych”, którzy sowieckimi kolbami uczyli Polaków, jak „myśleć racjonalnie, bez alienacji”. Przykładem jest wydana przez Wydawnictwo Agora książka „Stygmat”, która zdaniem Artura Domoślawskiego: „Odkłamuje czarną legendę, jaką na użytek walki o władzę nad przeszłością, i nie tylko przeszłością, stworzono w III RP na temat obojga – z półprawd, uprzedzeń, manipulacji, złej woli. Obnaża ciemną stronę społeczeństwa, w którym antykomunizm i antysemityzm się przenikają, blokują dostęp do wiedzy o ludziach i epoce, są katastrofą poznawczą i moralną”. Problem w tym, że to książka o Włodzimierzu Brusie i Helenie Wolińskiej, czyli oficerze politycznym i „uczonym” wychwalających sowiecką demokrację

Józef Kuraś „Ogień”

Helena Wolińska nigdy nie odpowiedziała za swoje zbrodnie

i gospodarce, a przy okazji tajnym współpracowniku Stasi oraz komunistycznej zbrodniarce, stalinowskiej prokurator, współodpowiadającej po 1945 roku za śmierć polskich patriotów, m.in. generała Augusta Fieldorfa „Nila”.

„- *Chcesz walczyć - walcz! Ale jak Polak, nie jak kat! Przecież twój ojciec jest w AK - a on w AL!*”

J. KACZMARSKI, „DYLEMAT”

Wolińska, a właściwie Fajga Mindla Danielak, nie poniosła kary za swoje bestialstwa. Od początku lat 70. XX wieku aż do śmierci w 2008 roku zamiast oglądać świat z krętu w Wielkiej Brytanii u boku wspomnianego Brusa (Beniamin Zylberberg), który był jej pierwszym i trzecim mężem. Po drodze niestabilna uczuciowo Helenka obściskiwala się z inną kanalią - Franciszkiem Józwiakiem. Wolińska nigdy

nie okazała skruchy. Próby ściągnięcia ją do Polski nazywała cyrkiem, kreując się na, a jakże by inaczej, ofiarę antysemityzmu. „Przejęcie sprawy przez Instytut Pamięci Narodowej poniża i obraża byłych żołnierzy Gwardii i Armii Ludowej - stawia mnie bowiem na równie z barbarzyńcami hitlerowskimi, przeciw którym czynnie walczyłam i z rąk których zginęli moi rodzice i cała pozostała rodzina” - napisała w 2001 roku wżalaniu wysłanym do Naczelnego Prokuratora Wojskowego. „Bestii w mundurze” wtórowały brytyjskie media, utyskując nad losem nieszczęsnej Fajgi. „Czy Żyd może liczyć na sprawiedliwość w kraju Auschwitz, Majdanka i Treblinka, gdzie antysemityzm rodem ze średniowiecza wciąż pozostaje przygnębiająco mocno okopany” - pisał „The Sunday Times”, moralnie zstępując do najgłębszych czeluści piekiel, poprzez perfidne odwrócenie roli kata i ofiary.

Morderca „Inki” bohaterem III RP?

Puszka Pandory została otwarta. Pozostaje czekać aż ideowi spadkobiercy zbieraczy kałeson, którzy lubują się w odwracaniu pojęć, wpadną na pomysł, by odnaleźć potomków Wolińskiej i przyznać im stosowne odszkodowania. Przecież w oczach towarzyszy Helenka i jej podobni mogą uchodzić za „ofiary” Żołnierzy Wyklętych, którzy nie dość, że utrudniali śledztwa, to

jeszcze bezczelnie odmawiali współpracy z bolszewią. Utrwalacze władzy ludowej musieli przez to niepotrzebnie się stresować, a jak wiadomo stres szkodzi zdrowiu. Poza tym torturowani nieznośnie krzykali podczas przesłuchań, co samo w sobie powinno skutkować przyznaniem interogatorom dodatków za pracę w trudnych warunkach. Całe szczęście, postawę sowieckich patriotów docenili jegomoście wtogach.

Wacław Krzyżanowski, oskarżyciel posiłkowy w pokazowym procesie 17-letniej Danuty Siedzikówny ps. „Inka” - sanitariuszki 5. Wileńskiej Brygady AK „Łupaszki”, dokonał żywota w 2014 roku w wieku 91 lat. Wprawdzie Instytut Pamięci Narodowej oskarżył go o udział w tzw. zbrodni sądowej, ale wolne sądy nie pozwoliły skrzywdzić Wacka, uniewinniając go zarówno w I, jak i w II instancji (2001 rok). III RP postanowiła też pośmiertnie wynagrodzić

Wacława Krzyżanowskiego III RP pożegnała z honorami

swojemu bohaterowi ataki nienawistników, żegnając Krzyżanowskiego wojskową asystą honorową (Tomasz Siemoniak, ówczesny szef MON, za czolobitne pochowanie zbrodniarza odwołał w trybie natychmiastowym dowódcę oraz komendanta garnizonu Koszalin; zostali przeniesieni do rezerwy kadrowej).

„Apotem mnie - lojalnego komunistę

Przekwalifikowali na marnikiurzystę”

J. KACZMARSKI, „OPOWIEŚĆ
PEWNEGO EMIGRANTA”

Lista „pokrzywdzonych” przez Żołnierzy Wyklętych jest znacznie dłuższa. Proszę wyobrazić sobie, jakie katusze fizyczne musieli przechodzić kaci Aleksander Drej i Piotr Śmietański, których bolały kciuki od mordowania „metodą katyńską” (strzałem w tył głowy) „wrogów ludu”, m.in. rotmistrza Witolda Pileckiego.

Nie można oczywiście zapomnieć o Salomonie Morelu, komendancie Obozu Zgoda w Świętochłowicach i Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie, który w 1992 roku czmychnął do Izraela, po tym jak zaczęto badać jego „wyczyny”. Gdy w 1996 roku postawiono Morelowi (zmarł w 2007 roku) zarzuty, w tym ludobójstwa, barbarzyńca był już bezpieczny, żyjąc pod kłosem rodaków, którzy oburzali się wnioskami o jego ekstradycję. Władze Izraela były zdziwione, że „Polska w ogóle zwróciła się z taką prośbą”, albowiem „Morel i jego rodzina byli ewidentnie ofiarami zbrodni ludobójstwa popełnionych przez hitlerowców i Polaków z nimi współpracujących”, „polskich faszystów”, jak raczyło zauważyć Państwo Izrael.

I jak tu nie współczuć Morelowi, do końca życia ściąganiem przez mściwych ludzi, którzy nie rozumieli, że starsi braci w wierze z założenia mogą bezkarnie mordować, a przypominanie im o tym oznacza antysemityzm.

„Nie dajmy zginąć poległym”

Z. HERBERT, „TRZY WIERSZE
Z PAMIĘCI”

Ks. Józef Tischner

„«Ogień» to była zbiorowa wola. (...) komuniści rzeczywiście docenili wroga, niebezpieczeństwo, jakie w nim siedzi na przyszłość. Wiedzieli, że będzie mit. Amity rodzą się wtedy, gdy bohater w gruncie rzeczy ma rację. Bo jakby nie miał racji, to proszę, niech sobie ludzie chodzą i pluja na grób. WXIX-wiecznej tradycji wojennej było, że przeciwnikowi można odebrać życie, ale nie musi się mu odbierać honoru. Komuniści musieli odebrać «Ogniomu» nie tylko życie, ale i honor, bo to było dla nich niebezpieczne. I do dziś niektórzy dają się na to nabrać, uważając, że honor mu się nie należy”.

Stefan Korboński

„«Ogień» zginął. (...) Propozycje poddania odrzucił z pogardą. W walce, jaka się wywiązała, ginęli jego ludzie, jeden po drugim. Gdy wszyscy sześciu zostali zabici i kabowcy wdarli się do środka «Ogień» strzelił sobie w skroń. (...) Tak się skończył góralski epos. Już nie żyje tatrzański Janosik dwudziestego wieku, góral Józef Kuraś z Waksmundu, którego sława na Podhalu zaćmiła mit poprzednika i żyć będzie przez wiele lat, przekazywana z pokolenia na pokolenie”.

Komuniści Józefowi Franczakowi „Lalusiowi”, ostatniemu Żołnierzowi Wyklętemu, zamordowanemu w 1963 roku, po śmierci odcięli głowę. Wolna Polska nie miała ani siły, ani odwagi, by jednakowoż twardo rozprawić się z komunizmem. Między innymi dlatego marszałkiem Sejmu i szefem kancelarii Sejmu są dżentelmeni o wiadomej proveniencji, którym pozostaje liczyć na krótką pamięć współobywateli. Aprzeież, jak powiedział Henri Bergson, świadomość to pamięć. I jeśli tej świadomości brakuje, to pojawiają się potańcówki w rocznicę krwawego Czerwca '76, na których rozanielona wiceprezydent Radomia (Marta Michalska-Wilk) pozuje do zdjęć z mężczyznami odzia-

nymi w ZOMO-wskie mundury. Pojawia się Magdalena Biejat, kandydatka na prezydenta RP, która bredzi o potrzebie wygaszania kultu Żołnierzy Wyklętych i dzieciach marznących na granicy ukraińsko-słoweńskiej. Sekunduje jej Anna Maria Żukowska, z wanny biorąca udział w obradach KRS, w przypadku której były premier zauważył, że „milczenie nie jest złotem, jest szansą”.

Najlepszą bronią na kłamstwo jest wiedza. Gdy zatem tuż intelektu spod znaku czerwonego sztandaru powielają sowiecką opowieść o Józefie Kurasiu „Ogniu”, czy Zygmuncie Szendzielarzu „Łupaszce”, warto posłuchać Kawalerów Orderu Orła Białego.

MICHAŁ MIESZKO PODOLAK

REKLAMA

NAGROBKI POJEDYNCZE • NAGROBKI PODWÓJNE • NAGROBKI URNOWE • RZEŻBY

PIK GRANIT
KAMIENIARSTWO

Oryginalne i wytworne nagrobki, eleganckie
oraz unikalne rzeźby, idealnie do pełni wygląd nagrobka.

Do każdego zlecenia
podchodzimy indywidualnie
i jest ono dla nas swoistym wyzwaniem.

Zadowolenie klienta
to podstawa, stawiamy je sobie
jako najwyższą poprzeczkę.

PIK GRANIT
Paślęk, ul. Sprzymierzonych 15

Zakład czynny jest w godzinach: pon.-pt. 9.00-17.00, sob. 9.00-13.00
tel. 511 273 884, e-mail: biuro@pikgranit.pl
www.pikgranit.pl

FOT. Wikimedia

Striker, oficjalna maskotka Mistrzostw

ZABÓJCZY SAMOBÓJ

Wszystkich miłośników piłki nożnej nie muszą przekonywać, jak bolesny bywa samobójczy gol. Każda strata bramki boli, ale samobój wypala skórę i wnętrzności rozżarzonym żelazem. Jest jednak jeden samobójczy gol, który zabolął do tego stopnia, że aż popchnął do zabójstwa...

Tomas Brolin z Kennetem Anderssonem (też napastnik, grał z 19) po meczu, w którym na MŚ 1994 wywalczyli brąz

Andrés Escobar — poznajcie się

Gdyby żył, dziś miałby 59 lat. Niestety, nie dane mu było dożyć tego wieku, bo zmarł, skończywszy ledwie lat 27. Ale po kolei.

Andrés Escobar Saldarriaga urodził się 13 marca 1967 r. w kolumbijskim mieście Medellín, drugim pod względem liczby ludności w kraju. Był zawodowym piłkarzem; grał w Atlético Nacional, BSC Young Boys i reprezentacji Kolumbii.

Dorastał w rodzinie z klasy średniej. Uczęszczał do Colegio Calasanz i ukończył Instituto Conrado González. Zanim został zawodowym piłkarzem, grał w szkolnych drużynach piłkarskich. Jak to wkraju Ameryki Południowej, piłka nożna w całej rodzinie Escobarów była ważna. Jego ojciec Darío Escobar był bankierem, który założył organizację dającą młodym ludziom możliwość gry w piłkę nożną zamiast przebywania na ulicy. Z kolei jego brat Santiago to były piłkarz, który grał u boku Andrésa w Atlético Nacional, zanim w 1998 roku zakończył karierę i zajął się zarządzaniem drużyną.

Andrés Escobar zawsze był obrońcą. Całe piłkarskie życie nosił na koszulce numer 2, a znany był pod przydomkami Nieśmiertelny numer 2 oraz El Caballero del Fútbol (Dżentelmen Futbolu), bo znany był z czystego stylu gry i spokoju na boisku.

Do młodzieżowej drużyny Atlético Nacional dołączył w 1985 roku, a w seniorskiej zadebiutował rok później. W 1988 roku zajął drugie miejsce w Primera A i pomógł Nacionalowi wygrać Copa Libertadores w 1989 roku oraz Copa Interamericana w 1989 roku. Swojego pierwszego gola dla Nacionalu strzelił w wygranym 2:1 meczu z Deportivo Quito w fazie grupowej Copa Libertadores 13 marca 1989 roku. Do klubu Young Boys dołączył na mocy sześciomiesięcznego kontraktu w styczniu 1990 roku — opuścił go 20 sierpnia 1990 roku po rozegraniu zaledwie ośmiu meczów i wrócił do Atlético Nacional, z którym w 1991 roku zdobył swój jedyny tytuł Primera A, a w latach 1990 i 1992 zajął drugie miejsce.

W reprezentacji Kolumbii zadebiutował 30 marca 1988 roku w wygranym 3:0 meczu z Kanadą. Jego pierwszy występ w międzynarodowych rozgrywkach miał miejsce w 1988 roku w Pucharze Roussa, gdzie strzelił również jedynego gola w karierze w zremisowanym 1:1 meczu z Anglią. W wieku 22 lat rozegrał cztery mecze na Copa América 1989, ale Kolumbia odpadła w pierwszej rundzie turnieju. W tym samym roku wystąpił również w meczach eliminacyjnych do mistrzostw świata 1990. Drużyna wygrała grupę 2, choć musiała wziąć udział w barażach

międzykonfederacyjnych, w których pokonała Izrael 1:0 w dwumeczu i zakwalifikowała się do mundialu po 28 latach nieobecności na turnieju (od 1962 roku). Escobar zagrał we wszystkich meczach swojej reprezentacji podczas mistrzostw świata, aż dotarła do 1/8 finału, gdzie odpadła po porażce 2:1 z Kamerunem.

W 1991 roku został powołany do kadry na Copa América — rozegrał siedem spotkań. Wprawdzie w żadnym meczu eliminacji do mistrzostw świata 1994 nie wziął udziału, ale został na nie powołany. Jak się potem okazało, lepiej mu było nie jechać...

World Cup 1994 — to były piękne dni...

Do dziś wspominam tamte dni jak jeden z najcudowniejszych epizodów

własnej biografii. Niekiedy jawią się one niczym piękny sen, a niekiedy ogarnia mnie wrażenie, że w ogóle nie miały prawa mi się przydarzyć...!

Faktem jest jednak, że to Tomas Brolin, ówczesny napastnik szwedzkiej drużyny narodowej, zafundował mi takie szczęście i — niech pękne! — jak do tej pory nikt go jeszcze nie przebił...!

A skutek jest taki, że do dziś, widząc gdziekolwiek, odręcznie lub drukiem, czcionką Times New Roman czy Calibri, cyfry ułożone w kolejności 1, 9, 9 i 4, nawet bez przymykania oczu natychmiast dopada mnie wielki, charakterystyczny napis „World Cup 1994”, natychmiast czuję skwar na skórze i szum

skandującego tłumu na stadionie w uszach.

Szwecja grała w grupie B, Kolumbia w grupie A. Szwecja w swojej grupie zajęła 2. miejsce, bo ci wstrętli Brazylijczycy — jak się potem okazało — w całym turnieju pokonali absolutnie wszystkich...! Dla Kolumbii mundial tak naprawdę skończył się 22 czerwca w meczu z USA, czyli z gospodarzem, którym Andrés strzelił tego tragicznego, samobójczego gola. Gola, po którym i z powodu którego 10 dni później już nie żył...

Ostatnie miejsce w grupie

Wyciągając się, by zablokować dośrodkowanie amerykańskiego pomocnika Johna Harkesa, Andrés Escobar w 35. minucie meczu nieumyślnie wbił piłkę do własnej bramki. To dało USA prowadzenie 1:0 i ostatecznie zwycięstwo 2:1. Jednocześnie dla Kolumbii taki obrót spraw oznaczał, że by awansować do kolejnej rundy, musi pokonać Szwajcarię w ostatnim meczu grupowym, a Stany Zjednoczone Rumunię, by też mieć szansę na awans. Kolumbia ostatecznie wygrała z Helwetami 2:0, ale zwycięstwo Rumunii 1:0 nad Stanami Zjednoczonymi oznaczało, że Kolumbia odpadła z turnieju, zajmując ostatnie miejsce w grupie A.

Bezsensowne zabójstwo

Kilka godzin po porażce z USA Escobar powiedział reporterom, że „życie się tu nie kończy”. Artykuł w hiszpańskim „El País” pod tym samym tytułem dzień po meczu cytował Escobara, który mówił: „Musimy być dzielni po zwycięstwie, ale jeszcze bardziej po porażce... Ale proszę, niech szacunek pozostanie... Mocne uściski dla wszystkich i przekazanie im, że to była fenomenalna, rzadka okazja i doświadczenie, jakiego nigdy w życiu nie zaznałem. Do zobaczenia wkrótce, bo życie się tu nie kończy”.

Oczywiście, jak każdy zawodowy piłkarz, dla którego praca jest przede wszystkim pasją, Escobar po swoim голу przeżył koszmar. Miał problemy ze snem. Mógł pojechać do rodziny brata do Miami na wakacje, żeby dojechać do siebie po traumie, albo przyjąć ofertę pozostania i relacjonowania turnieju dla kolumbijskiej telewizji. Zamiast tego postanowił natychmiast wrócić do domu, mówiąc siostrze Marii Ester: „Chcę pojechać do Kolumbii i pokazać się wśród swoich”.

Przyjaciele mówili, że ewidentnie chciał być sam, ale czuł też potrzebę rozmowy o incydencie i szczerości z kibicami Tricolor. „Kiedy Andrés wrócił ze Stanów Zjednoczonych,

Oficjalne logo Mistrzostw

był smutny, jak można się było spodziewać, ale też pełen optymizmu, ponieważ wiedział, że nie popełnił żadnego przestępstwa, strzelając samobójczego gola” — mówił potem jego przyjaciel z dzieciństwa Juan Jairo Galeano. „W rzeczywistości był spokojny i wyglądał na silnego, ponieważ był człowiekiem o wielkim charakterze”.

2 lipca 1994 roku, zaledwie kilka dni po powrocie do rodzinnego Medellín, Escobar odwiedził klub z Galeano i innymi przyjaciółmi. Przy innym stoliku siedzieli handlarze narkotyków David i Santiago Gallónowie.

Podobno motywem morderstwa był odwet za strzelenie samobójczej bramki, która przyczyniła się do odpadnięcia Kolumbii z turnieju. Podobno Escobar szedł do samochodu, gdy trzech mężczyzn rzucili się na niego. Tłumaczył im, że samobójcza bramka była niewinną pomyłką, ale jeden z nich wyciągnął broń i oddał 6 strzałów. „Gol!”, jak twierdził, krzychał zabójca przy każdym z nich. Napastnicy uciekli, a Escobar ciężko ranny trafił do szpitala, gdzie zmarł niecałą godzinę później. Podobno chodziło też o wielkie straty w zakładach bukmacherskich...

To była śmierć młodego człowieka

To było także kolejne nadszarpnięcie wizerunku Kolumbii na arenie międzynarodowej, choć to właśnie Andrés Escobar bardzo aktywnie działał na rzecz promowania bardziej pozytywnego wizerunku swojej ojczyzny, zyskując tym uznanie w kraju i poza nim.

Jesus Albeiro Yepes, prokurator prowadzący sprawę, ujął to tak: „Andrés był w klubie z Juanem Jairem Galeano i dwoma przyjaciółmi. Siedzący przy innym stoliku Pedro i Santiago Gallónowie, którzy byli z grupą znajomych, zaczęli krzyżeć: »Samobój, Andrés, samobój!«. Prowokowali go raz po raz. Poprosił o szacunek i odszedł. Czuł się nieswojo

Zdjęcie i autograf, które w 1994 Tomas wręczył mi osobiście. Był czas, że zdjęcie stało w ramce i bez mała modliłam się i do podobizny, i do samego podpisu...!

przez całą noc. Kiedy wyszedł z klubu, już w samochodzie zdał sobie sprawę, że ci, którzy go zaczepiali, byli na parkingu i szli za nim”.

Escobarów dwóch

Zabójstwo Andrésa Escobara to jedna z najczarniejszych chwil historii sportu w tym kraju. W 2018 r., po 24 latach, kolumbijska policja uznała, że odpowiedzialny za jego zabójstwo Santiago Gallón Henao był narkotykowym baronem.

Wszystko przez to, że w fazie eliminacji do mistrzostw świata w 1994 roku Kolumbia spisywała się znakomicie i była typowana jako faworyt do zwycięstwa. Jednak z powodu samobójczej bramki kolumbijska przygoda zakończyła się przedwcześnie. Pozostawiło to w żalobie oszałały na punkcie piłki nożnej naród, a wielu zraziło do samego piłkarza — „ojca porażki”.

I tu pojawia się drugi, znacznie brzydszy Escobar — Pablo, narkotykowy boss wspierający klub Atlético Nacional w Medellín, którego zawodnikiem w tym czasie był Andrés Escobar.

I choć mają takie samo nazwisko, nijak nie są spokrewnieni.

W tym miejscu należy na chwilę zatrzymać się i spojrzeć na piłkę nożną oczami kibica z Ameryki Południowej. Bo nie ma w tym ani grama przesady, gdy ktoś mówi, że akurat dla kibiców z tego kontynentu piłka nożna jest bogiem...!

Jest traktowana z pasją wykraczającą poza sport, stanowiąc istotny element tożsamości kulturowej, sposób życia i niemal religijne, codzienne doświadczenie. Jest to głęboko zakorzeniona tradycja przekazywana z pokolenia na pokolenie, często będąca źródłem dumy, jednocząca społeczności i definiująca tożsamości narodowe.

Piłka nożna w Ameryce Południowej to sposób życia i religia kulturowa, a nie tylko rozrywka. To fundamentalny element codziennego życia. Nie bez przyczyny określana jest jako „religia”, bo na przykład w Argentynie znajduje się kościół poświęcony Diego Maradonie, mający ponad 100 tysięcy wiernych. Piłka nożna to ścieżka i ucieczka. Przez wielu,

Andrés Escobar

szczególnie w ubogich regionach i w miejskich slumsach, jest postrzegana jako kluczowa szansa na mobilność społeczną — bilet do wyrwania się z faweli. A ponieważ jest to ogólnie dostępny sport, który uprawia się wszędzie: od rogów ulic po plaże, często przy użyciu improwizowanych piłek, niekiedy tę okazję daje.

Piłka nożna wywołuje też fanatyzm i animozje. Kultura kibiców jest niezrównana. Ci głęboko lojalni, często określani jako bar-ras bravas, żyją wyłącznie dla swoich klubów. Kultowe rywalizacje, takie jak Boca Juniors kontra River Plate w Argentynie czy Fluminense kontra Flamengo w Brazylii, charakteryzują się ekstremalnym drammatyzmem, pasją, a czasami przemocą.

I jest też piłka nożna nieodłącznym elementem codziennej rutyny społeczeństwa. To sport, który wpływa na codzienne życie. Na przykład pracodawcy dają pracownikom czas wolny na oglądanie meczów mistrzostw świata w Brazylii. Ado tego jest powiązana z polityką. Partijni liderzy od lat wykorzystują popularność tego sportu. W regionie świata

o dużych dysproporcjach społeczno-ekonomicznych piłkarskie boisko jest postrzegane jako merytokracyjna przestrzeń, gdzie nie liczy się pochodzenie, a talent.

Kibice z Ameryki Południowej nie tylko oglądają piłkę nożną; oni nią żyją, traktując ją jako fundament swojej struktury społecznej i dumy narodowej. W latach 80 wraz z napływem pieniędzy z narkotyków kolumbijscy mafiosi postrzegali kluby piłkarskie jako ekscytujące raję do prania brudnych pieniędzy. W tej niesławnej erze narkotykowego futbolu pieniądze Pabla z narkotyków uczyniły m.in. z klubu Atlético Nacional w Medellín jedną z najlepszych drużyn w Ameryce Południowej. „Pozwoliło nam to sprowadzić świetnych zagranicznych piłkarzy i powstrzymać naszych najlepszych przed wyjazdem” — mówił Maturana, ówczesny menedżer klubu, w znakomitym filmie dokumentalnym „Escobarowie dwaj”.

Po samobójczej bramce Andrésa Escobara atmosfera w Medellín po jego powrocie była napięta. W tym czasie Pablo Escobar już nie żył, co wywoła-

ło wielki zamęt w Mieście Wiecznej Wiosny. Bez dominującego kartelu odpowiedzialnego za prawo i porządek miasto wymknęło się spod kontroli. Nowi baronowie walczyli ze sobą, by zająć zwolnioną przestrzeń w półświatku. Niektórzy uważają, że gdyby Pablo Escobar żył, piłkarz by nie zginął.

Chociaż lojalni kibice go wspierali, Andrés Escobar spotkał się z ostrą krytyką po swoim przybyciu. Impreza w dzielnicy nocnego życia w Medellín doprowadziła do kłótni z braćmi Henao, dwoma znanymi bossami narkotykowymi i hazardowymi, w wyniku czego znany obrońca został zastrzelony. Bo podobno samobójcza bramka Andrésa kosztowała kartel Henao i jego punkty bukmacherskie miliony.

Szukanie winnych

Przez długi czas nie było jasne, kto tak naprawdę stał za tą zbrodnią. Bracia Henao, ewidentni podejrzani, twierdzili, że są niewinni i uniknęli kary kilku miesięcy więzienia za utrudnianie śledztwa. Za zabójcę uznany został w końcu Humberto Muñoz Castro, kierowca Henao w noc strzelaniny.

I to dlatego ani Tomas Brolin, ani nikt z jego drużyny nie boją się ożycie po samobójczej bramce. Ale być może także dlatego do dziś ja sama nie umiem się ze śmiercią Andrésa Escobara pogodzić...

Epilog

Andrés Escobar nadal cieszy się wielkim szacunkiem kolumbijskich kibiców, a kibice Atlético Nacional szczególnie go oplakują i wspominają. W jego pogrzebie uczestniczyło ponad 100 tysięcy osób.

Zabójca Escobara Humberto Muñoz Castro w 1995 r. został skazany na karę 43 lat więzienia. Na wolność wyszedł w 2006 r., po 11 latach — za dobre sprawowanie...

MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA
Korzystałam z materiałów w „El País”, „The Bogota Post”, na goal.com oraz w Encyclopædia Britannica.

POWTÓRZĄ WYNIK Z OLSZTYNA?

PIŁKA NOŻNA \\ W drugiej wiosennej kolejce IV ligi zmierzą się zespoły, które nie ukrywają trzeciroligowych ambicji. W sobotę o godzinie 14 Concordia Elbląg, zdecydowany lider, podejmie Stomil Olsztyn, który w tabeli zajmuje trzecie miejsce.

Dla Concordii będzie to pierwsze spotkanie o punkty w tym roku, bowiem jej wyjazdowe spotkanie z Romintą Gołdap zostało przełożone na 13 maja. Mimo to elblążanie nadal są liderem, ponieważ jesienią wypracowali pięć punktów przewagi nad Mamrami i Stomilem, które tydzień temu zgodnie wygrały.

W trakcie zimowego okresu przygotowawczego kadra Concordii została wzmocniona przez trzech nowych zawodników, którzy mają wnieść świeżość i jakość do gry drużyny. Do defensywy dołączył brazylijski obrońca Adiel Azevedo Pinudo, a po długiej przerwie spowodowanej kontuzją do składu powrócił inny Brazylijczyk, pomocnik Ivanei Dos Santos Brito. Ostatnim znabytków jest napastnik Szymon Plesiewicz, który ma stać się nowym liderem formacji ofensywnej. Te transfery mają pomóc w realizacji ambitnych celów postawionych przed zespołem.

W Olsztynie zdają sobie sprawę z trudów tego spotkania.

- Do Elbląga jedziemy z bojowym nastawieniem i jednym celem, czyli zdobyciem trzech punktów - zapowiada

W rundzie jesiennej w Olsztynie Concordia wygrała 3:2 ze Stomilem

Michał Kraszewski, trener Stomilu. - Nie spodziewamy się wielkiego piłkarskiego widowiska pełnego atrakcyjnych zagrań, ponieważ mamy świadomość, w jakim stanie o tej porze roku są murawy.

Problemy z nawierzchnią dotyczą obecnie nie tylko IV ligi, ale i wyższych szczebli rozgrywkowych. Nastawiamy się na twardą, męską walkę i jedziemy tam po to, by wygrać - dodaje olsztyński szkoleniowiec.

Niestety, w 17. kolejce ponownie nie dojdzie do

wszystkich spotkań. Tym razem nie odbędzie się spotkanie Polonii Lidzbark Warmiński z Pisą Barczewo.

- Cały czas wspólnie z Ośrodkiem Sportu monitorujemy stan murawy w Lidzbarku Warmińskim - mówi Mariusz Miecznikowski, prezes Polonii. - Jeszcze

w poniedziałek mieliśmy realną nadzieję, że uda się rozegrać ten mecz zgodnie z planem. Niestety, pogoda nie pomaga: w dzień temperatura jest na plusie i ziemia powoli rozmarza, a nocami spada wokół zera, co powoduje, że boisko wciąż nie nadaje się do gry. Chciał-

bym bardzo podziękować prezesowi Pisy Mariuszowi Durce, że wspólnie i bez żadnych problemów udało się znaleźć dogodny termin dla obu drużyn. To pokazuje, że w piłce najważniejsza jest współpraca i wzajemny szacunek. **EM, DRYH**

ROZKŁAD JAZDY

>>> Sobota: Mamry Giżycko - Tęcza Biskupiec (12), Drwęca Nowe Miasto Lubawskie - Granica Kętrzyn (13), DKS Dobre Miasto - Rominta Gołdap (13), Start Nidzica - Mrągowia Mrągowo (14), Concordia Elbląg - Stomil Olsztyn (14), GKS Stawiguda - Sokół Ostróda (16)
>>> Niedziela: Olimpia II Elbląg - Mazur Ełk (16)
>>> Mecz przełożony: Polonia Lidzbark Warmiński - PISA Barczewo (6 maja, godz. 14)

PO 16 KOLEJKACH

1. Concordia*	36	48:15
2. Mamry	34	52:19
3. Stomil	34	48:16
4. Polonia	33	38:20
5. Sokół	32	39:20
6. Start	28	46:32
7. Dobre Miasto	26	31:29
8. Tęcza	23	33:15
9. Drwęca	20	21:54
10. Granica	20	29:38
11. Mazur	19	26:38
12. Rominta*	18	29:29
13. PISA	15	19:32
14. Mrągowia	11	27:36
15. Olimpia II	6	11:48
16. Stawiguda	4	17:73

* mecz zaległy do rozegrania

SPRINTEM

MOTOCROSS \\ 23 i 24 maja w Olecku na torze przy ulicy Kościuszki odbędą się mistrzostwa Europy 24MX, które rozgrywane są w systemie strefowym. Polska wraz z Litwą, Łotwą, Estonią, Finlandią, Szwecją, Norwegią, Islandią i Ukrainą należy do strefy północnej. Zaplanowano trzy rundy kwalifikacyjne w klasach EMX65 i EMX85, no i druga z nich odbędzie się w Olecku. Podczas zawodów młodzieży zawodnicy rywalizujący w klasach EMX65 (8-12 lat) oraz EMX85 (11-14) powalczą o awans do półfinałów, w których zmierzą się z najlepszymi motocrossowcami ze strefy centralnej. Ten etap rywalizacji wyłoni finalistów, którzy wystartują w wielkim finale w czeskim Loket podczas rundy mistrzostw świata (MXGP). Po 10 latach przerwy do kalendarza polskich zawodów powraca również najszybsza klasa EMX OPEN. W Olecku zobaczymy rywalizację najlepszych zawodników z Europy Północnej w wieku od 16 do 50 lat. Dziesięciu najlepszych zawodników

z każdej strefy awansuje bezpośrednio do finału EMX open, który odbędzie się podczas rundy MXGP Belgii w Lommel. Oleckie mistrzostwa motocrossowe to nie tylko sportowa rywalizacja, ale także bogaty program imprez towarzyszących skierowanych do dzieci i rodzin. Wśród atrakcji przewidziano: * akcję proekologiczną promującą przyjazd na tor rowerem * loterię fantową w sobotę oraz losowanie nagród w niedzielę, w tym... motocykla crossowego jako główną wygraną * strefę dla najmłodszych - „piaskownicę motocyklową” do zabawy motorkami * namiot Wojska Polskiego z wirtualną strzelnicą i pokazem udzielania pierwszej pomocy * możliwość spotkań z zawodnikami, zwiedzania paddocku i prezentacji motocykli oraz sprzętu ochronnego dla młodzieży Mistrzostwa odbywają się pod egidą i zgodnie z regulaminem Polskiego Związku Motorowego oraz FIM Europe.

23 maja w Olecku rozpoczną się motocrossowe mistrzostwa Europy